

Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Jihomoravského kraje v roce 2012

Zpracoval: Krajská správa ČSÚ v Brně, oddělení informačních služeb
Vedoucí oddělení: Bc. Iveta Konečná
Informační služby: tel.: +420 542 528 115, e-mail: infoservisbrno@czso.cz
Kontaktní zaměstnanec: Ing. Karel Adam, e-mail: karel.adam@czso.cz

Český statistický úřad, Brno
2013

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na Internetu: **www.czso.cz**

Údaje o Jihomoravském kraji naleznete také na Internetu: www.brno.czso.cz

ÚVOD

Předkládaný materiál je analytickým obrazem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Jihomoravského kraje v roce 2012, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2007). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné. V textu jsme se snažili postihnout dopady ekonomické recese v našem kraji a posoudit vývoj ve srovnání s ostatními kraji České republiky.

Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2012. Proto můžeme v některých oblastech zpracovat hodnocení zatím pouze do roku 2011.

Obdobné materiály budou zpracovány ve většině krajů České republiky. Obsah tabulkové části uživatelům usnadňuje možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Tabulková příloha obsahuje ukazatele demografického, sociálního a ekonomického vývoje a údaje životního prostředí podle krajů za rok 2012, za kraj v časové řadě let 2007 až 2012 (případně 2010) a podle okresů Jihomoravského kraje.

Regionální statistika Českého statistického úřadu je zaměřena především na zachycení strukturálních změn v čase. Přesto však existuje poměrně široká nabídka ukazatelů, které jsou publikovány čtvrtletně (souhrnně vydávané ve **Statistickém bulletinu Jihomoravského kraje**) a které poskytují obraz o vývoji regionu z krátkodobého pohledu. Některé z nich dokonce můžeme považovat za určitý ekvivalent konjunkturálních indikátorů používaných na celorepublikové úrovni.

Nabídka krátkodobých regionálních ukazatelů je menší než za celou ČR a při jejich hodnocení je nutné mít na paměti, že mohou být více ovlivněny náhodnými výkyvy. Jejich vypovídací schopnost může být omezena systémem a metodikou statistického zjišťování¹, přesto jsou významným zdrojem informací o regionu, neboť jsou dostupné ve velmi krátkém čase po skončení sledovaného období. Například Statistický bulletin s prvními souhrnnými údaji o vývoji za celý rok 2012 vyšel již 95 dní po skončení roku. Komplexní pohled na vývoj v kraji poskytuje **Statistická ročenka Jihomoravského kraje** pravidelně vydávaná v průběhu měsíce prosince. Nejnovější údaje za vybrané ukazatele o Jihomoravském kraji naleznete také na webových stránkách ČSÚ Jihomoravského kraje.

---

¹ Statistická zjišťování jsou v mnoha případech primárně sestavována s cílem zachytit vývoj v České republice jako celku, nikoliv v jednotlivých regionech. Výběrová šetření tak nemusí (či nemohou) vždy zohledňovat regionální hledisko. Mnoho regionálních ukazatelů z ekonomické oblasti je například publikováno podle tzv. podnikové metody, kdy je podnik zařazen do toho regionu, kde má registrované sídlo, nikoliv tam, kde skutečně působí, což značně omezuje vypovídací schopnost ukazatele na regionální úrovni.

Reprodukce výňatků z tohoto materiálu lze pořizovat, pokud je uveden jejich zdroj, s výjimkou reprodukce pro komerční účely. Citace mohou být zveřejněny jen s uvedením zdroje „Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Jihomoravského kraje v roce 2012“ a původu statistických dat v něm otištěných.

Ležatá čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 31. 7. 2013. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

OBSAH

Úvod.....	3
Souhrn hlavních poznatků	7
1. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ.....	9
Sídlní struktura.....	9
Vývoj počtu obyvatel.....	10
Demografické události	11
Věková struktura.....	15
2. SOCIÁLNÍ VÝVOJ	17
Zaměstnanost, ekonomická aktivita	17
Nezaměstnanost	20
Mzdy	22
Důchodci, důchody	23
Nemocnost, školství	24
Kriminalita, dopravní nehody	25
3. EKONOMICKÝ VÝVOJ.....	27
Makroekonomický rámec	27
Věda, IT	29
Organizační struktura	30
Zemědělství	31
Průmysl.....	32
Stavebnictví, bytová výstavba	33
Cestovní ruch.....	35
4. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	36
Půdní fond	36
Ekologické zemědělství	36
Vodovody a kanalizace.....	37
Emise.....	37
Odpady	38
Výdaje na ochranu ŽP	39

TABULKOVÁ PŘÍLOHA

1. Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - demografický vývoj	40
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - sociální vývoj.....	41
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - ekonomický vývoj.....	42
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - vývoj životního prostředí	43

2. Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj

Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - demografický vývoj.....	44
Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - sociální vývoj.....	45
Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - ekonomický vývoj.....	48
Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - vývoj životního prostředí	50

3. Vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje	51
--	----

KARTOGRAMY

Regionální HDP v krajích v letech 2007 až 2011	53
Pohyb obyvatel v krajích v letech 2007 až 2012	53
Míra registrované nezaměstnanosti v krajích v letech 2007 až 2012	54
Příjemci předčasného důchodu v okresech v ČR v prosinci 2012	54
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v krajích v roce 2012.....	55
Bytová výstavba v krajích v letech 2007 až 2012.....	55
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2007 až 2011..	56

SOUHRN HLAVNÍCH POZNATKŮ

Demografický vývoj

- na území Jihomoravského kraje na konci roku 2012 žilo 1,17 mil. obyvatel, během roku se počet obyvatel zvýšil o 1,7 tisíc osob
- třetina obyvatel žila v krajském městě, podíl městského obyvatelstva se vlivem procesu suburbanizace pozvolna snižuje, v obcích s počtem obyvatel nad 10 tisíc se v roce 2012 snížil, především zásluhou stěhování
- přírůstek počtu obyvatel kraje od roku 2007 postupně klesal, snižoval se postupně počet přistěhovalých z ciziny, klesal také přirozený přírůstek obyvatel - počet živě narozených se snižoval již čtvrtým rokem
- podíl dětí narozených mimo manželství se zvyšuje každoročně
- po 4 letech poklesu počtu sňatků došlo k jejich meziročnímu nárůstu, na druhé straně po snížení počtu rozvodů v roce 2011 se jejich počet opět zvýšil
- populace v kraji postupně stárne, průměrný věk obyvatel v kraji dosáhl 41,5 roku a za 20 let se zvýšil téměř o 5 let; postupně se zvyšuje nejen průměrný věk obyvatel celkem, ale i průměrný věk matky při narození dítěte, průměrný věk ženicha a nevěsty při uzavření sňatku či průměrný věk manželů při rozvodu
- vlivem oživení porodnosti v posledních letech již čtvrtý rok v řadě rostl podíl dětské složky populace (v roce 2012 činil 14,6 %), faktem ovšem zůstává, že již v roce 2005 podíl osob ve věku 65 let a více velikostí přesáhl podíl dětské složky a každoročně se zvyšuje (na konci roku 2012 dosáhl 17,3 %)

Sociální vývoj

- využitelnou pracovní sílu v Jihomoravském kraji v roce 2012 tvořilo 585 tisíc osob, meziročně se objem pracovní síly zvýšil - o 4,0 tisíc osob vzrostl počet zaměstnaných, vzrostl ale také i počet nezaměstnaných, a to o 4,1 tisíc osob
- od října 2012 byl zaveden nový ukazatel nezaměstnanosti, a to „podíl nezaměstnaných osob“, který vyjadřuje podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 až 64 let ze všech obyvatel ve věku 15 až 64 let
- podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. 2012 činil 8,15 %, oproti konci roku 2011 se zvýšil o 0,54 bodu; ke stejnému datu bylo k dispozici pouze 2 775 volných pracovních míst, což byl nejnižší počet volných míst v kraji od ledna roku 2007
- zvyšoval se i počet dlouhodobě nezaměstnaných; obecně platilo, že míra nezaměstnanosti byla vyšší mezi mladšími věkovými skupinami, klesala se vzrůstajícím stupněm vzdělání
- obrazem vývoje na trhu práce byl i nárůst počtu předčasných důchodů, z řad starobních důchodců na konci roku 2012 tuto možnost využila čtvrtina z nich
- do roku 2009 se zvyšoval počet studentů vysokých škol bydlících v kraji, po 2 letech stabilních počtů se v roce 2012 meziročně snížil o 1,4 tisíce na 38,0 tisíc osob
- v roce 2012 došlo v kraji k poklesu počtu zjištěných trestných činů, z 29,5 tisíc trestných činů tvořily více než polovinu krádeže prosté a krádeže vloupáním
- v oblasti dopravní nehodovosti sice počet dopravních nehod vzrostl, ovšem počet 50 usmrcených při dopravních nehodách byl nejnižší v novodobé historii kraje

Ekonomický vývoj

- v makroekonomické rovině se situace hospodářství kraje v roce 2009 projevila výrazným meziročním propadem HDP; v roce 2010 i 2011 se objem regionálního HDP meziročně zvyšoval; z porovnání HDP ve stálých cenách roku na základ roku 1995 vyplývá, že přírůstek v roce 2010 byl sice nižší než v předkrizovém roce 2008, ovšem v roce 2011 byl již překonán
- finanční ukazatele souhrnného zemědělského účtu za rok 2012 sice nejsou k dispozici, vše však nasvědčuje tomu, že nebude překonán rok 2008, kdy hodnota zemědělské produkce v kraji dosáhla 14,5 mld. Kč (ve stálých cenách roku 2000); v rostlinné výrobě byl v roce 2012 u většiny komodit zaznamenán výrazný meziroční pokles sklizně i výnosů; živočišnou výrobu dlouhodobě charakterizuje pokles stavů hospodářských zvířat
- tržby velkých průmyslových podniků v kraji po předchozím dvouletém zvyšování poklesly, snížil se i počet zaměstnanců průmyslových podniků
- ve stavebnictví v kraji se dopad krize plně projevila až v roce 2011, kdy stavební výroba dosáhla pouze poloviny skutečnosti roku 2009; v roce 2012 došlo k meziročnímu zvýšení o 2,8 mld. Kč na 21,0 mld. Kč

Životní prostředí

- meziročně se snížil počet vydaných stavebních povolení a ohlášení, 10,5 tisíc vydaných stavebních povolení a ohlášení byl nejnižším počtem od roku 1994; snížil se také počet zahájených bytů (3 008), počet dokončených bytů (3 770) byl proti roku 2011 o 162 bytů vyšší
- v oblasti cestovního ruchu se v letech 2010 a 2011 mírně zvyšoval počet hostů hromadných ubytovacích zařízení, v roce 2012 jich sice bylo 1,1 milionu, meziročně jejich počet ale poklesl
- na území kraje se v posledních letech nepatrně zvyšovala plocha lesních pozemků, trvalých travních porostů, sadů a zahrad, současně se snížila výměra orné půdy
- geografické podmínky v kraji jsou vhodné především pro konvenční zemědělství, ekologické zemědělství proto není nijak výrazně rozvinuto, i když v roce 2012 plocha ekologicky obhospodařované půdy dosahovala téměř 16 tisíc hektarů
- v roce 2011 i v roce 2012 se meziročně zvýšila spotřeba vody na osobu a den, v roce 2012 obyvatel kraje spotřeboval v průměru 93 litů vody denně
- 83 % obyvatel kraje žilo v roce 2012 v domech připojených na kanalizaci s čistírnou odpadních vod, podíl čištěných odpadních vod se proti roku 2011 nezměnil (97,5 %)
- k největším znečišťovatelům ovzduší patří mobilní zařízení se spalovacími motory (počet vozidel se každoročně zvyšuje), i přesto v dlouhodobém pohledu v roce 2011 poklesly měrné emise oxidu uhelnatého a oxidů dusíku
- objem produkce podnikových odpadů v roce 2011 poklesl, objem nakládání s odpady naopak vzrostl; v nakládání s odpady se zvýšil podíl využitých odpadů a u komunálního odpadu se zvýšil podíl odděleně sbíraných složek odpadu
- na ochranu životního prostředí byly v roce 2011 na území kraje pořízeny investice v hodnotě 1,87 mld. Kč, tato částka ovšem představovala pouze 60 % skutečnosti roku 2010

1. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

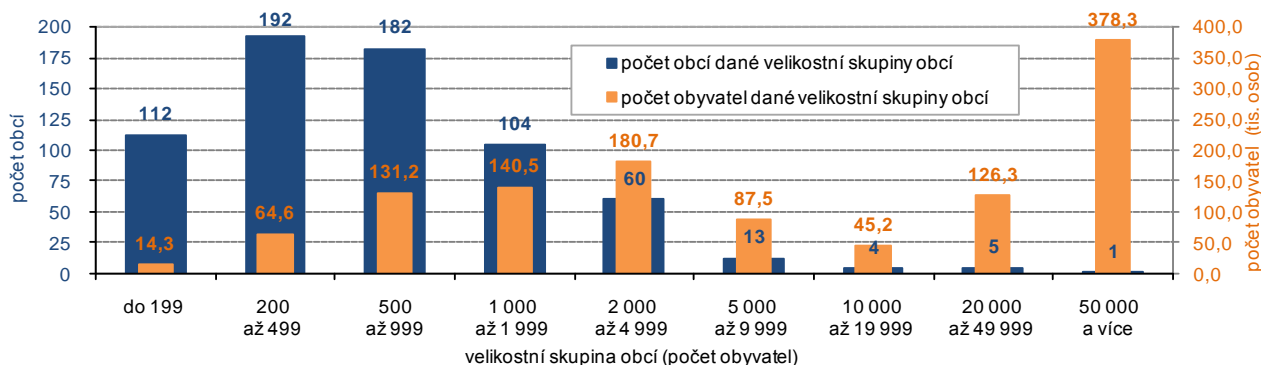
Téměř třetina obyvatel žije v krajském městě

Jihomoravský kraj je rozlohou 7 195 km² čtvrtým největším krajem České republiky, stejné místo mezi kraji zaujímá i počtem 1,169 mil. obyvatel. Sídlní strukturu tvoří 49 měst, 40 městysů, 583 obcí a 1 vojenský újezd (VÚ Březina).

V rozdělení do velikostních skupin obcí podle počtu obyvatel je na jedné straně Brno jako zástupce největší velikostní skupiny a 5 okresních měst ve velikostní skupině 20 až 50 tisíc obyvatel. Na druhém pólu je 112 obcí, v nichž žije v každé méně než 200 obyvatel. Ovšem největší počet obcí Jihomoravského kraje se nachází ve velikostní skupině 200 až 499 obyvatel. Celkem 192 obcí tvořilo 28,5 % celku, ovšem žilo zde pouze 5,5 % z počtu obyvatel kraje.

Zajímavé jsou právě obě krajní skupiny velikostního rozpětí obcí. V Brně žila téměř třetina obyvatel kraje (32,4 %), naproti tomu v nejmenších obcích, i když jejich počet byl třetí nejvyšší, žilo pouze 1,2 % obyvatel kraje. Společný oběma mezním velikostním skupinám obcí byl nejvyšší průměrný věk obyvatel – 43,0 roku v nejmenších obcích a 42,3 roku v Brně.

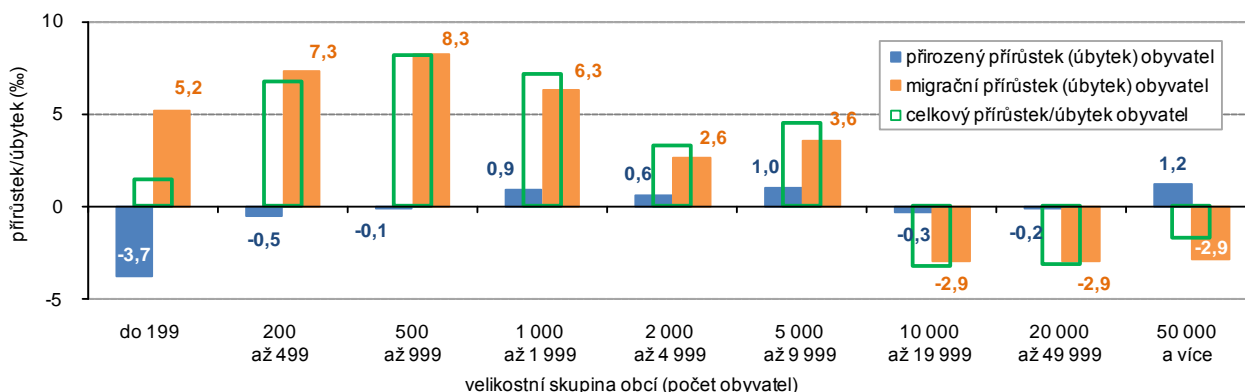
Graf 1 Sídlní struktura Jihomoravského kraje k 31. 12. 2012

Pozvolný úbytek obyvatel měst

Na konci roku 2012 žilo ve městech 62,1 % obyvatel kraje, proti roku 2007 se podíl městského obyvatelstva snížil o 0,6 bodu, pokračoval tak pozvolný proces suburbanizace, při němž se obyvatelstvo stěhuje z měst do jejich zázemí. Meziroční úbytek obyvatel byl zaznamenán právě v největších městech (více než 10 tisíc obyvatel), a to především úbytek obyvatel stěhováním. V obcích s počtem obyvatel nižším než 1 tisíc byl shodně zaznamenán přirozený úbytek obyvatel, byl však plně nahrazen migračním přírůstkem.

Graf 2 Pohyb obyvatelstva podle velikostních skupin obcí Jihomoravského kraje k 31. 12. 2012

Tempo růstu počtu obyvatel se zpomalilo

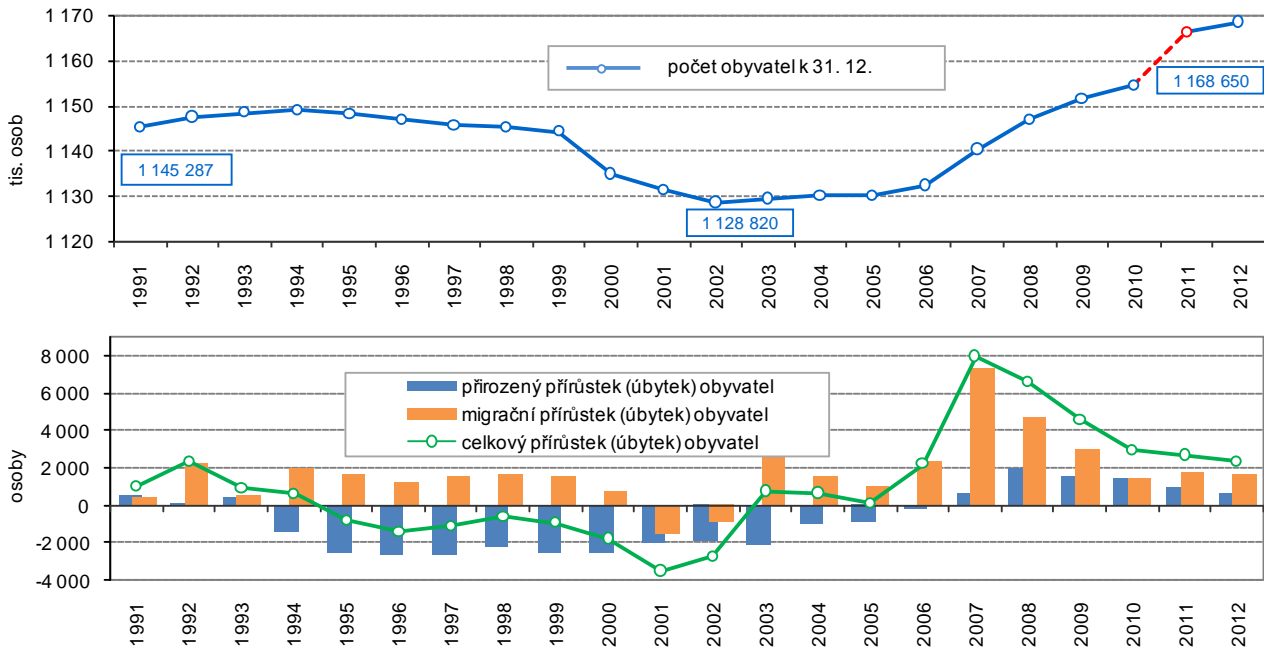
Na konci roku 2012 žilo na území Jihomoravského kraje celkem 1 168 650 obyvatel. Stav obyvatel v roce 2011 navázal na výsledky sčítání lidu, domů a bytů, které proběhlo v březnu 2011, současný stav obyvatel tak není srovnatelný s předešlými roky. Lze hodnotit pouze přírůstek či úbytek počtu obyvatel jako výsledek přirozené změny obyvatel a migrace.

Z tohoto pohledu lze konstatovat, že počet obyvatel kraje se zvyšuje již od roku 2003, tedy desátým rokem. Nevyšší přírůstek počtu obyvatel byl zaznamenán v roce 2007, od tohoto roku se tempo růstu zpomalovalo zásluhou poklesu velikosti přírůstku obyvatel stěhováním. Počet obyvatel se v roce 2012 zvýšil pouze v 6 krajích.

Přirozený přírůstek klesal již čtvrtý rok

Pátým rokem v řadě se na celkovém přírůstku obyvatel kladně podílel přirozený přírůstek (v minulosti to byly roky 1991 až 1993). Z těchto 7 let však pouze v roce 2010 přirozený přírůstek převýšil byť nepatrně migrační přírůstek (o 2 osoby). V roce 2011 se v Jihomoravském kraji narodilo o 938 dětí více, než kolik obyvatel kraje v tomto roce zemřelo. Přirozený přírůstek klesá od roku 2009, byť ve srovnání s rokem 2007 byl vyšší (v roce 2007 činil 597 osob a v roce 2008 byl nejvyšší, a to 1 934 osob).

Graf 3 Počet obyvatel¹⁾, celkový, přirozený a migrační přírůstek v Jihomoravském kraji

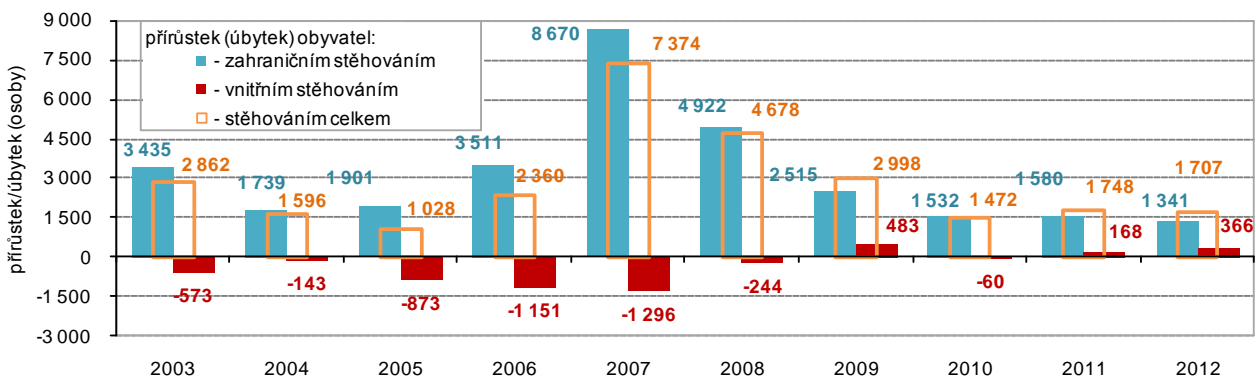

Migrační přírůstek je dán stěhováním cizinců

Migrační přírůstek obyvatel byl s výjimkou let 2001 a 2002 zaznamenán ve všech letech sledovaného období. V roce 2012 se do kraje přistěhovalo 9 472 osob, vystěhovalo se 7 765 osob (přírůstek 1 707 osob). Migrační přírůstek od roku 2007, kdy byl zaznamenán nejvyšší přírůstek obyvatel migrací (7 374 osob), přes nepatrné zvýšení v roce 2011 postupně klesá především zásluhou klesajícího počtu přistěhovaných cizinců.

V grafu 4 je znázorněn rozklad přírůstku či úbytku obyvatel stěhováním na saldo vnitřního a zahraničního stěhování. Je zřejmé, že v letech 2003 až 2012 je nositelem přírůstku obyvatel stěhováním především kladné saldo zahraničního stěhování – saldo vnitřního stěhování bylo kladné pouze v letech 2009, 2011 a 2012.

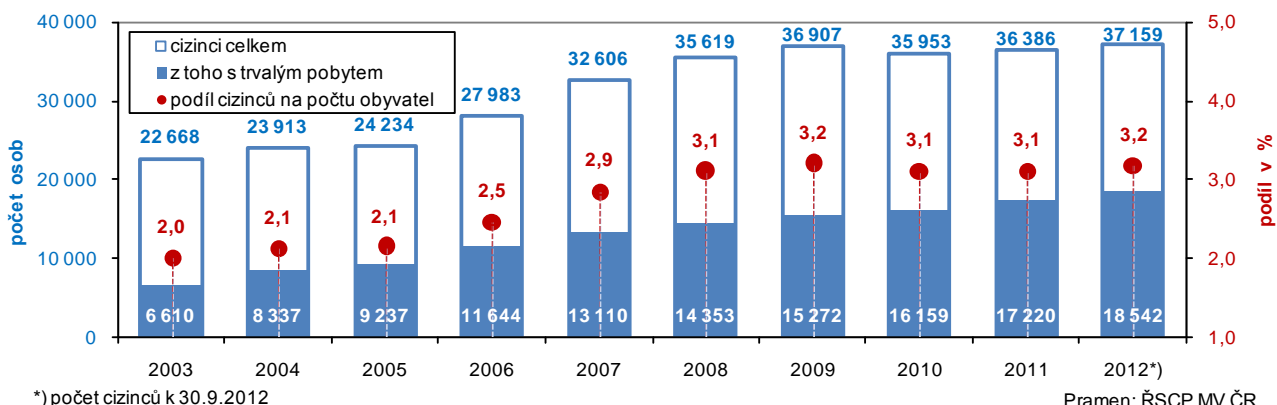
Graf 4 Přírůstek/úbytek obyvatel stěhováním v Jihomoravském kraji

Počet cizinců se zvýšil

Na konci září roku 2012 žilo v Jihomoravském kraji 37,2 tisíc cizinců, jejich počet od roku 2003 vzrostl o více než 14 tisíc. Nejvyšší meziroční přírůstky počtu cizinců byly zaznamenány v letech 2006 až 2008, v roce 2010 s hospodářským zpomalením se dosavadní nárůst zastavil. I když počet cizinců na konci roku 2012 není k dispozici, dílčí hodnota se jeví ve srovnání s předšlými roky jako nejvyšší. Mezi cizinci v kraji převažují občané Ukrajiny, Slovenska a Vietnamu.

Graf 5 Počty cizinců a jejich podíl na počtu obyvatel v Jihomoravském kraji

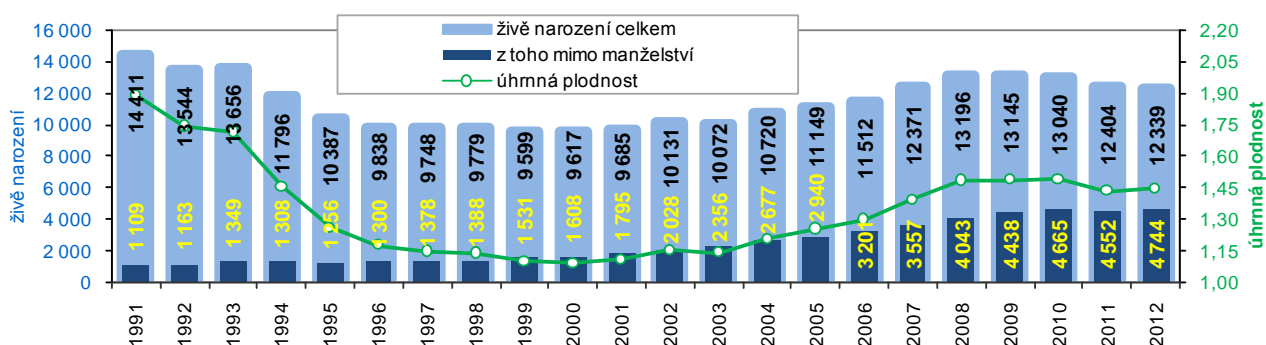

Narodilo se méně dětí

V roce 2012 se v kraji živě narodilo 12 339 dětí, na 1 000 obyvatel tak připadlo 10,6 narozených dětí. Hrubá míra porodnosti byla mezi kraji 3. nejvyšší. Porodnost se v kraji zvyšovala nepřetržitě od roku 2004, v roce 2008 dosáhla hodnoty 11,5 ‰, když se narodilo 13 196 dětí. V posledních 4 letech meziročně počet narozených dětí klesal, v roce 2012 byl o 65 dětí nižší než v roce 2011.

Vývoj úhrnné plodnosti² ukazuje výrazný odklon od vícedětných rodin, který započal na začátku 90. let a pokračoval prakticky až do roku 2002. Jestliže v roce 1991 by na ženu v reprodukčním období připadlo 1,893 narozených dětí, v roce 2000 to bylo jen 1,092 dětí, v roce 2010 se počet zvýšil na krátkodobé maximum (1,492), v roce 2012 byl zaznamenán pokles na 1,447 dětí.

Graf 6 Živě narození, živě narození mimo manželství a úhrnná plodnost v Jihomoravském kraji

Ženy se stávají matkami ve vyšším věku

Vývoj posledních let v České republice ukazuje trend postupného zvyšování průměrného věku matky při narození dítěte. Nejinak tomu je i v Jihomoravském kraji, z grafu 7 je patrné, že v roce 1991 se nejvíce dětí narodilo matkám ve věku 21 let (1 407 matek), v roce 2001 bylo nejvíce matek ve věku 26 let (1 010) a v roce 2012 už ve věku 30 let (1 108).

Trend odkládání porodů do vyššího věku matky sílí, a to zejména při prvním porodu. V roce 2012 rodily ženy v průměru poprvé ve věku 28,8 let, přičemž ještě o deset let dříve to bylo ve věku 26,3 let. V roce 1991 bylo matce bez ohledu na pořadí porodu v průměru 24,6 let, v roce 2001 už 27,3 a v roce 2012 pak 30,6 let.

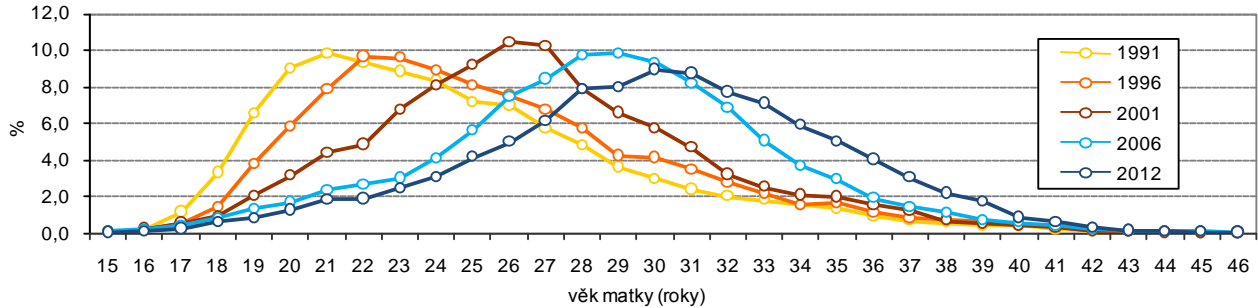
Nadále roste podíl dětí narozených mimo manželství

Mimo manželství se v Jihomoravském kraji v roce 2012 narodilo 4 744 dětí. Tento počet byl nejvyšší v novodobé historii kraje a tvořil 38,4 % z počtu živě narozených dětí (v roce 2011 podíl činil 36,7 %). I přes nárůst byl podíl narozených mimo manželství mezi ostatními kraji 4. nejnižší.

U 1 117 dětí narozených mimo manželství nebyl uveden otec. Z toho u 990 dětí bez uvedeného otce byla matka svobodná, u 122 dětí matka rozvedená a u 5 dětí bez uvedeného otce byla matkou vdova.

² Úhrnná plodnost udává průměrný počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě v průběhu jejího reprodukčního období (15 - 49 let), pokud by po celou dobu zůstaly zachovány míry plodnosti daného roku.

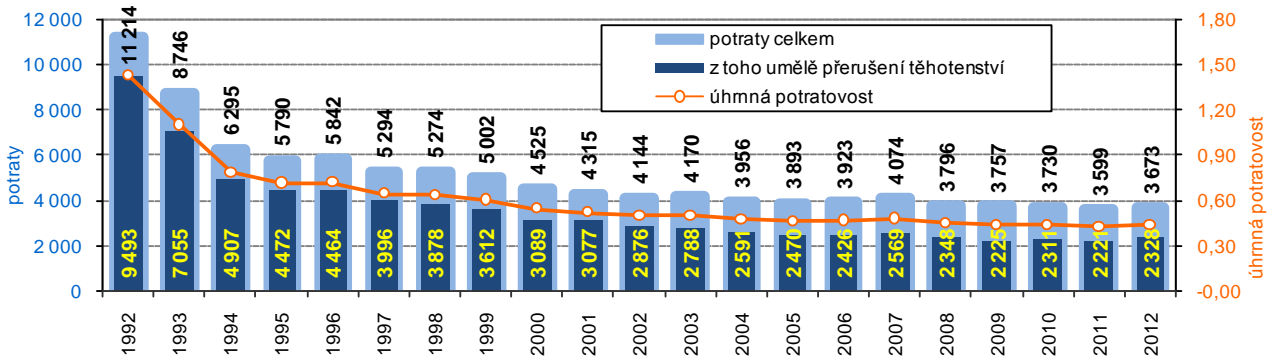
Graf 7 Podíl živě narozených podle věku matky při narození dítěte v Jihomoravském kraji

Očekávání narození dítěte není důvodem k uzavření manželství

Očekávání narození dítěte již není pádným důvodem pro uzavření manželství. Toto konstatování lze vyjádřit pomocí demografického ukazatele „předmanželské koncepce“. Ukazatel udává, kolik procent živě narozených dětí se vdané matce, jakožto první v pořadí v nynějším manželství, narodilo do sedmi měsíců po sňatku. Jednodušeji řečeno – je to podíl dětí, které jejich rodiče čekali už před svatbou. Od počátku 80. let až do poloviny 90. let 20. století v rámci České republiky podíl dětí, které jejich rodiče čekali už před svatbou, tvořil více než polovinu narozených dětí. Podobně tomu bylo i v Jihomoravském kraji. V roce 2001 se v předmanželské koncepci narodilo již jen 41,4 % dětí v kraji. Ovšem v roce 2012 se jako první dítě v současném manželství narodilo celkem 3 768 dětí a z toho pouze 945 dětí, tj. 25,1 %, se narodilo v době do 7 měsíců po uzavření sňatku.

Graf 8 Počet potratů a potratovost v Jihomoravském kraji

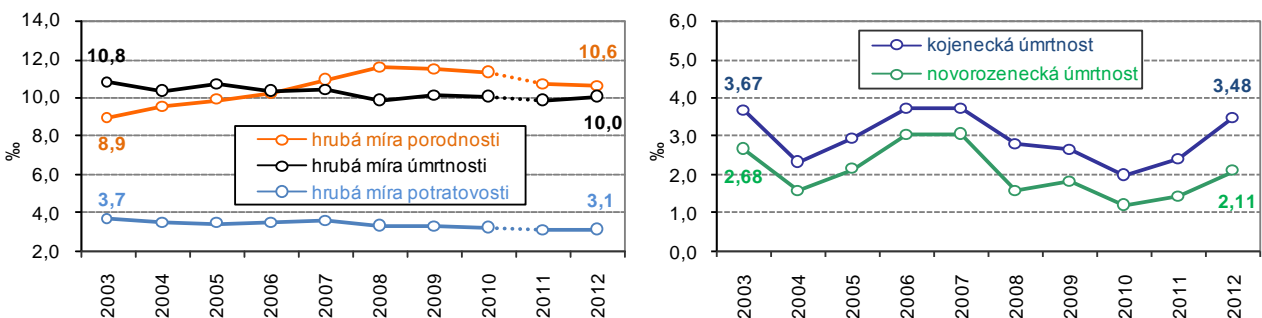

Potratem končí téměř čtvrtina těhotenství, ...

V první části grafu 9 jsou uvedeny hrubé míry porodnosti, úmrtnosti a potratovosti (počet demografického jevu na 1 000 obyvatel). Vzhledem k tomu, že střední stav obyvatel roku 2011 byl sladěn s výsledky SLDB 2011, nejsou hrubé míry plně srovnatelné s předešlými roky.

Hrubá míra potratovosti (počet potratů na 1 000 obyvatel) v roce 2012 dosáhla hodnoty 3,15‰. V celém období se pohybovala pod republikovým průměrem a v roce 2012 byla mezi kraji 4. nejnižší. V roce 2012 bylo v kraji evidováno 3 673 potratů (o 74 více než v roce 2011), z toho 2 328 (63,4 %) představovala umělá přerušeni těhotenství (o 107 více). Potratem tak skončilo 22,87 % těhotenství (0,29 % těhotenství skončilo narozením mrtvého dítěte a 76,84 % těhotenství skončilo narozením živého dítěte).

Graf 9 Porodnost a úmrtnost v Jihomoravském kraji

... potratovost se ale snižuje

Vývoj úhrnné potratovosti³ zaznamenal výrazné snížení v letech 1992 až 1995, v dalších letech pak každoroční mírný pokles či kolísání. V roce 1992 by na ženu v reprodukčním období připadlo v průměru 1,434 potratů, v roce 1996 to bylo jen 0,720, v roce 2012 se možný počet potratů snížil na 0,437.

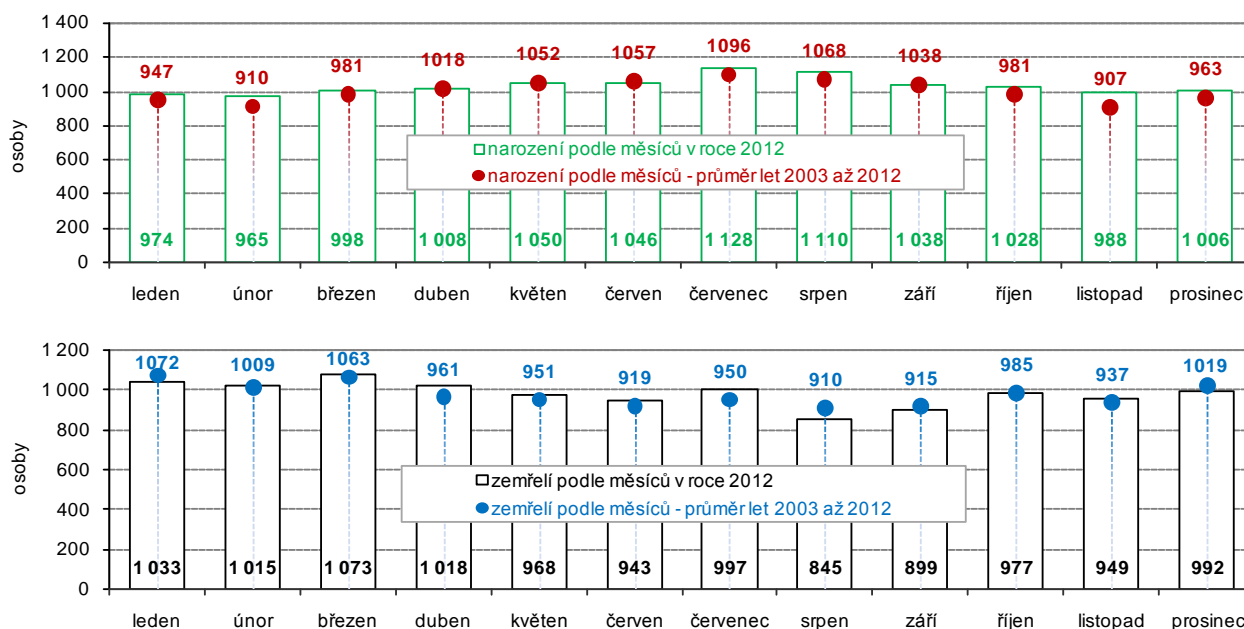
Každý druhý zemřelý zemřel na nemoci oběhové soustavy

Hrubá míra úmrtnosti v roce 2012 v Jihomoravském kraji činila 10,0 ‰, v kraji zemřelo 11 709 osob (5 900 mužů, 5 809 žen), což bylo o 243 osob více než v roce 2011. Příčinou úmrtí u tří čtvrtin zemřelých jsou dlouhodobě, a to nejen v Jihomoravském kraji, nemoci oběhové soustavy nebo nádorová onemocnění. Na nemoci oběhové soustavy zemřelo 49,9 % z celkového počtu zemřelých (44,8 % ze zemřelých mužů a 55,0 % ze zemřelých žen), na zhoubná nádorová onemocnění 25,2 % z počtu zemřelých (27,5 % ze zemřelých mužů a 22,9 % ze zemřelých žen).

Úmrtnost kojenců či novorozenců kolísá

Ukazatele úmrtnosti v nízkém věku mají v pohledu na delší časové období klesající trend, v krátkodobém pohledu však spíše kolísají. Kojenecká i novorozenecká úmrtnost v kraji byla v roce 2012 vyšší než průměr v ČR. Kojenecká úmrtnost (zemřelí do 1 roku na 1 000 živě narozených) v kraji činila 3,48 ‰ (v ČR 2,62 ‰); novorozenecká úmrtnost (zemřelí do 28 dnů na 1 000 živě narozených) činila 2,11 ‰ (v ČR 1,61 ‰).

Graf 10 Narození a zemřelí v Jihomoravském kraji podle měsíců

Nejvíce osob umírá v zimních měsících

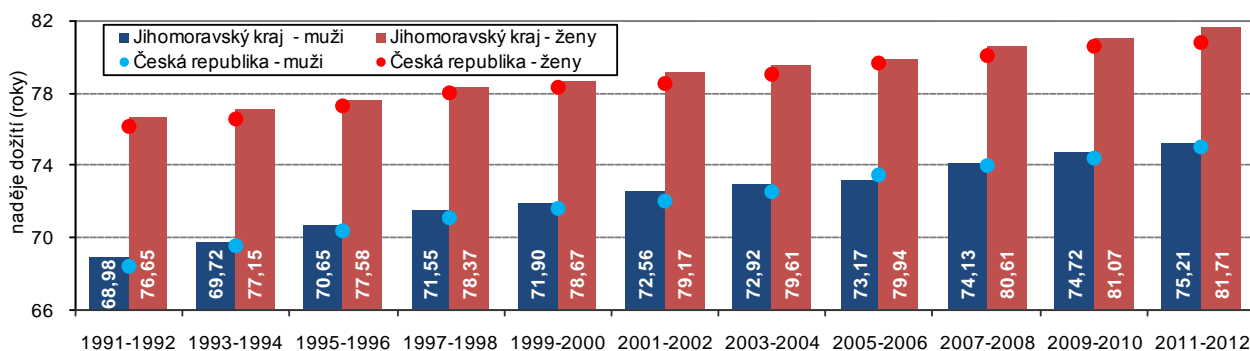
Průběh vývoje počtu narozených i zemřelých v jednotlivých měsících roku 2012 se od průměru posledních 10 let výrazně nelišil, nejvíce dětí se narodilo ke konci jara a v letních měsících, nejvíce lidí zemřelo v prvních 4 měsících roku 2012. Celkem v 8 měsících roku 2012 počty narozených přesahovaly průměr posledních let, pouze v dubnu, květnu a červnu byly počty proti průměru nižší a v září byl počet shodný. Naproti tomu měsíční počty zemřelých byly v roce 2012 proti průměru posledních 10 let nižší pouze v 5 měsících (leden, srpen, září, říjen a prosinec).

Naše děti budou žít déle

Údaje o naději dožití (střední délce života) zjištěné z dvouletých průměrů let 2011 a 2012 udávají, že muž narozený v roce 2012 v Jihomoravském kraji se pravděpodobně dožije věku 75,21 let, což je mezi kraji pátý nejvyšší věk. Žena narozená v roce 2012 v Jihomoravském kraji se pravděpodobně dožije 81,71 let, což je ovšem věk mezi kraji druhý nejvyšší. Střední délka života se postupně zvyšuje, tento fakt je zřejmý zejména z delšího časového úseku uvedeného v grafu 11. Od roku 1991 v Jihomoravském kraji vzrostla střední délka života u mužů o 6,23 roku a u žen o 5,07 roku (v rámci ČR došlo ke zvýšení o 6,56 resp. 4,74 roku).

³Úhrnná potratovost je průměrný počet potratů, které by připadly na jednu ženu za předpokladu, že by míry potratovosti podle věku, zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce, zůstaly během jejího reprodukčního věku (15 - 49 let) neměnné.

Graf 11 Naděje dožití při narození v Jihomoravském kraji

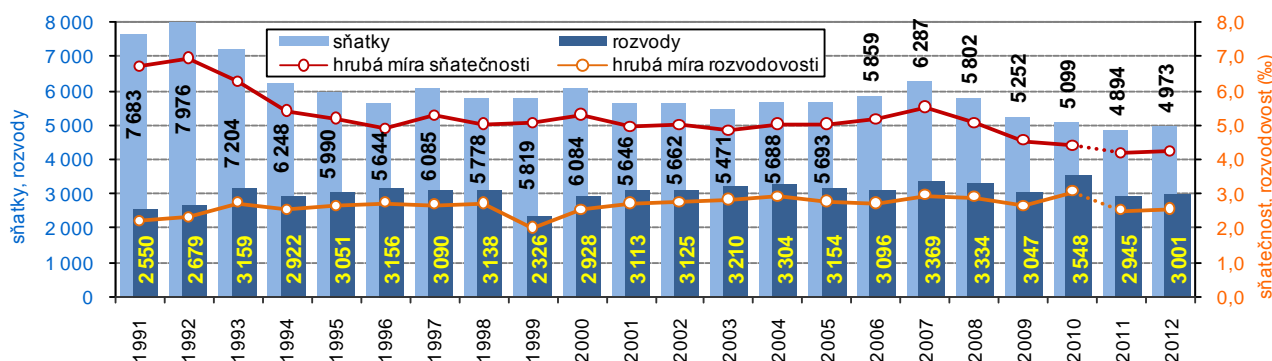

Pokles sňatečnosti pokračuje

Úroveň sňatečnosti v posledních letech víceméně stagnovala. Nepatrnou výjimkou byl rok 2007, kdy se počet sňatků krátkodobě zvýšil. Zřejmě se projevila tzv. příznivá „konstelace šťastných čísel“ a 7. 7. 2007 (připadající na sobotu) bylo v kraji uzavřeno 487 sňatků, což bylo téměř 8 % z celkového počtu sňatků. V roce 2008 bylo nejvíce sňatků uzavřeno dne 7. 6. (249), v roce 2009 dne 6. 6. (258), v roce 2010 dne 24. 4. (203) a v roce 2011 dne 11. 6. (243).

V roce 2012 bylo nejvíce sňatků uzavřeno 1. 9., a to 224. Celkem však bylo uzavřeno pouze 4 973 sňatků. Tento počet sice byl o 79 sňatků vyšší než v roce 2011, ovšem právě v roce 2011 byl uzavřen nejnižší počet sňatků od roku 1991, tedy od roku, od něhož jsou k dispozici přepočtené údaje za současnou strukturu správního uspořádání Jihomoravského kraje. Úroveň hrubé míry sňatečnosti ve výši 4,26 ‰ byla téměř shodná s republikovou hodnotou (4,30 ‰).

Graf 12 Sňatky a rozvody v Jihomoravském kraji

Věk snoubenců se zvyšuje

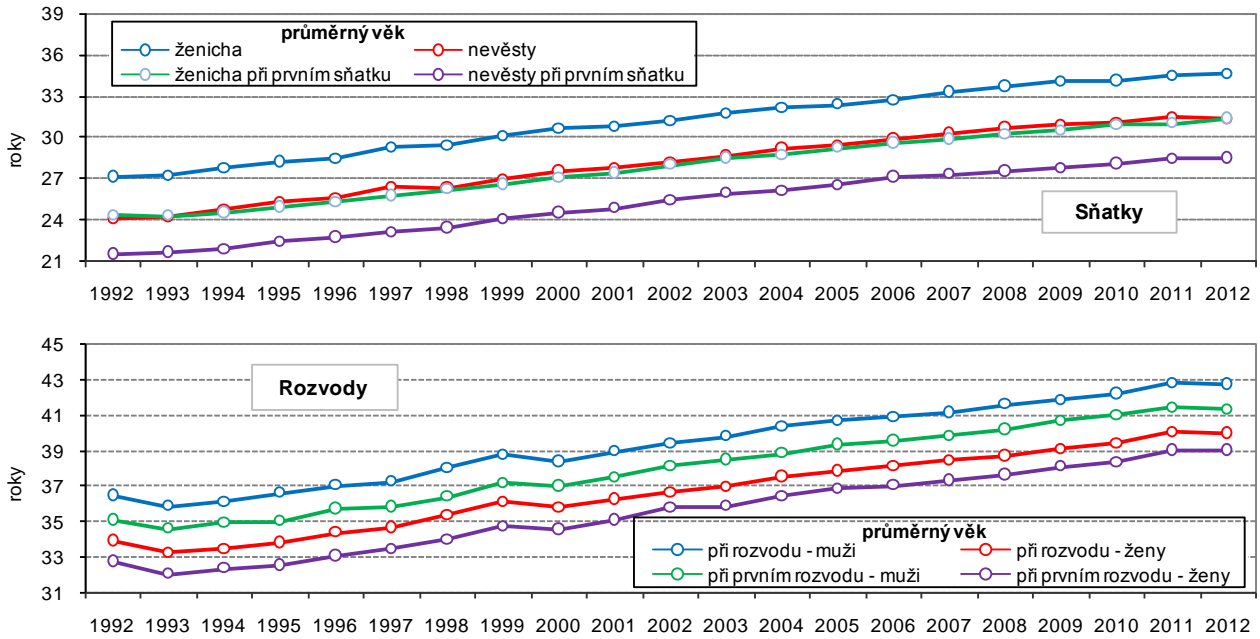
Průměrný věk ženichů při prvním sňatku v roce 2012 v kraji dosáhl 31,4 let, průměrný věk nevěst 28,5 let. U mužů to bylo o 2,9 roku a u žen o 2,6 roku více než před deseti lety. V převážné většině případů byl při uzavírání sňatku starší muž (v 70,5 % případů), naopak ženy převyšující svým věkem manžela se vyskytovaly u 19,5 % uzavřených sňatků. Zatímco ještě v roce 2003 se na celkovém počtu nově uzavíraných manželství podílely ženy mladší 30 let ze 74,9 %, o deset let později to bylo už jen 55,6 %. V případě mužů byl tento pokles také zřetelný – z 58,2 % v roce 2003 na 34,8 % o deset let později.

Pokles počtu rozvodů

Mírně vzrostl také počet rozvodů, i když každoroční údaje jsou ovlivňovány i délkou trvání rozvodového řízení. V roce 2012 bylo v kraji rozvedeno 3 001 manželství, což bylo o 56 více než v předchozím roce. Hrubá míra rozvodovosti dosáhla 2,57 ‰ a byla nepatrně nad úroveň ČR (2,51 ‰). Index rozvodovosti (počet rozvodů na 100 sňatků) zůstal v porovnání s rokem 2011 vlivem podobného zvýšení obou položek prakticky stejný - v roce 2011 připadlo 60,2 rozvodů na 100 sňatků, v roce 2012 60,3.

Tak jak se v minulých letech zvyšoval průměrný věk při uzavírání manželství, podobně se zvyšoval i průměrný věk při jeho ukončení. U mužů se průměrný věk u rozvodu zvýšil z 39,8 roku v roce 2003 na 42,8 v roce 2012, u žen z 37,0 na 40,0 roků. Z 57 % se na všech rozvodech roku 2012 podílela v kraji manželství s nezletilými dětmi. Nejvíce se rozváděly osoby ve věkovém rozpětí 40 až 49 let.

Graf 13 Průměrný věk při sňatku a rozvodu v Jihomoravském kraji

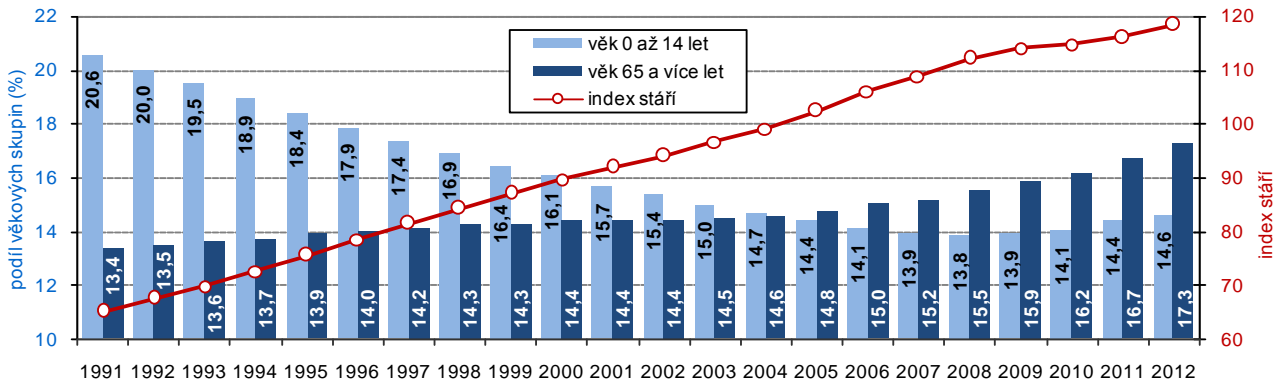

Již čtvrtý rok se zvyšuje podíl dětské populace

Z pohledu věkové skladby obyvatelstva největší část tvoří osoby ve věku 15 až 64 let (68,2 %), následuje skupina obyvatel ve věku 65 a více let (17,3 %), nejnižší podíl, a to 14,6 %, tvoří obyvatelé ve věku do 14 let. Rok 2004 byl posledním rokem, ve kterém podíl dětské složky obyvatel byl vyšší, než podíl obyvatel starších 65 let. Právě podíl dětské složky obyvatel v kraji se po předchozím postupném snižování zvyšuje od roku 2009 (minimum 13,8 % v roce 2008). Pro ilustraci dlouhodobého vývoje lze uvést podíly jednotlivých věkových skupin v roce 1991 - podíl dětí tvořil 20,6 %, podíl osob v produktivním věku 66,0 % a ve věku 65 a více let bylo 13,4 % obyvatel kraje.

Nejnižší podíl dětské složky v obyvatelstvu byl zjištěn v Hl. m. Praze (13,7 %), Jihomoravský kraj byl spolu s Moravskoslezským krajem na čtvrté příčce v pořadí krajů s nejnižším podílem. Ovšem podíl osob v tzv. poproduktivním věku byl naopak třetí nejvyšší (spolu s Plzeňským a Zlínským krajem).

Graf 14 Věková struktura a průměrný věk v Jihomoravském kraji

Růst indexu stáří,

...

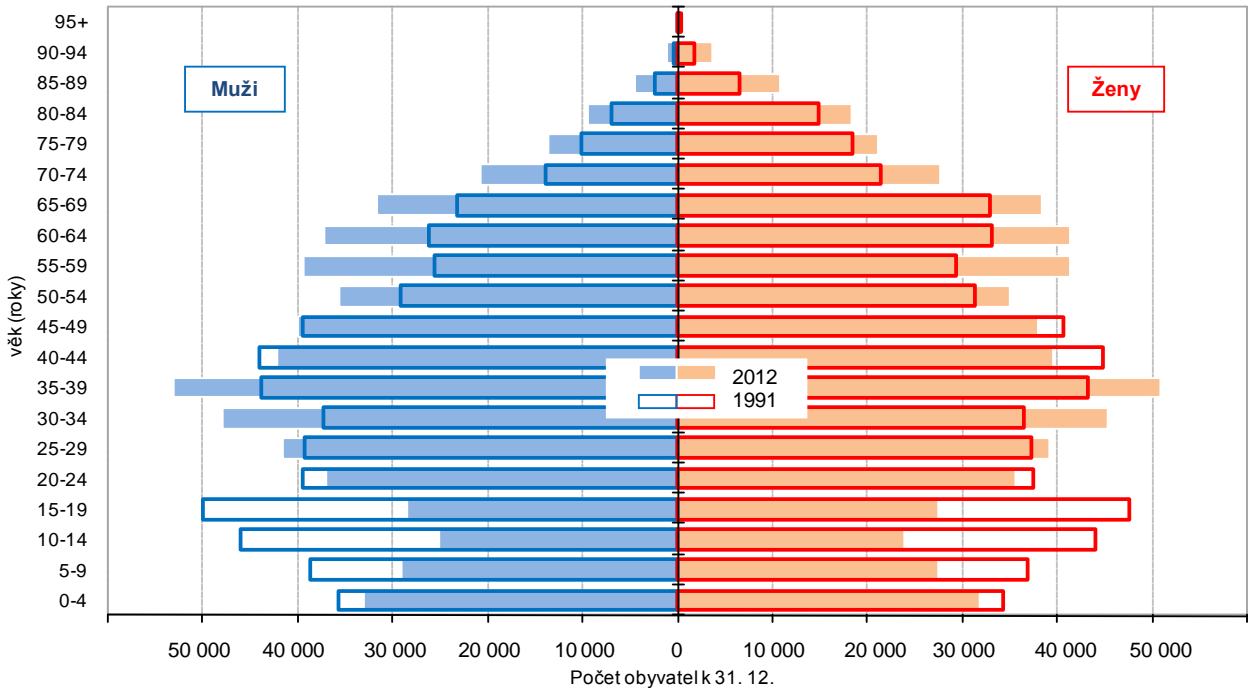
Ze zastoupení tří základních věkových skupin obyvatel kraje jsou konstruovány indexy stáří, závislosti či ekonomického zatížení. Hodnota indexu stáří 118,4 udává, že na 100 dětí připadlo 118,4 osob starších 65 let, v roce 1991 připadalo na 100 dětí ovšem pouze 65,1 osob starších 65 let. Podstatné zvýšení indexu stáří je výsledkem snižování podílu dětské složky na jedné straně a na straně druhé zvyšování podílu osob starších 65 let.

Hodnota indexu závislosti I ve výši 21,4 udává, že na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let v roce 2011 připadá 21,4 dětí, hodnota indexu závislosti II ve výši 25,3 udává, že na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let připadá 25,3 osob starších 65 let.

... pokles indexu zatížení

Index ekonomického zatížení, což je počet osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let připadající na 100 obyvatel v produktivním věku, dosáhl v Jihomoravském kraji v roce 2012 hodnoty 46,7 (v České republice 46,3) a mezi kraji byl pátý nejvyšší. V roce 1991 připadalo na 100 osob v produktivním věku 51,5 „závislých“, docházelo tedy k postupnému snižování této hodnoty zásluhou růstu podílu osob v aktivním věku a snižování podílu dětské složky v populaci.

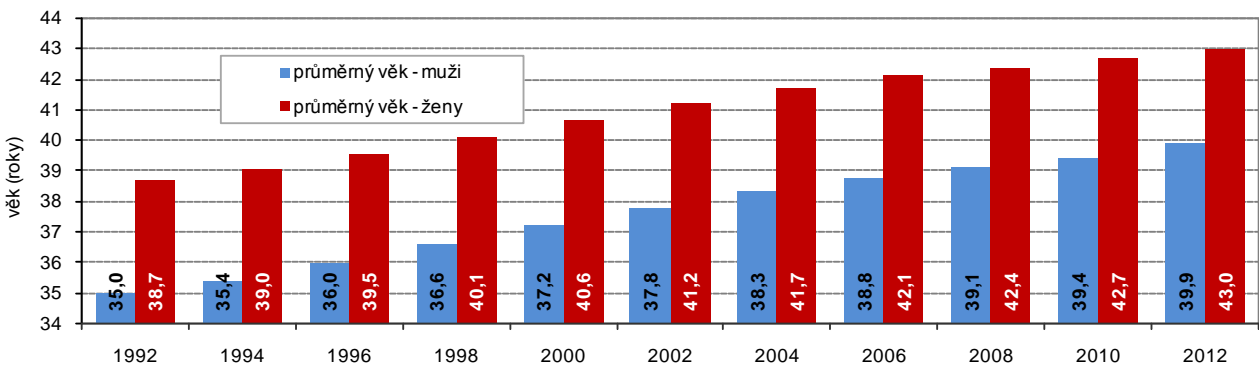
Graf 15 Věkové složení obyvatelstva Jihomoravského kraje

Nejvíce osob je ve věku 37 a 38 let

Nejpočetnější věkovou skupinou mezi obyvateli Jihomoravského kraje byly v roce 2012 osoby ve věku 37 a 38 let (21 325, resp. 21 272 osob). Nejvíce mužů bylo ve věku 38 let, a to 10 874, nejvíce žen bylo ve věku 37 let, a to 10 461.

Graf 16 Průměrný věk obyvatelstva Jihomoravského kraje

Populace stárne

Průměrný věk obyvatel Jihomoravského kraje činil 41,5 let (mezi kraji 5. nejvyšší hodnota), od roku 1991 se zvýšil o 4,8 roku. Nejstarší obyvatelstvo žilo v Praze, kde průměrný věk mužů dosáhl 40,3 let (v Jihomoravském kraji 39,9 let) a průměrný věk žen 43,4 let (v Jihomoravském kraji 43,0 let). Krajem s nejmladší populací byl v roce 2012 Středočeský kraj, průměrný věk mužů zde dosáhl 39,1 let a průměrný věk žen 41,6 let.

2. SOCIÁLNÍ VÝVOJ

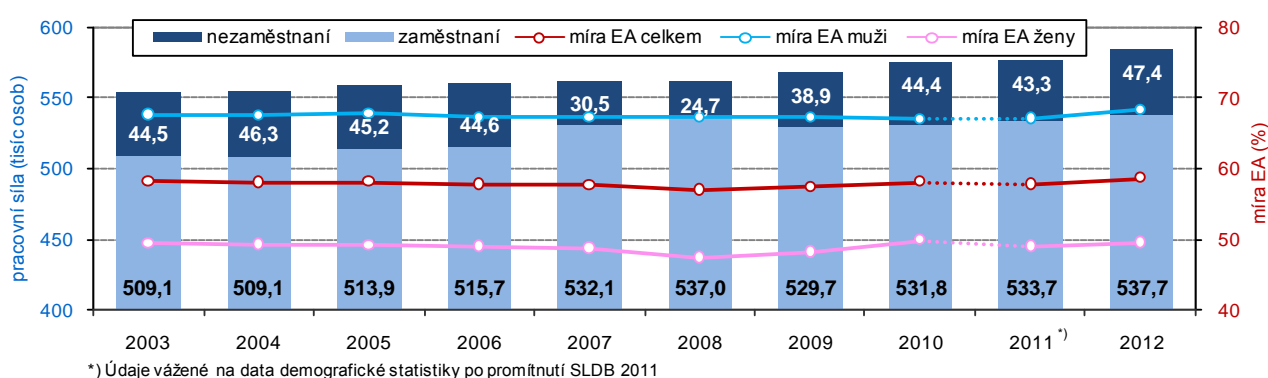
Údaje o ekonomické aktivitě populace jsou získány z Výběrového šetření pracovních sil

Populaci osob starších 15 let tvoří osoby ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní. Všichni ti, kteří se účastní trhu práce, vytváří možný lidský potenciál – pracovní sílu. Skutečně využitý potenciál je potom počet zaměstnaných v národním hospodářství. Skupinu osob ekonomicky neaktivních tvoří v nejjednodušším pohledu důchodci, žáci a studenti a osoby pečující o rodinu.

Údaje o pracovní síle, míře ekonomické aktivity, míře zaměstnanosti či nezaměstnanosti jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil (dále jen VŠPS). Ukazatele za rok 2011 jsou vážené na data demografické statistiky po promítnutí SLDB 2011, spolu s rokem 2012 tak nejsou plně srovnatelné s předchozími roky. Při posuzování výsledků VŠPS je třeba mít na zřeteli, že se jedná o výběrové šetření, výsledné údaje jsou reprezentativní statistické odhady zatížené určitou statistickou chybou, především na úrovni regionů.

Informace o podílu nezaměstnaných osob (míře registrované nezaměstnanosti) jsou z podkladů Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV).

Graf 17 Struktura pracovní síly a míra ekonomické aktivity v Jihomoravském kraji (VŠPS)

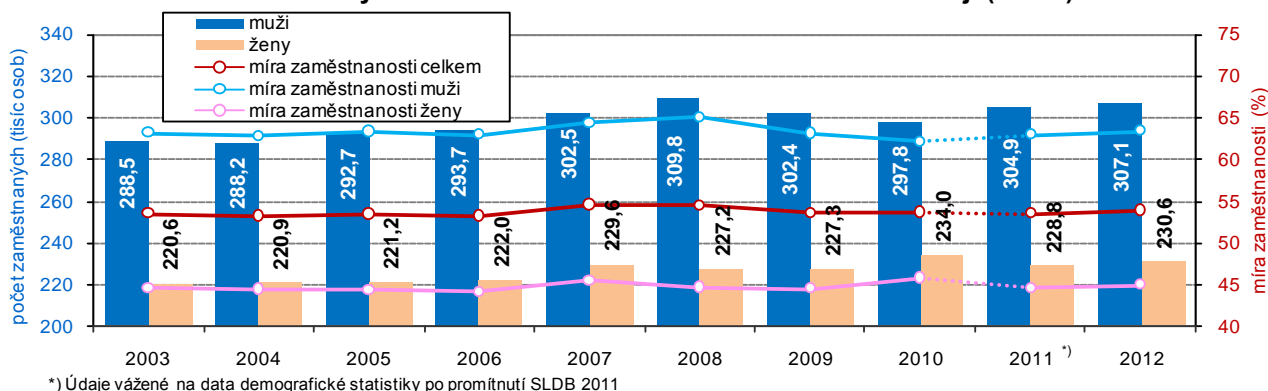
Meziroční nárůst pracovní síly - zvýšení počtu zaměstnaných i nezaměstnaných

Podle výsledků VŠPS žilo v roce 2012 v Jihomoravském kraji 997,8 tisíc obyvatel starších 15 let. Pracovní sílu tvořilo 585,1 tisíc osob (330,9 tisíc mužů a 254,2 tisíc žen). V členění podle ekonomického postavení pracovní sílu tvořilo 537,7 tisíc zaměstnaných a 47,4 tisíc nezaměstnaných. V dlouhodobém pohledu, i přes uvedenou avizovanou nesrovnatelnost posledních 2 let s předchozím obdobím, se velikost pracovní síly zvětšovala. Meziroční zvýšení pracovní síly v roce 2012 činilo 8,2 tisíc osob, vzrostl počet zaměstnaných (o 4,0 tisíc) i počet nezaměstnaných (o 4,1 tisíc osob).

Mírný nárůst míry ekonomické aktivity

Pracovní síla v Jihomoravském kraji v roce 2012 tvořila přibližně polovinu celkového počtu obyvatel. Míra ekonomické aktivity⁴ podle výsledků VŠPS činila 58,6 % (meziroční nárůst o 0,8 bodu) a v jednotlivých letech se nijak výrazně nemění. Přetrvává však výrazný rozdíl v míře EA mužů a žen – v roce 2012 u mužů starších 15 let tvořilo pracovní sílu 68,3 % z nich, u žen byla míra EA pouze 49,5 %.

Graf 18 Struktura zaměstnaných a míra zaměstnanosti v Jihomoravském kraji (VŠPS)

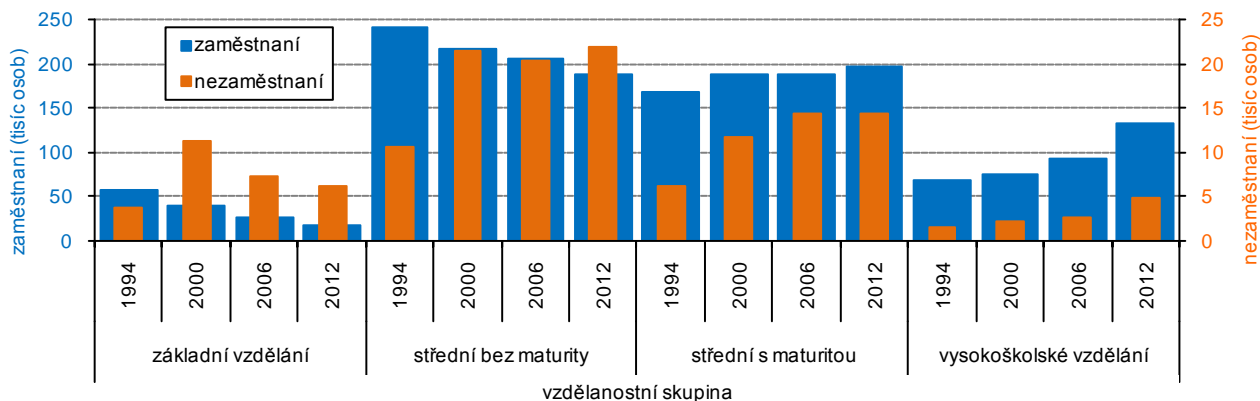
⁴ **Míra ekonomické aktivity** je podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných, tedy pracovní síly, na počtu osob starších 15 let; **míra zaměstnanosti** je podíl počtu zaměstnaných na počtu osob starších 15 let; **obecná míra nezaměstnanosti** je podíl nezaměstnaných z pracovní síly.

Mezi zaměstnanými je více mužů

V roce 2012 bylo v Jihomoravském kraji mezi zaměstnanými 307,1 tisíc mužů a 230,6 tisíc žen, meziročně se počet zaměstnaných mužů se zvýšil o 2,2 tisíc, počet zaměstnaných žen o 1,8 tisíc osob.

Změnám v počtu zaměstnaných odpovídaly i změny v míře zaměstnanosti podle pohlaví. Míra zaměstnanosti mužů vzrostla z 62,9 % v roce 2011 na 63,4 % v roce 2012, míra zaměstnanosti žen se zvýšila z 44,5 % na 44,9 %.

Graf 19 Pracovní síla podle vzdělání a ekonomického postavení v Jihomoravském kraji (VŠPS)

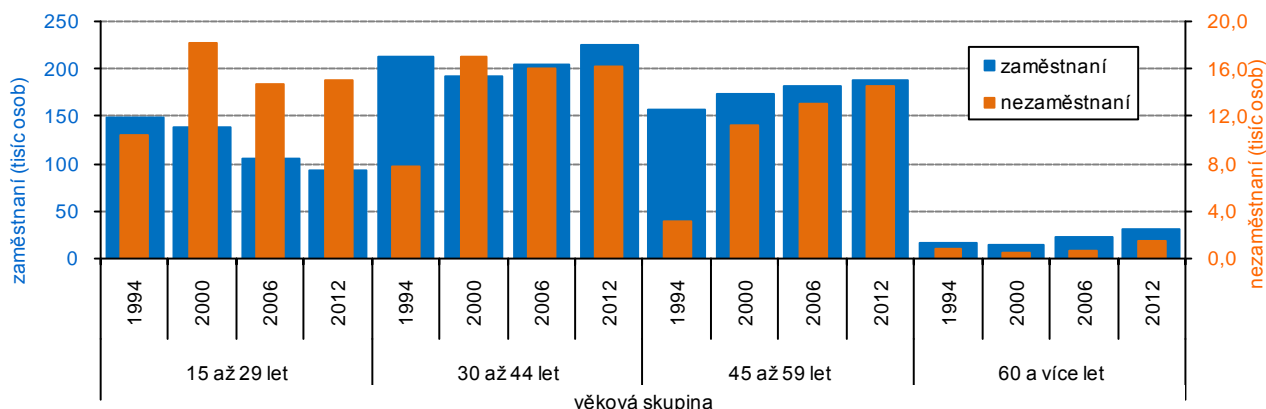
Ve vzdělanostní struktuře zaměstnaných vzrůstal podíl osob s vyšším vzděláním

Výsledky VŠPS za delší časové období zřetelně odráží změny ve vzdělanostní struktuře pracovní síly. U zaměstnaných v Jihomoravském kraji postupně klesal podíl osob se základním vzděláním a se středním vzděláním bez maturity. Jestliže v roce 1994 tvořil mezi zaměstnanými podíl osob se základním vzděláním 10,7 % (se středním bez maturity 45,1 %), v roce 2000 to bylo 7,2 % (42,1 %) a v roce 2012 již jen 3,4 % (34,9 %). Nejvýrazněji se zvýšil podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním – v roce 1994 tvořil 12,8 %, v roce 2000 15,4 % a v roce 2012 už 24,8 %. Změny ve vzdělanostní struktuře pracovní síly je třeba přičíst jednak snaze o získání co nejvyššího stupně vzdělání, na druhé straně je také skutečnost, že mezi ekonomicky neaktivní odchází starší ročníky s nižším vzděláním.

Míra nezaměstnanosti klesá se vzrůstajícím stupněm vzdělání

Obecná míra nezaměstnanosti v roce 2012 v Jihomoravském kraji činila 8,1 %. Největší skupinu nezaměstnaných v kraji tvořily podle výsledků VŠPS osoby se středním vzděláním bez maturity (22,0 tisíc osob) a naopak nejmenší skupinu tvoří osoby s vysokoškolským vzděláním (4,8 tisíc osob). Obecně platí, že specifická míra nezaměstnanosti podle vzdělání (podíl vybrané skupiny nezaměstnaných z vybrané skupiny pracovní síly) klesá se vzrůstajícím stupněm vzdělání. V Jihomoravském kraji v roce 2012 dosáhla specifická míra nezaměstnanosti osob se základním vzděláním 25,4 %, u osob se středním vzděláním bez maturity činila 10,5 %, u osob se středním vzděláním s maturitou 6,8 % a u vysokoškoláků 3,4 %.

Graf 20 Pracovní síla podle věku a ekonomického postavení v Jihomoravském kraji (VŠPS)

Nejčetnější věkovou skupinou mezi ekonomicky aktivními byly ...

Nejčetnější věkovou skupinou mezi zaměstnanými i nezaměstnanými jsou osoby ve věku 30 až 44 let. Zřetelné změny v počtech jsou patrné především u zaměstnaných ve věkové kategorii 15 až 29 let, kde počet z dlouhodobého pohledu postupně klesá. Naopak ve věkové skupině 45 až 59 let je zřejmý mírný nárůst, a to u zaměstnaných

... osoby ve věku 30 až 44 let

i nezaměstnaných. Podobně je posun patrný v kategorii 60 a více let, kde v důsledku změn v důchodovém zabezpečení počet zaměstnaných stejně jako počet nezaměstnaných postupně narůstá.

Nejvyšší míra nezaměstnanosti je mezi mladými

Specifická míra nezaměstnanosti podle věku se v jednotlivých věkových kategoriích pracovní síly také výrazně liší. Obecná míra nezaměstnanosti, jak bylo uvedeno, v roce 2012 v kraji činila 8,1 %. Ovšem specifická míra nezaměstnanosti ve věkové skupině 15 až 29 let činila 14,0 %, naproti tomu ve věkové skupině 30 až 44 let to bylo pouze 6,7 % a ve věkové skupině osob starších 60 let pouze 4,6 %.

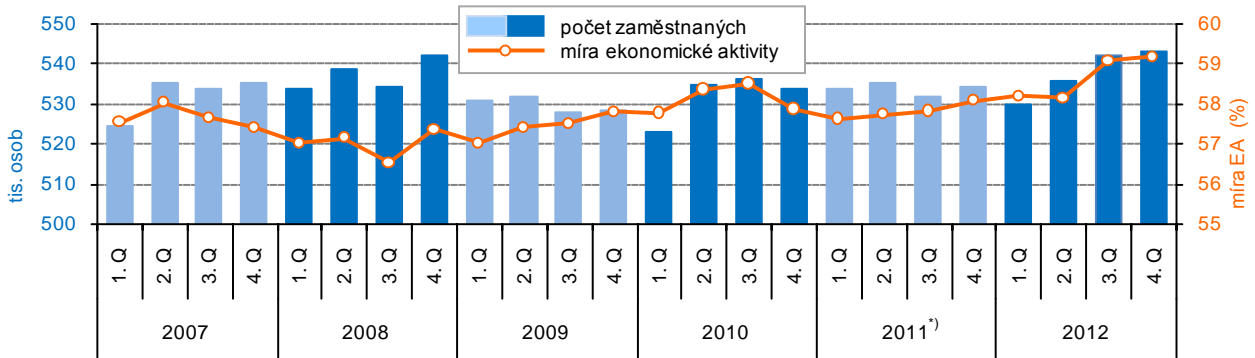
Zaměstnaných v sektoru služeb je nejvíce

Ve struktuře zaměstnaných podle sektorů dochází k postupným změnám, jež jsou patrné rovněž v dlouhodobějším pohledu. Srovnáme-li rok 2012 např. s rokem 2003, pak podíl zaměstnaných v primárním sektoru se snížil z 4,5 % na 2,9 %. Podíl zaměstnaných v sekundárním sektoru se také snížil, a to z 38,9 % na 36,9 %. V sektoru služeb byl pohyb nejpatrnější, podíl zaměstnaných v terciárním sektoru se zvýšil z 56,6 % na 60,2 %.

Mezi zaměstnanými je 17 % podnikatelů

Z hlediska postavení v zaměstnání mezi zaměstnanými dlouhodobě převažují zaměstnanci, v roce 2012 v kraji tvořili 82,4 % zaměstnaných. Celkem 17,0 % ze zaměstnaných byli podnikatelé (3,2 % zaměstnavatelé a 13,8 % pracující na vlastní účet).

Graf 21 Zaměstnaní a míra ekonomické aktivity v Jihomoravském kraji podle čtvrtletí (VŠPS)

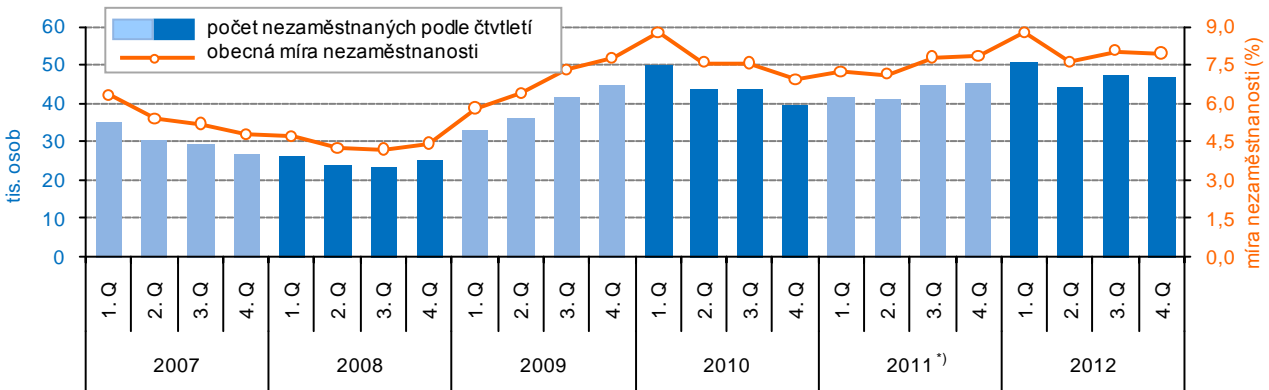

^{*)} Údaje vážené na data demografické statistiky po promítnutí SLDB 2011

Čtvrtletní výsledky VŠPS odráží průběh hospodářského zpomalení

Ze čtvrtletních výsledků VŠPS je možno sledovat vliv hospodářského zpomalení v roce 2009 na zaměstnanost v Jihomoravském kraji. Vývoj počtu zaměstnaných a nezaměstnaných podle čtvrtletí obsahují grafy 21 a 22. Počet zaměstnaných se snižoval v průběhu roku 2009 až do 1. čtvrtletí 2010. K nárůstu počtu nezaměstnaných (a obecné míry nezaměstnanosti) došlo s nástupem krize již ve 4. čtvrtletí 2008, pokračoval v jednotlivých čtvrtletích roku 2009 a skončil až druhým čtvrtletím roku 2010.

Graf 22 Nezaměstnaní a obecná míra nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji podle čtvrtletí (VŠPS)

^{*)} Údaje vážené na data demografické statistiky po promítnutí SLDB 2011

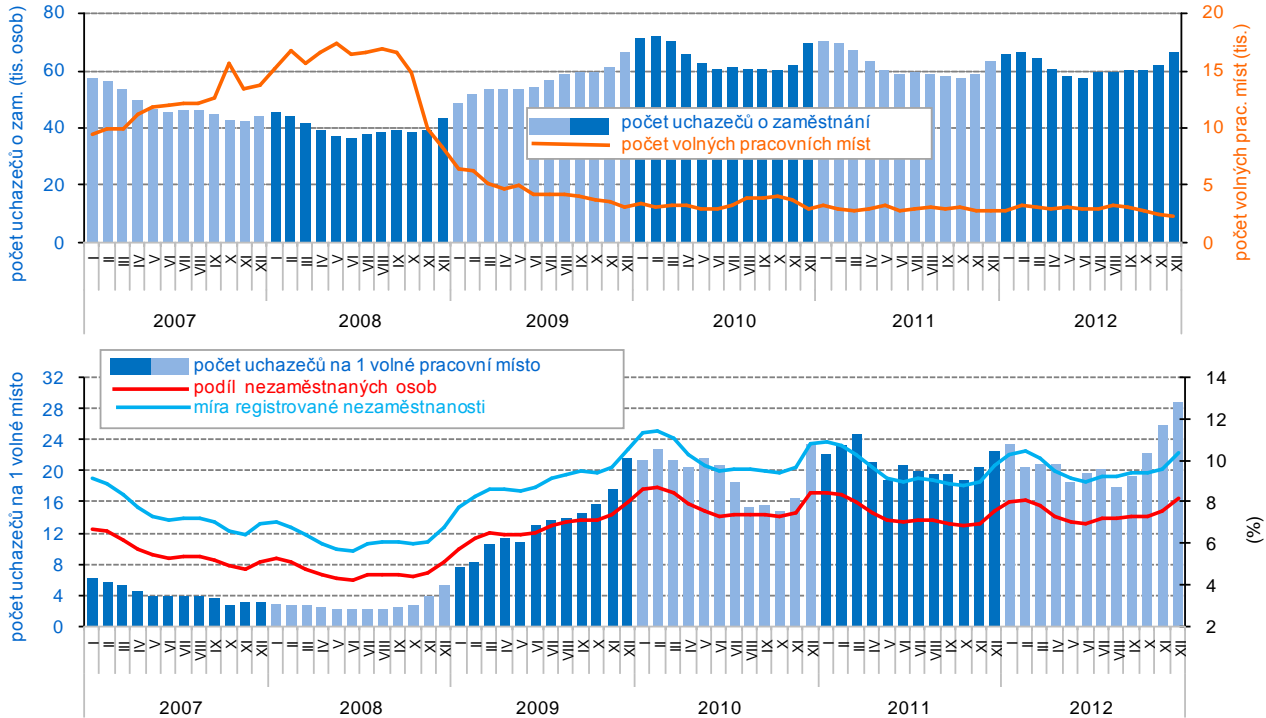
Počet nezaměstnaných dosáhl maxima v 1. čtvrtletí 2012

V jednotlivých čtvrtletích roku 2012 se sice zvyšoval počet zaměstnaných, ovšem počet nezaměstnaných, který postupně narůstal i v průběhu roku 2011, dosáhl maxima v 1. čtvrtletí 2012 (51,0 tisíc osob) a dále se snížil jen nepatrně. Tento vývoj odráží i obecná míra nezaměstnanosti, v 1. čtvrtletí 2012 činila 8,8 % a na konci roku se snížila na 8,0 %.

Vysoký počet uchazečů o práci udávají i údaje z MPSV

Podle údajů z Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) bylo k 31. 12. 2012 na úřadech práce Jihomoravského kraje registrováno 66 435 uchazečů o zaměstnání. Proti konci roku 2011 se tento počet zvýšil o 3 713 osob (o 5,9 %), ovšem proti konci „předkrizového“ roku 2008 to byl počet vyšší o 23 372 osob (o 54,3 %). V průběhu roku 2012 byl nejnižší počet uchazečů o práci evidován na konci června (57 019 osob), stav v prosinci byl nejvyšší.

Graf 23 Nezaměstnanost v Jihomoravském kraji podle měsíců (MPSV)

Málo volných pracovních míst

Na poptávkové straně trhu práce byl přelomovým měsícem už srpen roku 2008, kdy počty volných pracovních míst dosáhly ještě téměř 17 tisíc. Zaměstnavatelé se na očekávaný pokles poptávky začali připravovat v předstihu a nabídka volných pracovních míst začala klesat. S dvou či tříměsíčním zpožděním se začal zvyšovat i počet nezaměstnaných. Zatímco ke konci roku 2008 bylo ještě 8 253 volných míst, v prosinci roku 2009 to bylo již jen 3 040. Na konci roku 2012 bylo evidováno pouze 2 289 volných míst, což byl počet nejnižší v období zachyceném v grafu 23.

Dvě míry nezaměstnanosti MPSV

Od října 2012 Ministerstvo práce a sociálních věcí přešlo na nový ukazatel nezaměstnanosti v ČR s názvem „podíl nezaměstnaných osob“⁵. Měsíční hodnoty doposud používané „míry registrované nezaměstnanosti“ i hodnoty nového ukazatele jsou obsahem druhé části grafu 23. Míra registrované nezaměstnanosti k 31. 12. 2012 v kraji dosáhla 10,42 %, proti konci roku 2011 vzrostla o 0,61 bodu.

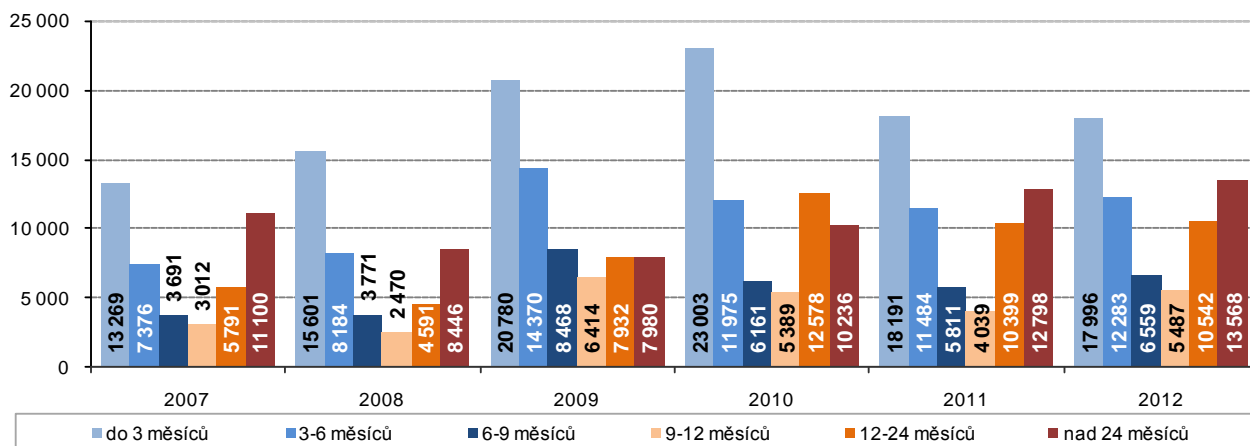
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. 2012 činil 8,15 %, oproti konci roku 2011 se také zvýšil, a to o 0,54 bodu. Z grafu je zřejmé, že vývoj nového ukazatele v jednotlivých měsících let 2007 až 2012 kopíruje vývoj původního ukazatele, v průměru je však o 2 procentní body nižší.

Růst počtu dlouhodobě nezaměstnaných

Trvalým problémem je dlouhodobá nezaměstnanost. Počet nezaměstnaných déle než 1 rok se v kraji postupně zvyšoval, ještě v roce 2008 jich bylo 13 037 (30,3 % z celkového počtu nezaměstnaných), na konci roku 2012 to bylo 24 110 (36,3 % nezaměstnaných). Zásahu na tomto vývoji mělo zejména zvyšování počtu nezaměstnaných, kteří byli v evidenci úřadu práce déle než 2 roky.

⁵ Nový ukazatel „podíl nezaměstnaných osob“ vyjadřuje podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 až 64 let ze všech obyvatel ve věku 15 až 64 let). Dosavadní „míra registrované nezaměstnanosti“ poměřuje uchazeče o zaměstnání pouze k ekonomicky aktivním osobám. V posledním čtvrtletí roku 2012 MPSV zveřejňovalo data podle stávající i nové metodiky paralelně, od ledna 2013 budou údaje zveřejňovány pouze podle nového výpočtu. Pro sledování vývoje nového ukazatele je zpětně dopočtena časová řada vždy k 31. 12., a to od roku 2005 až do úrovně okresů.

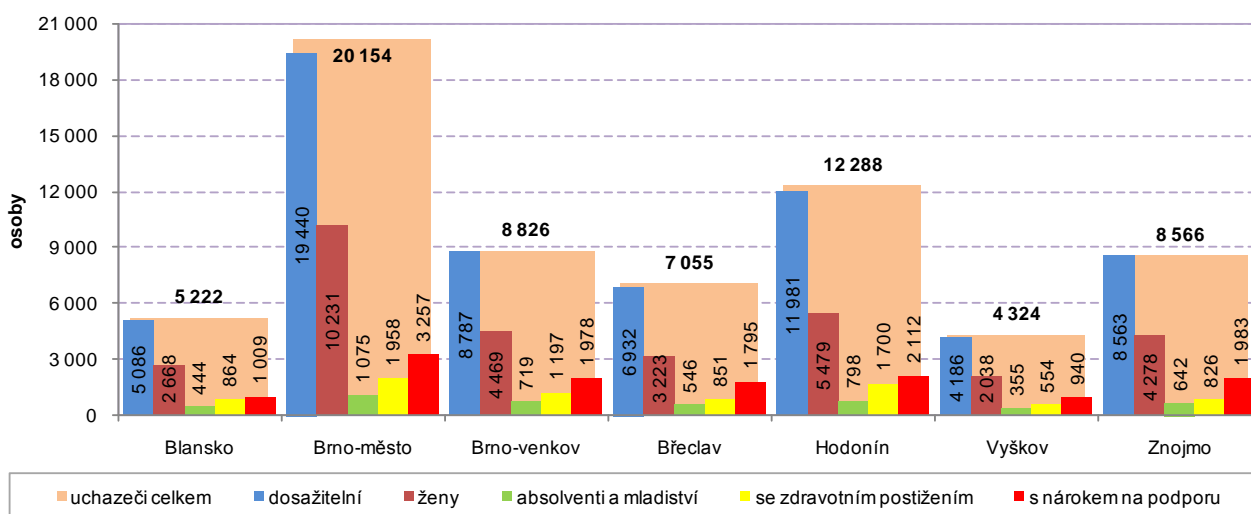
Graf 24 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání podle délky evidence v Jihomoravském kraji k 31. 12. (MPSV)

Nejvyšší nezaměstnanost je na Hodonínsku a Znojmsku

Problém nezaměstnanosti je možno přiblížit i v podrobnějším správním členění kraje. Z grafu 25 je zřejmé, že nejvyšší počet nezaměstnaných byl na konci roku 2012 evidován v Brně-městě. Ovšem nejvyšší nezaměstnanost je dlouhodobě v okresech Znojmo a Hodonín. V okrese Znojmo dosáhla míra nezaměstnanosti k 31. 12. 2012 celkem 15,13 %, v okrese Hodonín 14,92 %. Pokud seřadíme 77 okresů České republiky podle velikosti míry nezaměstnanosti (od nejnižší hodnoty), pak pořadí jihomoravských okresů v žebříčku je následující: okresy Brno-venkov (8,24 %) a Vyškov (8,74 %), jako okresy s nejnižší nezaměstnaností v Jihomoravském kraji, se umístily mezi ostatními okresy na 21., resp. 24. místě, zmiňované okresy Znojmo a Hodonín „obsadily“ mezi všemi okresy republiky 74. resp. 72. místo. Pro úplnost - Brno-město (8,93 %) se umístilo na 26. místě, okres Blansko (9,37 %) obsadil 35. místo a okres Břeclav 56. místo (11,45 %).

Graf 25 Uchazeči o zaměstnání podle okresů Jihomoravského kraje k 31. 12. 2012 (MPSV)

Rozdíl v průměrné mzdě mužů a žen

Průměrná mzda⁶ v Jihomoravském kraji v roce 2012 dosáhla podle výsledků výběrového šetření částky 25 281 Kč (28 327 Kč u mužů a 21 643 Kč u žen), ve srovnání s ostatními kraji byla 3. nejvyšší. Je třeba uvést, že v roce 2011 došlo při šetření mezd k metodické změně. Na rozdíl od předchozích let šetření zahrnuje i data za podniky s 1 až 9 zaměstnanci, fyzické osoby a neziskové instituce a výsledky let 2011 a 2012 tak nejsou s předchozími roky srovnatelné.

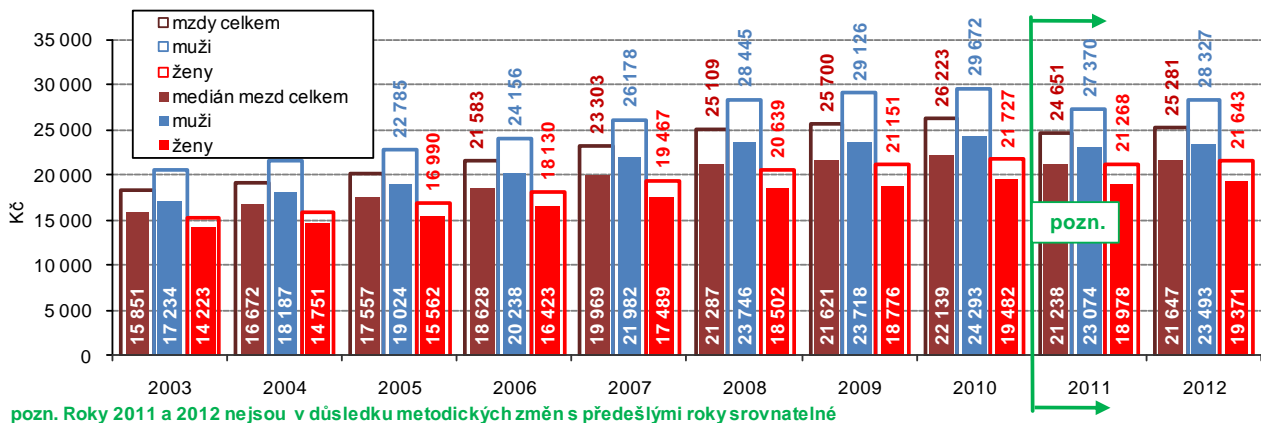
Rozdíl průměrné mzdy ...

Ve výběrovém šetření mezd není používána pouze průměrná mzda (aritmetický průměr), ale také medián mezd. Ukazuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení (právě stejný počet mezd je vyšších i nižších než medián) a vypovídá tak mnohem lépe o skutečné mzdové úrovni. Medián mezd v Jihomoravském kraji v roce

⁶ Údaje o průměrných mzdách jsou výsledkem výběrového šetření mezd Ministerstva práce a sociálních věcí (šetření o průměrném výděлку) a Ministerstva financí ČR (šetření o platu). Toto výběrové šetření se odlišuje od ostatních mzdových zjišťování, neboť jsou přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy mzdových prostředků na úrovni podniků či organizací.

... a mediánu mzdy 2012 dosáhl částky 21 647 Kč (o 3 634 Kč méně než je průměrná mzda) a byl mezi kraji 5. nejvyšší. Pro zdůraznění rozdílu průměrné mzdy, mediánu mzdy i rozdílu mzdy podle pohlaví jsou hodnoty uvedeny společně v grafu 26.

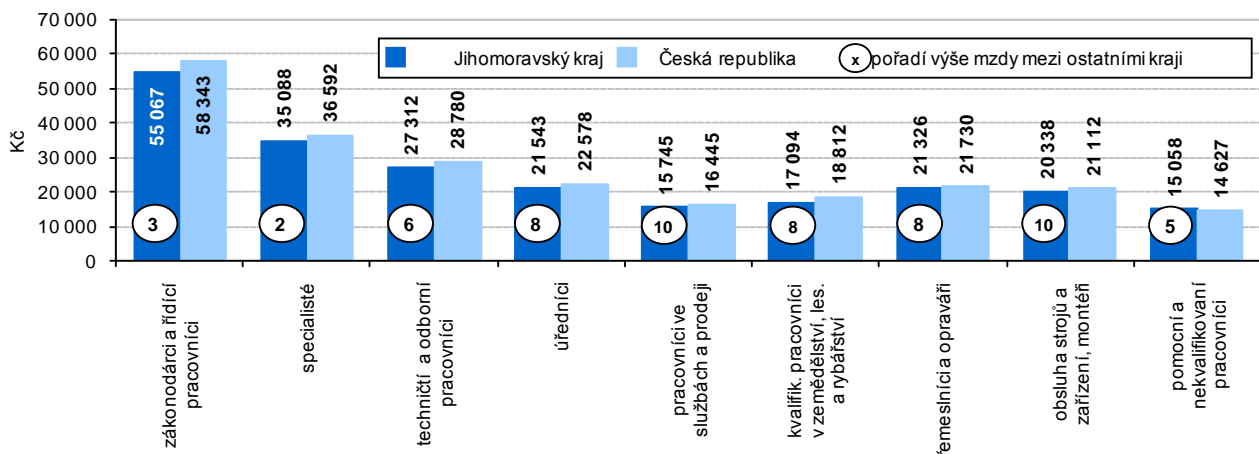
Graf 26 Vývoj průměrné měsíční mzdy a mediánu mezd v Jihomoravském kraji

Mzdy v kraji podle zaměstnání nepatří k nejvyšším

Důležitým výsledkem šetření mezd jsou jejich výstupy podle zaměstnání. K tomu je používána klasifikace zaměstnání ČSÚ (CZ-ISCO), vypracovaná na podkladě mezinárodního standardu. Srovnání Jihomoravského kraje s úrovní republiky i ostatními kraji je znázorněno v grafu 27 – čísla v kroužku znamenají pořadí mezi kraji. V pomyslném žebříčku jsou nejlepe umístěni vysoce kvalifikovaní nemanuální pracovníci (první tři třídy klasifikace).

Graf 27 Průměrná hrubá měsíční mzda podle tříd CZ-ISCO v Jihomoravském kraji v roce 2012

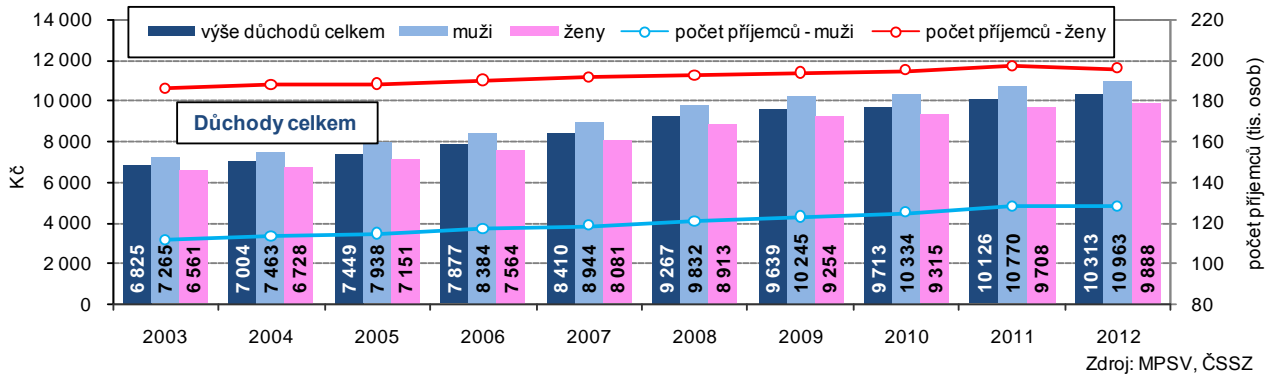
Meziroční pokles počtu příjemců důchodu

V prosinci roku 2012 v Jihomoravském kraji pobíralo některý z důchodů více než 324 tisíc osob, počet příjemců důchodu se proti konci roku 2011 snížil o 1,4 tisíce osob, ovšem za uplynulých 10 let se jejich počet zvýšil o 26,7 tisíc osob. Jestliže v roce 2003 na 1 000 obyvatel Jihomoravského kraje připadlo 263 osob pobírajících nějaký důchod, pak v roce 2012 to bylo již 278 osob s důchodem na 1 000 obyvatel.

Mezi příjemci důchodu převažují ženy, počet mužů však roste rychleji

Mezi osobami pobírající důchod v Jihomoravském kraji převažují ženy, jejich podíl v minulých letech sice přesahoval 60 % z celkového počtu důchodců, ale v postupně se snižoval – z 62,6 % v roce 2003 na 60,5 % v roce 2012. V roce 2012 tak bylo mezi příjemci důchodů 196,0 tisíc žen a 128,1 tisíc mužů. Počet mužů pobírajících důchod se zvýšil výrazněji, v porovnání s rokem 2003 byl vyšší o 16,9 tisíc osob, tj. o 15,2 %, počet žen se zvýšil o 9,8 tis. osob, tj. o 5,3 %. Obdobná situace se projevila u starobních důchodů. V roce 2012 bylo v kraji mezi příjemci starobních důchodů 104,4 tisíc žen a 87,2 tisíc mužů. Počet mužů se proti roku 2003 zvýšil o 21,4 tisíc (o 32,5 %) a počet žen se zvýšil o 18,1 tis. osob, tj. o 21,0 %.

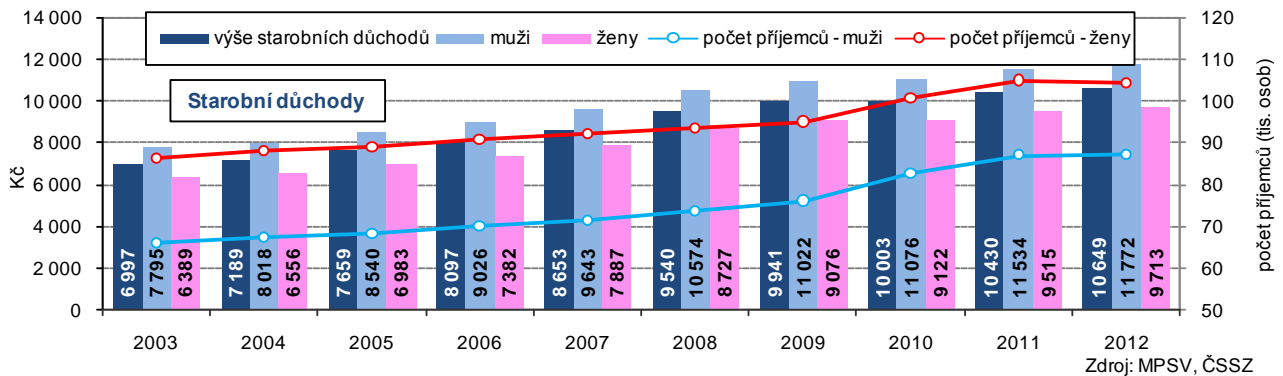
Graf 28 Důchody celkem a počet příjemců důchodu v Jihomoravském kraji

Výše důchodu v kraji byla pod průměrem ČR

Jihomoravský kraj vyšší celkového i starobního důchodu dlouhodobě zaostává za průměrem České republiky. V roce 2012 celkový důchod vyplácený v Jihomoravském kraji dosáhl částky 10 313 Kč a proti průměru ČR byl o 177 Kč nižší, ve srovnání s ostatními kraji byl pátý nejnižší. Podobně starobní důchod, který v Jihomoravském kraji činil 10 649 Kč, byl proti průměru ČR nižší o 129 Kč a ve srovnání s ostatními kraji byl šestý nejnižší.

Graf 29 Starobní důchody a počet příjemců starobního důchodu v Jihomoravském kraji

Průměrný starobní důchod byl v kraji na úrovni 40,5 % průměrné mzdy

Žen je mezi důchodci Jihomoravského kraje sice vyšší podíl, ovšem jejich důchod, ať již důchod celkem nebo starobní, je podstatně nižší. Starobní důchod v roce 2012 u mužů dosáhl 11 772 Kč, u žen pouze 9 713 Kč. Rozdíl částek se však postupně zvyšuje, jestliže u starobního důchodu byl v roce 2003 rozdíl 1 405 Kč ve prospěch mužů, v roce 2012 to bylo již 2 059 Kč. V roce 2012 byl průměrný starobní důchod na úrovni 40,5 % průměrné hrubé mzdy v Jihomoravském kraji (resp. na úrovni 49,2 % mediánu mzdy v Jihomoravském kraji).

Čtvrtina starobních důchodců využila možnost předčasného odchodu do důchodu

Na konci roku 2012 v kraji pobíralo 191 565 osob starobní důchod⁷, 188 osob starobní poměrný (6 193 Kč), 22 936 osob důchod invalidní 3. stupně⁸ (10 108 Kč), 8 195 osob důchod invalidní 2. stupně (6 738 Kč), 21 621 osob důchod invalidní 1. stupně (6 006 Kč), vdovský důchod 64 402 příjemkyň (11 286 Kč), vdovecký důchod 10 442 příjemců (12 583 Kč) a sirotčí 4 738 osob (5 491 Kč). Předčasný starobní důchod v roce 2012 pobíralo 49 034 osob, což bylo 26,7 % příjemců starobního důchodu celkem (bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let). Proti roku 2007 se jejich počet zvýšil o 16 743 osob, podíl z celku se zvýšil o 7,0 bodu.

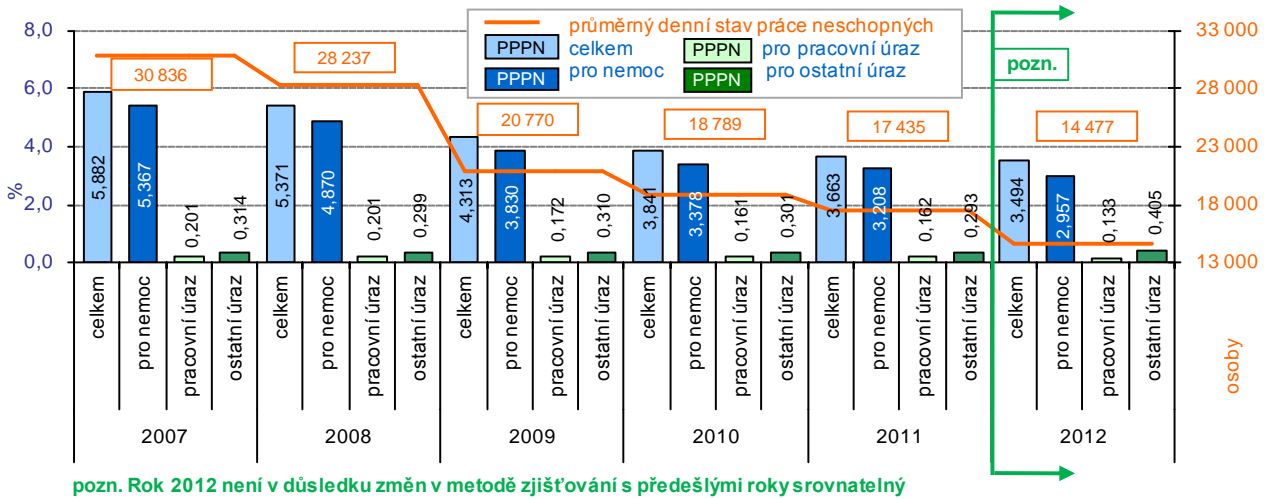
⁷ Mezi příjemce starobních důchodů byli převedeni i příjemci invalidních důchodů, pokud jim na ně podle věku vznikl nárok.

⁸ V roce 2010 byla zavedena nová kategorizace invalidních důchodů. Obecně platí, že pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodů dlouhodobě nepříznivého stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Poklesla-li jeho pracovní schopnost nejméně o 35%, avšak nejvíce o 49%, jedná se o invaliditu prvního stupně, poklesla-li nejméně o 50%, avšak nejvíce o 69%, jedná se o invaliditu druhého stupně a poklesla-li nejméně o 70%, jedná se o invaliditu třetího stupně.

Změna ve sledování pracovní neschopnosti

Od roku 2012 jsou údaje „Statistiky dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz“ získávány zpracováním dat z administrativního zdroje Informačního systému České správy sociálního zabezpečení (IS ČSSZ)⁹. Statistika zachycuje veškerá onemocnění a úrazy, které zapříčinily alespoň jednodenní pracovní neschopnost u nemocensky pojištěných osob. Administrativní data IS ČSSZ jsou vykazována za všechny zaměstnance právnických i fyzických osob a samostatně za osoby samostatně výdělečně činné.

Graf 30 Průměrné procento pracovní neschopnosti (PPP) v Jihomoravském kraji

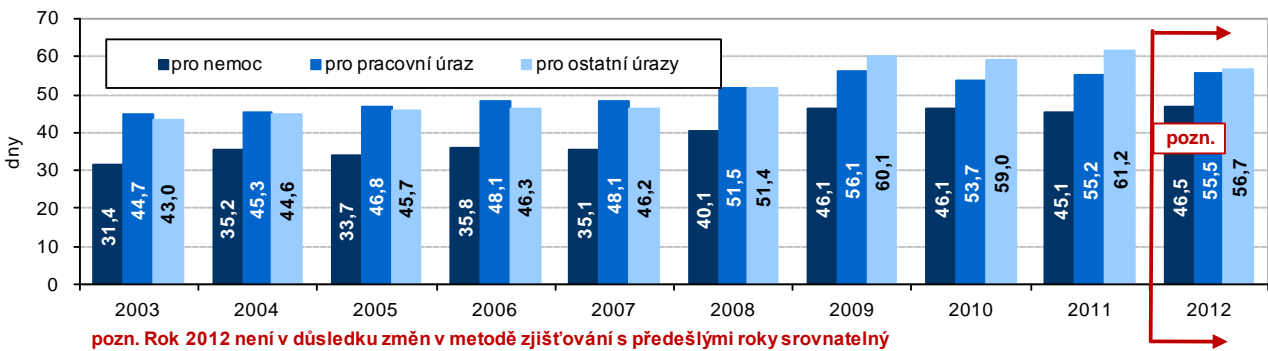

pozn. Rok 2012 není v důsledku změn v metodě zjišťování s předchozími roky srovnatelný

Stonáme méně než v jiných krajích

V roce 2012 bylo v kraji evidováno 489,6 tisíc nemocensky pojištěných osob (2. nejvyšší počet mezi kraji). Průměrný denní počet práce neschopných osob činil 17,1 tisíc, tento počet byl 3. nejvyšší mezi kraji. Průměrné procento pracovní neschopnosti dosáhlo v kraji hodnoty 3,494 a v mezikrajském srovnání bylo 3. nejnižší. V průběhu roku bylo v kraji nově hlášeno více než 131 tisíc případů pracovní neschopnosti. V tomto počtu bylo zahrnuto 113 976 případů pracovní neschopnosti pro nemoc a 4 287 případů neschopnosti pro pracovní úraz a 12 781 případů ostatních úrazů.

Graf 31 Průměrná doba trvání 1 nově hlášeného případu pracovní neschopnosti v Jihomoravském kraji

pozn. Rok 2012 není v důsledku změn v metodě zjišťování s předchozími roky srovnatelný

Nemoc trvá v průměru 48 dnů

Jeden případ pracovní neschopnosti trval v průměru 47,8 kalendářních dnů. Zatímco případ nemoci trval v průměru 46,5 kalendářních dnů, pracovní neschopnost způsobená ostatním úrazem dosáhla 56,7 kalendářních dnů.

Nemocnost klesá?

Přes avizovanou nesrovnatelnost údajů je možno konstatovat, že vývoj dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v roce 2012 pokračuje v porovnání s předchozími roky v trendu klesající tendence. Je zřejmé, že vlivem změn v systému nemocenského pojištění (k 1. 1. 2009), které významně ovlivnily nastavení podmínek výplaty nemocenských dávek, se v obecnosti začala více prosazovat snaha řešit

⁹ Statistika pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz byla do roku 2011 sledována statistickým výkazem „Nem Úr 1-02“, jehož výsledky byly doplněny údaji z administrativního zdroje Informačního systému České správy sociálního zabezpečení (zpravodajskou jednotkou byly všechny podniky nad 25 zaměstnanců/pojištěnců; údaje za podniky s menším počtem zaměstnanců a osoby samostatně výdělečně činné byly získávány z ČSSZ). Pro rok 2012 v důsledku snižování administrativní náročnosti a zátěže zpravodajských jednotek již nebyl výkaz „Nem Úr 1-02“ zařazen do Programu statistických zjišťování a byla ukončena jeho působnost. Rokem 2011 tak končí i srovnatelnost časových řad.

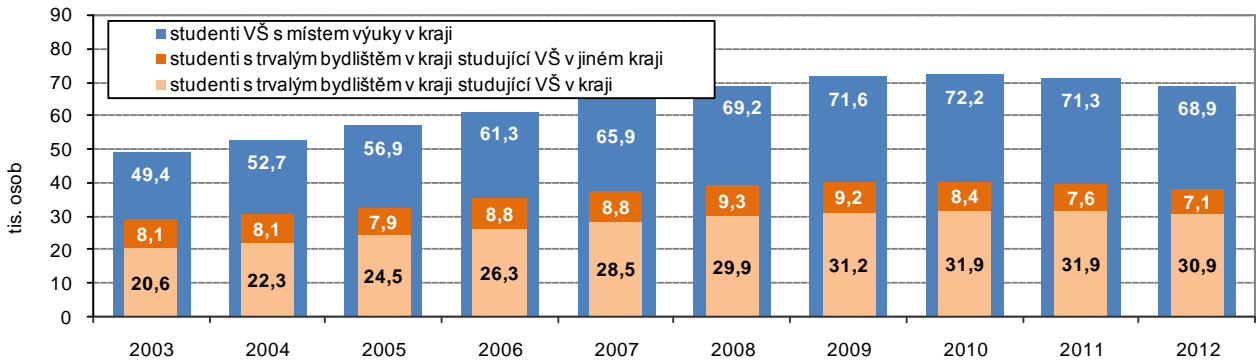

krátkodobou zdravotní indispozici spíše čerpáním dovolené (či přecházením nemoci) než návštěvou lékaře s následnou pracovní neschopností.

Počet studentů vysokých škol s bydlištěm v kraji stagnoval

Situace ve školství s odstupem kopíruje demografický vývoj, v současnosti se zvyšují nároky na kapacity mateřských škol, základní školy se v posledních letech potýkaly s poklesem počtu žáků a relativně slabé ročníky nyní nastupují do středních škol. Rozvoj však v minulých letech zaznamenalo vysoké školství. Z grafu 32 je až do roku 2009 patrný postupný růst počtu studentů vysokých škol bydlicích v Jihomoravském kraji. V roce 2012 bylo v Jihomoravském kraji 38 010 studentů vysokých škol s trvalým bydlištěm v kraji (30 939 jich studovalo vysokou školu v kraji a 7 071 vysokou školu v jiném kraji). Meziročně se počet snížil o 1 448 studentů.

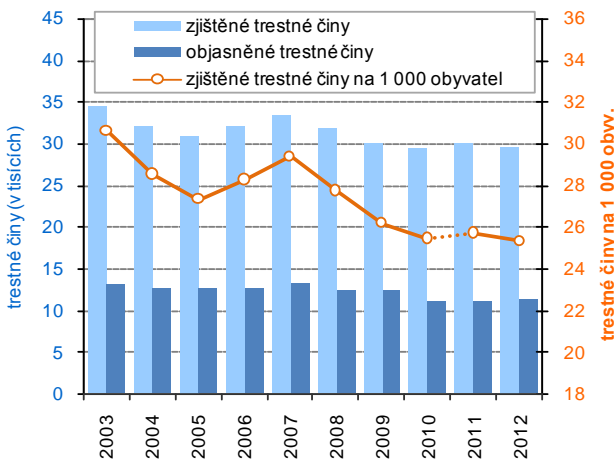
Graf 32 Studenti vysokých škol

Růst kapacity vysokých škol

Celkový počet studentů studujících vysoké školy v Jihomoravském kraji se zvyšoval až do roku 2010. Na vysokých školách v kraji v roce 2012 studovalo 68,9 tisíc studentů. Meziročně se sice jejich počet snížil (o 2,4 tisíc), ovšem proti roku 2003 to bylo o 19,6 tisíc studentů více.

Graf 33 Kriminalita v Jihomoravském kraji - v letech 2003 až 2012

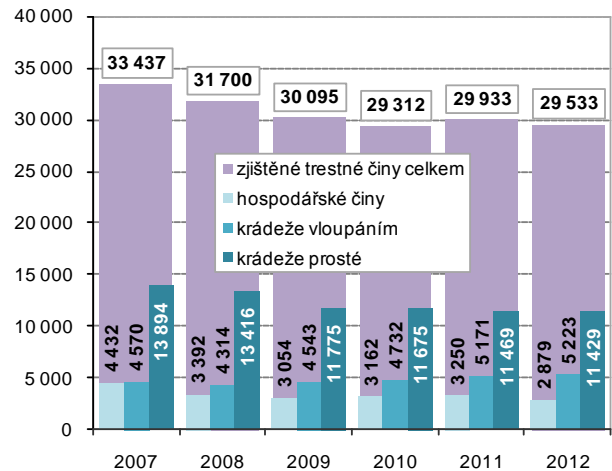

Téměř 30 tisíc zjištěných trestných činů

V roce 2012 bylo v Jihomoravském kraji zjištěno spáchání 29,5 tisíc trestných činů, proti roku 2011 byl počet zjištěných trestných činů o 400 vyšší, čímž se obnovil sestupný trend posledních let. Jak je zřejmé z grafu 33, právě počty zjištěných trestných činů za roky 2010 a 2012 byly v Jihomoravském kraji v uvedených deseti letech nejnižší¹⁰. Počet zjištěných trestných činů v roce 2012 byl ve srovnání s ostatními kraji 4. nejvyšší a tvořil 9,7 % z celkového počtu trestných činů v ČR. Na 1 000 obyvatel připadlo 25,3 trestných činů, což byla mezi kraji 6. nejvyšší hodnota.

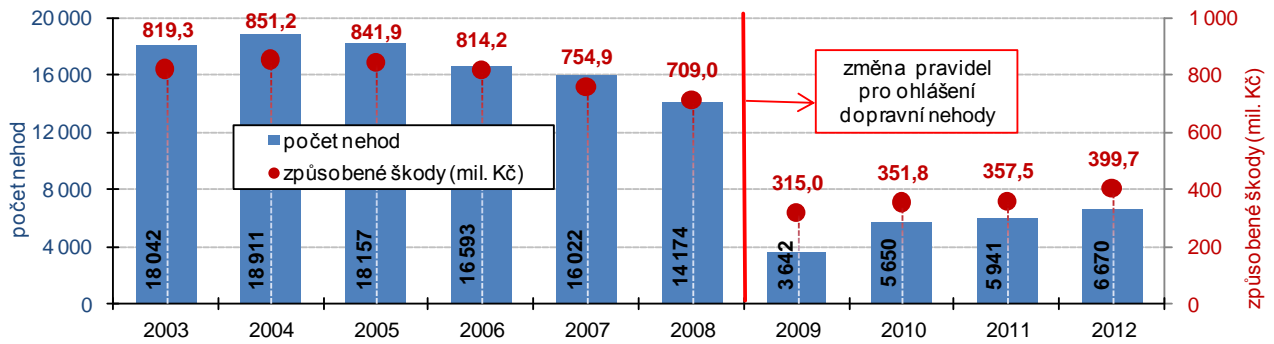
Z hlediska klasifikace trestných činů převažují krádeže – v roce 2012 krádeže prosté a krádeže vloupáním tvořily 56,4 % z celkového počtu zjištěných trestných činů. Souběžně s počtem spáchaných trestných činů se vyvíjel i počet objasněných trestných činů – v roce 2012 bylo objasněno 11,2 tis. trestných činů.

Graf 34 Kriminalita v Jihomoravském kraji - vybrané ukazatele v letech 2007 až 2012

¹⁰ Data do roku 2009 nezahrnují trestné činy na železnici a činy šetřené referáty cizinecké a pohraniční policie. Od roku 2010 jsou nově uváděny i trestné činy na letištích.

Graf 35 Dopravní nehody v Jihomoravském kraji

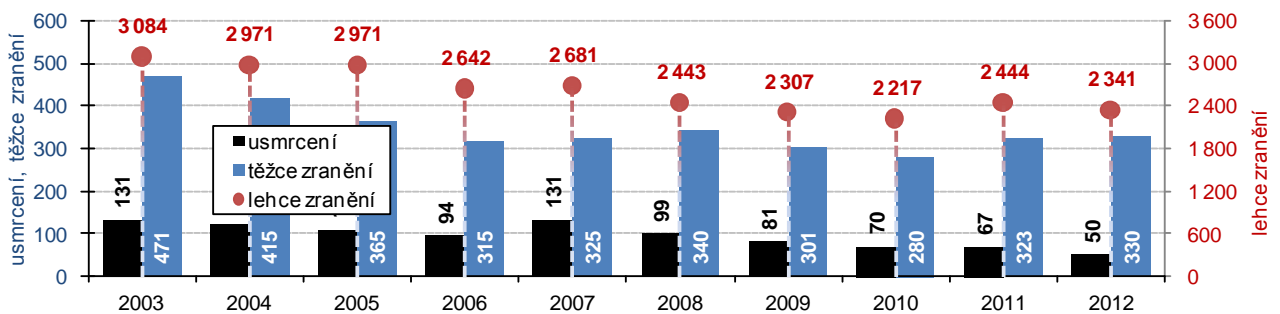

Nárůst nehodovosti

V roce 2012 bylo v Jihomoravském kraji evidováno 6 670 dopravních nehod, o život při nich přišlo 50 osob, 2 341 osob bylo zraněno lehce a 330 těžce, hmotná škoda dosáhla částky téměř 400 mil. Kč.

Od počátku roku 2009 došlo ke změně ohlašovací povinnosti při dopravní nehodě, přesto je zřejmé, že i za toto krátké období se počet nehod každoročně zvyšoval. Rozdílný způsob povinnosti ohlašování dopravních nehod se projevil i v průměrné hodnotě škody způsobené dopravní nehodou. Do roku 2008 se průměr škod způsobených dopravní nehodou pohyboval v rozmezí 46 až 50 tisíc Kč. V roce 2009 průměrná způsobená škoda jedné dopravní nehody výrazně vzrostla, a to až na částku přesahující 86 tisíc Kč. Poté došlo ke snížení průměrné částky, v roce 2011 na 60,2 tisíc Kč a v roce 2012 na 59,9 tisíc Kč.

Graf 36 Škody na zdraví při dopravních nehodách v Jihomoravském kraji

Počet usmrcených při dopravních nehodách byl nejnižší v novodobé historii kraje

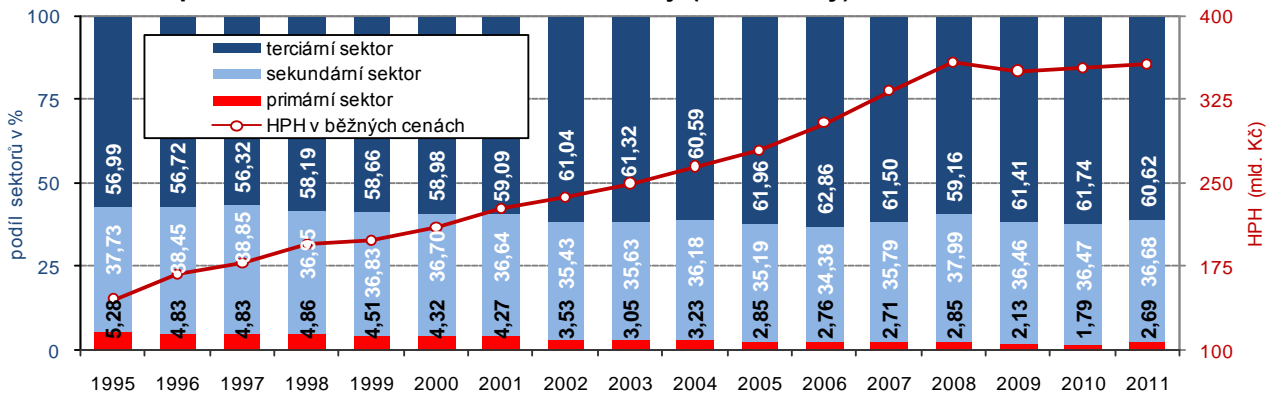
Neměnným ukazatelem nehodovosti se tak stávají škody způsobené na zdraví. Pokud by měřítkem byl pouze počet usmrcených, pak rok 2012 by byl nejpříznivějším v novodobé historii Jihomoravského kraje. 50 usmrcených je počtem o 117 nižší oproti roku 1996, v němž bylo zaznamenáno maximum zemřelých při nehodách v Jihomoravském kraji (rok 1996 je zároveň počátečním rokem, od něhož jsou k dispozici časové řady s ukazateli nehodovosti za Jihomoravský kraj v současném správním uspořádání).

3. EKONOMICKÝ VÝVOJ

Přelomové roky

Makroekonomické údaje za rok 2012 v krajském členění budou k dispozici až v posledních měsících roku 2013. Právě ty by měly ukázat, do jaké míry došlo v makroekonomickém pohledu k opětovnému poklesu ekonomiky kraje. Roky 2008 až 2011 byly v Jihomoravském kraji stejně jako v celé republice z hlediska makroekonomických ukazatelů přelomové. Rok 2008 byl ještě rokem růstovým a předkrizovým, rok 2009 byl rokem propadu. V letech 2010 a 2011 opět došlo k meziročnímu nárůstu, ovšem u některých ukazatelů nebylo dosaženo předkrizové úrovně.

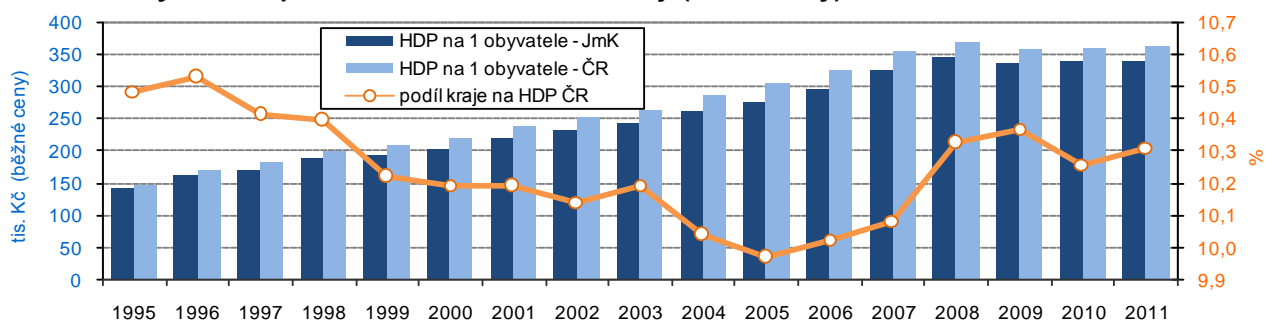
Graf 37 Hrubá přidaná hodnota v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

Podíl sektoru služeb na tvorbě HPH dlouhodobě roste, podíl zemědělství se snižuje

Hrubá přidaná hodnota (HPH) v Jihomoravském kraji dosáhla v roce 2011 objemu 357,8 mld. Kč běžných cen. Ve srovnání s rokem 2010 to byla hodnota o 3,8 mil. Kč vyšší, proti roku 2008 to však bylo stále o 1,5 mld. Kč méně (o 0,4 %). Ve skladbě HPH podle sektorů z dlouhodobého hlediska dochází ke zvyšování podílu sektoru služeb na úkor snižování podílu zemědělství. Primární sektor (zemědělství, myslivost, lesní hospodářství a rybolov) je zastoupen nejméně, ještě v roce 1995 se podílel na HPH vytvořené v Jihomoravském kraji 5,28 %, v roce 2011 tento podíl činil 2,69 %. Podíl sekundárního sektoru (dobývání nerostných surovin, průmysl celkem a stavebnictví) v roce 2011 dosáhl 36,68 %, proti roku 1995 poklesl pouze o 1,05 bodu. Terciární sektor (oblast služeb, obchod, ubytování, stravování, doprava, podnikatelská činnost, veřejná správa, vzdělávání, zdravotnictví atd.) se na HPH podílel 60,62 %, což bylo proti roku 1995 o 3,93 bodu více.

Graf 38 Hrubý domácí produkt v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

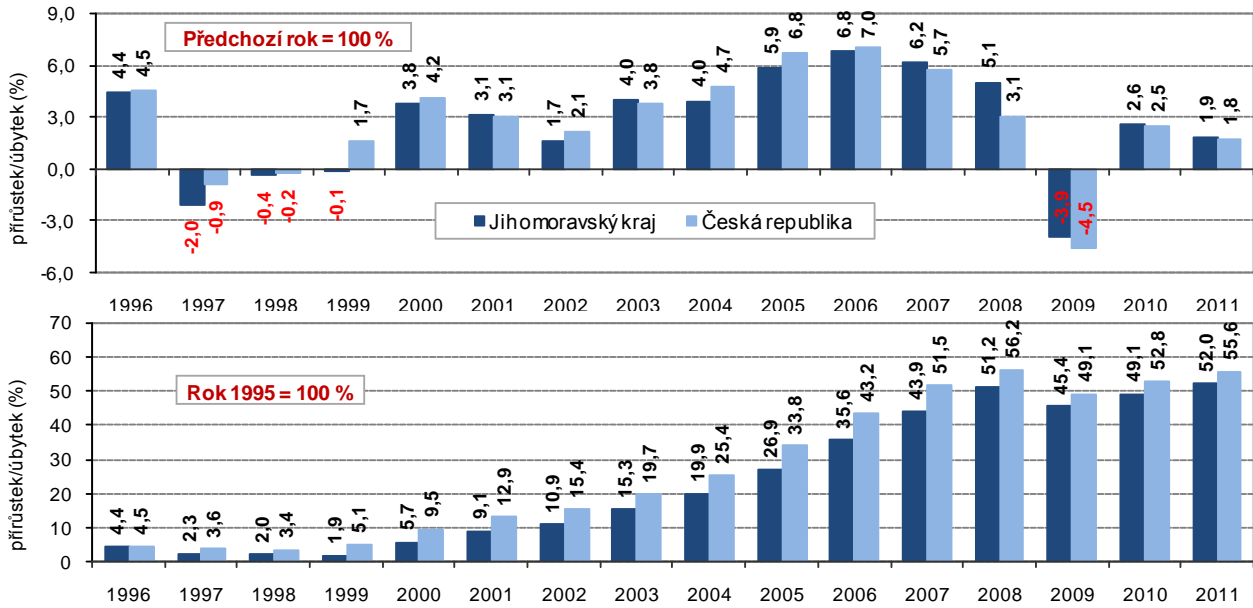

HDP na obyvatele je pod republikovou úrovní

Regionální hrubý domácí produkt (HDP) dosáhl v Jihomoravském kraji v roce 2011 hodnoty 397,2 mld. Kč běžných cen, což v přepočtu představovalo 341,0 tisíc Kč na jednoho obyvatele. I když se jedná o vyjádření HDP v běžných cenách, lze uvést porovnání s předešlými lety (nominální růst, pokles) – proti roku 2010 byla hodnota HDP v kraji o 4,8 mld. Kč vyšší, ovšem proti roku 2008 nižší o 164 mil Kč.

Z grafu 38 je patrné, že hodnota HDP přepočtená na jednoho obyvatele se zvyšovala až do roku 2008, kdy dosáhla maxima (347,4 tisíc Kč na jednoho obyvatele). Z grafu je ale také zřejmé, že v celém období byla krajská hodnota pod průměrem ČR, v roce 2011 činila 93,6 % průměru ČR. K hodnotě ČR se kraj přiblížil nejvíce v roce 1996 (95,3 %), naopak nejnižší poměr k průměru ČR byl zaznamenán v roce 2005 (90,3 %), resp. nejnižším (10,0 %) dílem na republikové hodnotě HDP. V roce 2011 stejně jako v roce 2010 se kraj na tvorbě HDP ČR podílel 10,4 %. Podíl kraje byl ve srovnání s ostatními kraji 3. nejvyšší.

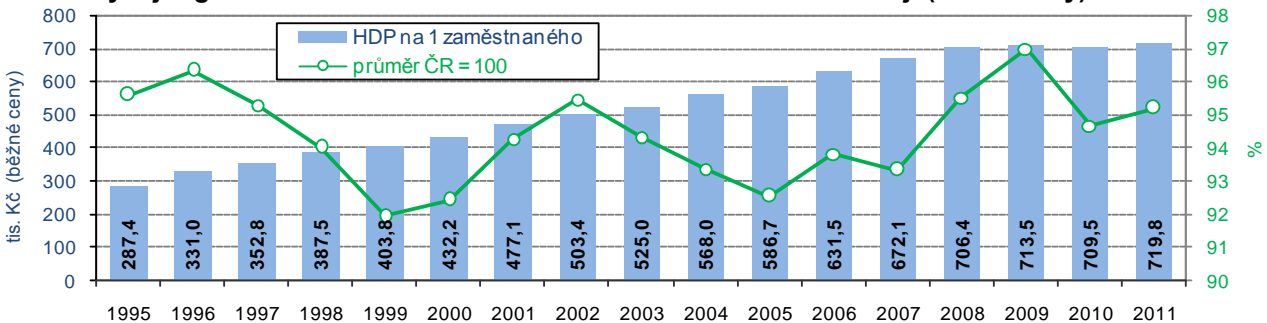
Graf 39 Vývoj regionálního HDP v Jihomoravském kraji (stálé ceny)

Meziroční růst HDP, rok 2008 byl překonán

Meziroční vývoj HDP ve srovnatelných cenách (reálný růst, pokles) je obsahem grafu 39. Směr vývoje v Jihomoravském kraji byl téměř shodný jako vývoj v rámci České republiky. Výjimkou byl rok 1999, kdy v ČR byl zaznamenán meziroční růst, ovšem v kraji došlo k poklesu objemu HDP. V letech 1997, 1998 a 2009 byl shodně zaznamenán meziroční pokles a právě v roce 2009 se v kraji jednalo o pokles nejvyšší – o 3,9 %. V roce 2011 se objem regionálního HDP v Jihomoravském kraji meziročně zvýšil o 1,9 %, přírůstek byl o 0,1 bodu vyšší, než činil průměr ČR. Vývoj regionálního HDP ve stálých cenách roku 1995 udává, že přírůstek v roce 2011 (52,0 %) předstihl přírůstek v předkrizovém roce 2008 o 0,8 procentního bodu.

Graf 40 Vývoj regionálního HDP na zaměstnaného v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

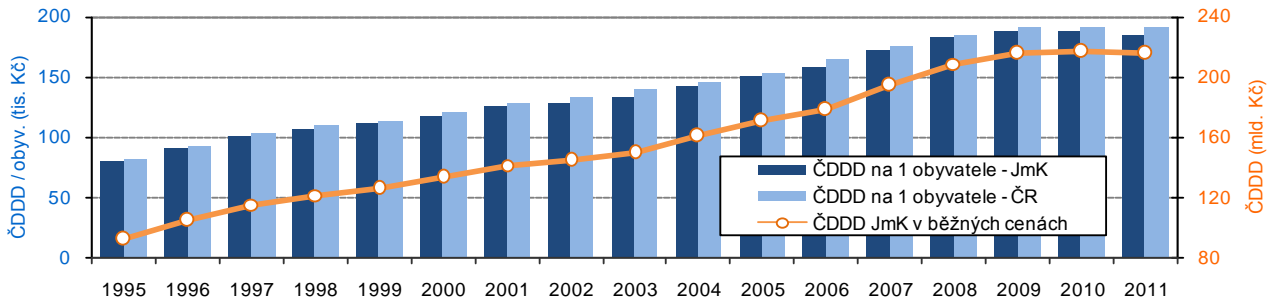
Vliv poklesu zaměstnanosti na produktivitu práce

Přepočtení regionálního HDP na zaměstnaného je vyjádřením produktivity práce. V roce 2011 v Jihomoravském kraji dosáhl objem HDP na zaměstnaného hodnoty 719,8 tisíc Kč běžných cen, což bylo o 10,3 tisíc Kč (o 1,5 %) více než v roce 2010. Zvýšení bylo zaznamenáno i proti předkrizovému roku 2008, a to o 13,4 tis. Kč na zaměstnaného (o 1,9 %). Skutečnost, že při poklesu objemu HDP proti roku 2008 došlo ke zvýšení produktivity práce, byla dána snížením zaměstnanosti. Počet zaměstnaných v roce 2011 byl proti roku 2008 o 10,7 tisíc osob nižší (o 1,9 %).

Zatímco hodnota HDP na zaměstnaného v kraji se s výjimkou roku 2010 celkem rovnoměrně zvyšovala, její vztah k průměru ČR neustále kolísal. V roce 2011 dosáhla produktivita práce v kraji 95,2 % průměru ČR, proti roku 2010 se podíl zvýšil o 0,5 bodu. Nejvyšší podíl na průměru ČR byl zaznamenán v roce 2009, a to 97,0 %.

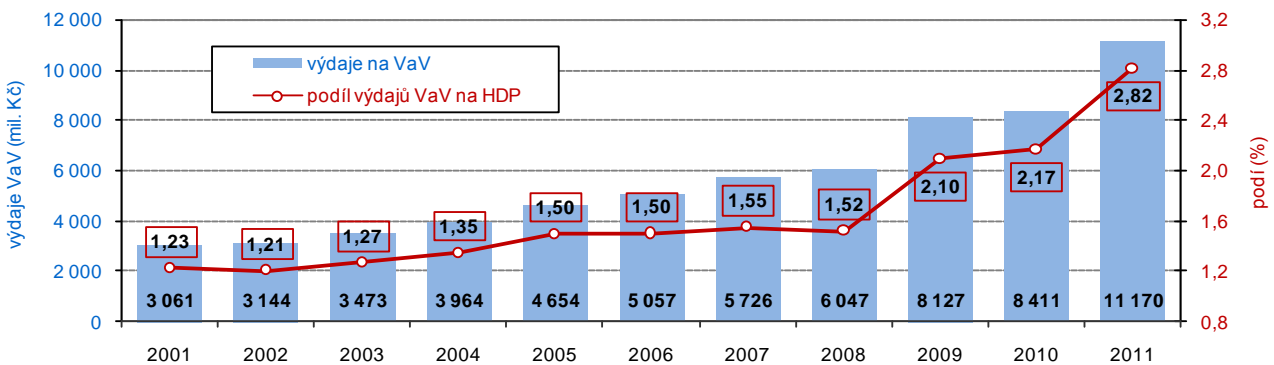
Zvyšování objemu disponibilních prostředků domácností v roce 2010 skončilo

Hodnota čistého disponibilního důchodu domácností (ČDDD) dosáhla v roce 2011 v Jihomoravském kraji 215,3 mld. Kč běžných cen, což v přepočtu na jednoho obyvatele představovalo částku 184,8 tisíc Kč. Jako jediný makroekonomický ukazatel, i když vyjádřený v běžných cenách, se až do roku 2010 pravidelně zvyšoval. V roce 2011 byl zaznamenán meziroční pokles v absolutním vyjádření (o 1,5 mld. Kč, tj. o 0,7 %), meziroční pokles přepočtu ČDDD na 1 obyvatele je spíše orientační, neboť stav obyvatel vzhledem k zesouladění s výsledky SLDB 2011 není s předešlými roky srovnatelný.

Graf 41 Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) v Jihomoravském kraji (běžné ceny)**Výdaje na výzkum a vývoj rostou**

Celkové výdaje na výzkum a vývoj (VaV) v jednotkách sídlících v Jihomoravském kraji dosáhly v roce 2011 částky 11,2 mld. Kč, podíl na objemu výdajů v ČR činil 15,8 %. Podíl výdajů na VaV na HDP se postupně zvyšoval. Od roku 2001, kdy představoval 1,23 % z objemu regionálního HDP, v roce 2009 překročil hranici 2 % a v roce 2011 se zvýšil až na 2,82 %. Z tohoto pohledu lze konstatovat, že intenzita výzkumu a vývoje v Jihomoravském kraji v roce 2011 výrazně vzrostla.

V oblasti VaV v roce 2011 v kraji působilo 8,9 tisíc zaměstnanců (přepočtený počet na plně zaměstnané) při meziročním nárůstu počtu o 2,4 %. Z celkového počtu zaměstnanců bylo 5,2 tisíc výzkumných pracovníků (pokles o 4,4 %).

Graf 42 Výdaje na výzkum a vývoj v Jihomoravském kraji**Financování zajišťuje především vládní sektor**

Nejdůležitějším finančním zdrojem podpory výzkumných a vývojových činností v kraji zůstal i v roce 2011 vládní sektor (veřejné zdroje). Z veřejných rozpočtů byla poskytnuta částka 4,4 mld. Kč, tj. 39,8 % celkových výdajů (v roce 2010 se vládní sektor podílel 46,1 %). Druhým nejvýznamnějším poskytovatelem finančních prostředků byl podnikatelský sektor (soukromé zdroje). Jeho podíl na financování výzkumu a vývoje v kraji dosáhl 36,8 %, v absolutním vyjádření šlo o 4,1 mld. Kč (v roce 2010 podíl 42,3 %). Proti roku 2010 výrazně vzrostl podíl zahraničních zdrojů, částka 2,2 mld. Kč byla trojnásobná a tvořila 19,3 % celku (v roce 2010 pouze 8,3 %).

Nejvyšší částky byly realizovány v podnikatelském sektoru

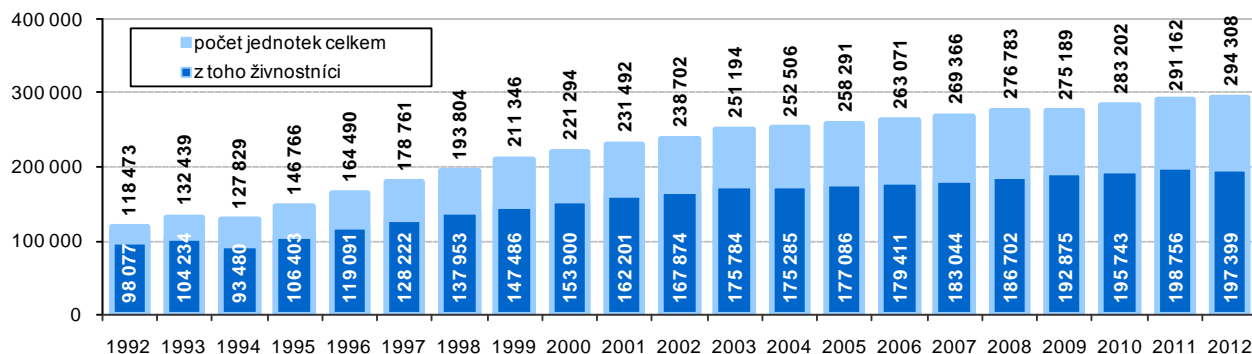
V členění podle sektorů provádění výzkumu a vývoje byla v roce 2011 nejvyšší částka určena pro podnikatelský sektor (5,4 mld. Kč, tj. 48,6 %), ve vládním sektoru byla realizována částka 1,3 mld. Kč (11,8 %) a v sektoru vyššího odborného a vysokého školství částka 4,4 mld. Kč (39,1 %). Struktura podle sektorů provádění se v čase významně změnila – u podnikatelského sektoru se podíl užití zvýšil (např. v roce 2001 činil pouze 37,2 %), opačný vývoj zaznamenaly výdaje u vládního sektoru – v roce 2001 podíl činil 34,5 %.

Dvě třetiny domácností má počítač i s internetem

Podle šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech¹¹ bylo v roce 2011 66,8 % domácností v Jihomoravském kraji vybaveno osobním počítačem (průměr za roky 2010 až 2012), republikový průměr byl o 3,0 procentního bodu nižší a mezi kraji byl tento podíl 2. nejvyšší. Proti roku 2006 (resp. průměru let 2005 až 2007) se vybavenost v kraji zvýšila o 30,7 bodu. K internetu bylo připojeno 65,0 % jihomoravských domácností (v roce 2006 27,9 %), což bylo o 4,0 bodu více než průměr ČR a mezi kraji opět 2. nejvyšší podíl.

¹¹ Údaje jsou zjišťovány jedenkrát ročně, z důvodu vyšší reprezentativnosti jsou data v regionálním členění publikována za tříleté průměry (např. hodnota uvedená za rok 2011 je průměrem hodnot zjištěných v šetření ve 2. čtvrtletí let 2010, 2011 a 2012).

Graf 43 Počet ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji

Meziroční pokles počtu živnostníků

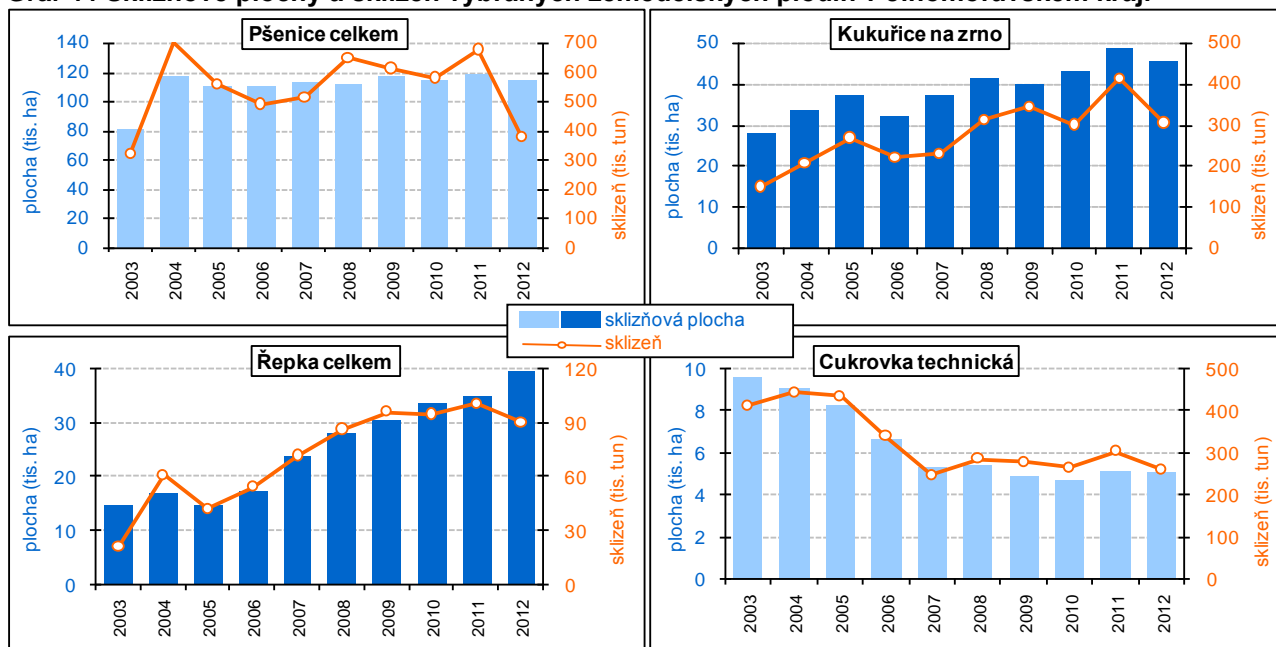
V registru ekonomických subjektů (RES) bylo k 31. prosinci 2012 evidováno více než 294 tisíc subjektů se sídlem v Jihomoravském kraji. Mezi kraji to byl 3. nejvyšší počet a tvořil 10,8 % z republikového celku. Proti konci roku 2011 se počet ekonomických subjektů zvýšil o 3 146 jednotek, tj. o 1,1 %.

V registru kraje bylo 217,4 tisíc fyzických osob (73,9 % celku) a 76,9 tisíc právnických osob. Mezi fyzickými osobami převažují živnostníci, na konci roku 2012 tvořili 90,8 % fyzických osob, mezi právnickými osobami je nejvíce obchodních společností (43,8 tis., tj. 56,9 %). Počet živnostníků meziročně poklesl (o 1 357 osob), tento jev byl zaznamenán naposledy v roce 2004.

Nárůst zemědělské produkce v kraji v roce 2011

Finanční ukazatele souhrnného zemědělského účtu za rok 2012 dosud nejsou k dispozici. Vše však nasvědčuje tomu, že nebude překonán rok 2008, kdy hodnota zemědělské produkce v Jihomoravském kraji dosáhla 14,5 mld. Kč (ve stálých cenách roku 2000). V dalších 2 letech byl zaznamenán pokles produkce až na 11,6 mld. Kč v roce 2010. Rok 2011 byl však podle předběžných výsledků příznivější a objem zemědělské produkce dosáhl 13,5 mld. Kč. Částku 8,57 mld. Kč tvořila v roce 2011 rostlinná produkce (14,6 % podíl na ČR) a 4,36 mld. Kč živočišná produkce (podíl na ČR 10,0 %).

Graf 44 Sklizňové plochy a sklizeň vybraných zemědělských plodin v Jihomoravském kraji

Propad rostlinné i živočišné výroby v roce 2012

V rostlinné výrobě byl v roce 2012 u většiny komodit zaznamenán výrazný meziroční pokles sklizně i výnosů. Projevily se především vlivy nepříznivého počasí ve vegetačním období i v období sklizně. Živočišnou výrobu dlouhodobě charakterizuje pokles stavů hospodářských zvířat, byly likvidovány zejména chovy prasat a skotu, které se v důsledku poklesu výkupních cen a zvýšeným dovozem masa z ciziny staly ztrátovými.

Proti roku 2011 bylo sklizeno o třetinu méně obilovin, ...

Plocha i objem sklizně obilovin celkem v Jihomoravském kraji byly v roce 2012 v mezikrajském srovnání 2. největší po kraji Středočeském. Z polí o rozloze 209,0 tisíc hektarů bylo sklizeno 855,1 tisíc tun obilovin. Výnos 4,09 tun z hektaru zaostal za republikovým průměrem o 0,44 tuny z hektaru a proti roku 2011 byl o 2,01 tun na hektar nižší. Sklizňová plocha obilovin celkem byla meziročně nižší o 3,4 %, celková sklizeň ovšem poklesla více než o třetinu (o 35,2 %).

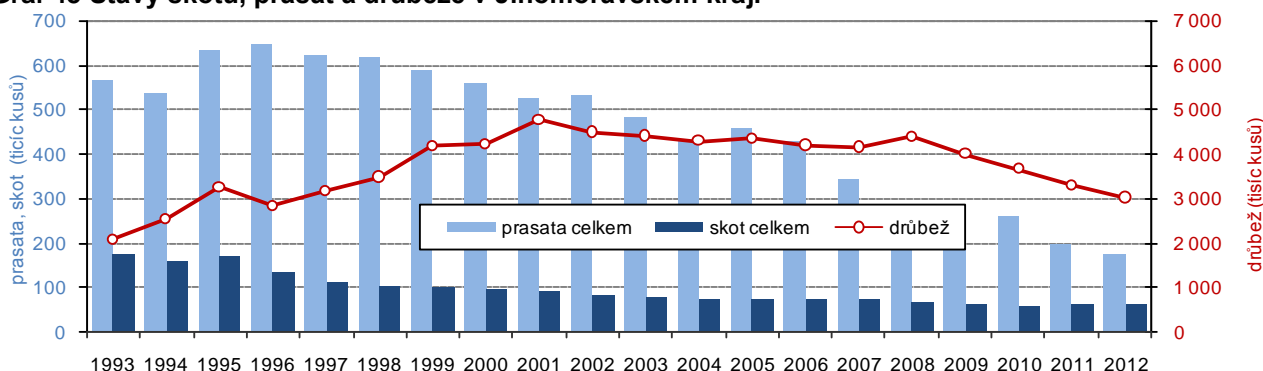
... tři čtvrtiny kukuřice, polovina luskovin ...

Jihomoravský kraj je největším producentem kukuřice na zrno. V roce 2012 se tato plodina pěstovala na 45,2 tisících hektarech. Sklidilo se celkem 303,5 tisíc tun zrna, což sice bylo 32,7 % republikového celku, zároveň ale pouze 73,6 % skutečnosti roku 2011. Kraj drží prvenství i v pěstování luskovin, z plochy 4,0 tisíc hektarů (srovnatelná plocha s rokem 2011) bylo sklizeno 5,7 tisíc tun luskovin (46,8 % skutečnosti roku 2011). Dosažený hektarový výnos 1,44 tun byl v meziročním srovnání také o více než polovinu nižší.

...dvě třetiny hroznů

Sklizňová plocha vinic České republiky představuje 16 tisíc hektarů, z toho 93,0 % plochy (14,6 tisíc ha) se nachází na území Jihomoravského kraje. V roce 2012 bylo sklizeno 56,6 tisíc tun hroznů (65,9 % sklizně roku 2011) při výnosu 3,89 t/ha (meziroční pokles o 32,7 %).

Graf 45 Stavby skotu, prasat a drůbeže v Jihomoravském kraji

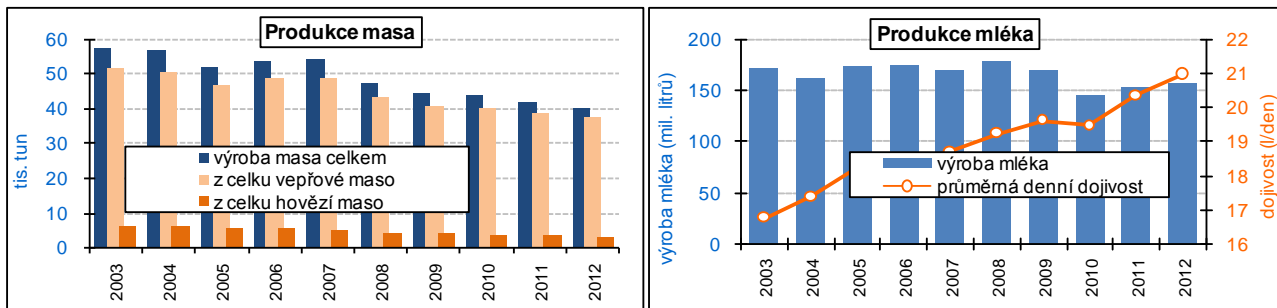

Dlouhodobý pokles stavu hospodářských zvířat byl doprovázen poklesem produkce masa

Chovy hospodářských zvířat v Jihomoravském kraji vykazují postupný pokles stavů. V roce 2012¹² se v kraji chovalo 173,7 tisíc kusů prasat, 59,5 tisíc kusů skotu a 3 029,1 tisíc kusů drůbeže. Proti roku 2007 se stav prasat snížil o 170,3 tisíc kusů (o 49,5 %), skotu o 12,7 tisíc kusů (17,6 %) a drůbeže o 1,1 mil. kusů (o 27,4 %).

S poklesem stavů hospodářského zvířectva souvisí i pokles produkce masa. V roce 2012 bylo v kraji vyrobeno 40,2 tisíc tun masa v jatečné hmotnosti (bez drůbežního masa), z toho bylo 37,4 tisíc tun vepřového masa a 2,8 tisíc tun hovězího. Proti roku 2007 se celková produkce snížila o 14,0 tisíc tun (o 25,9 %), u vepřového činil pokles 11,8 tisíc tun, tj. o 23,9 %, u hovězího pokles o 2,3 tisíc tun, tj. o 45,1 %. Produkce mléka v roce 2012 sice meziročně vzrostla na 157,3 mil. litrů, proti roku 2007 však byla nižší o 12,0 mil. litrů (o 7,1 %). Postupně se však zvyšovala denní dojivost.

Graf 46 Produkce masa a mléka v Jihomoravském kraji

Tržby velkých průmyslových podniků ...

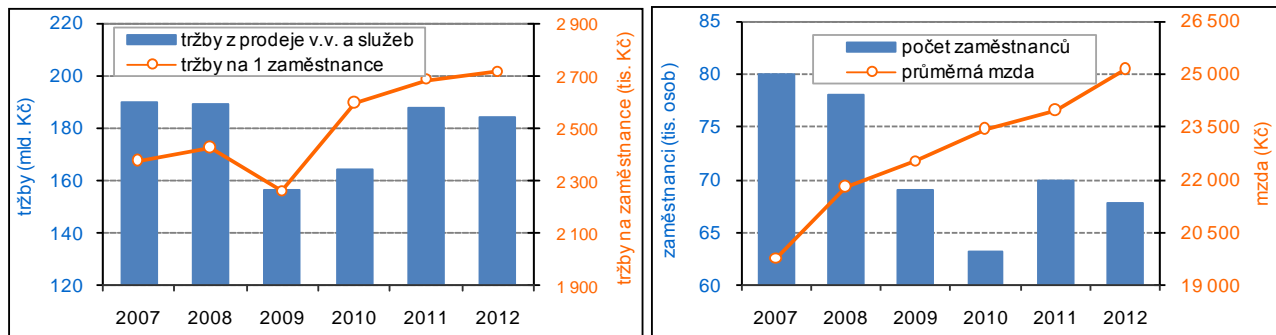
V Jihomoravském kraji v roce 2012 sídlilo celkem 254 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci (nejvyšší počet mezi kraji). Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v těchto podnicích dosáhly téměř 184 miliard Kč (6. nejvyšší objem mezi kraji) a tvořily 6,2 % republikového celku. Proti roku 2011 tržby poklesly o 4,3 mld. Kč, tj. o 2,3 %, pokles tržeb v Jihomoravském kraji tak byl

¹² Soupis hospodářských zvířat do roku 2003 k 1. 3. následujícího roku, od roku 2004 k 1. 4. následujícího roku

... poklesly po předchozím dvouletém růstu

zaznamenan po předchozím dvouročním růstu. Velké průmyslové podniky zaměstnávaly 67,7 tisíc zaměstnanců (fyzické osoby), počet zaměstnanců se meziročně snížil o 2,3 tisíc osob (o 3,2 %). Produktivita vyjádřená jako přepočet tržeb za prodej vlastních výrobků na jednoho zaměstnance meziročně vzrostla, neboť tempo poklesu počtu zaměstnanců bylo vyšší než pokles objemu tržeb. Průměrná měsíční mzda v průmyslových podnicích dosáhla částky 25 158 Kč, proti roku 2011 sice vzrostla o 4,9 %, ale oproti republikovému průměru byla o 2 091 Kč nižší.

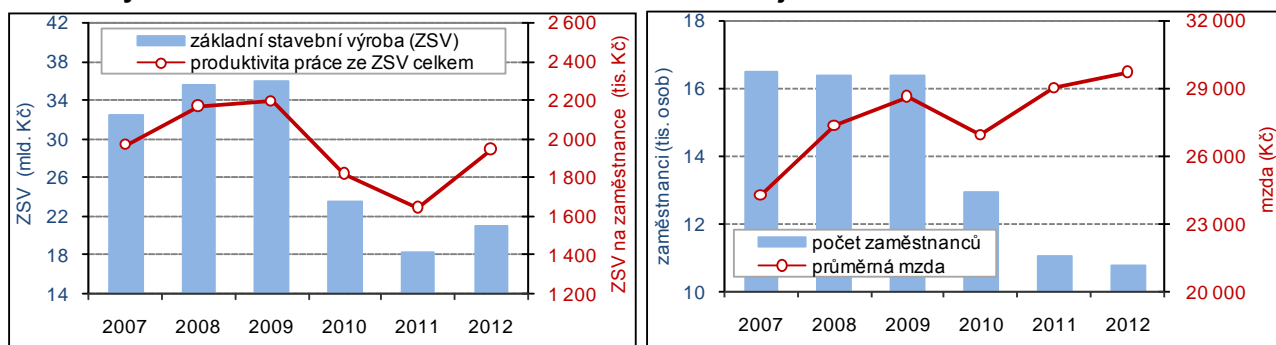
Graf 47 Vybrané ukazatele průmyslu v Jihomoravském kraji

Nižší počet pracovníků ve stavebních firmách

V Jihomoravském kraji v roce 2012 sídlilo celkem 79 stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci (mezi kraji 2. místo), pracovalo v nich 10,8 tis. osob (také 2. místo). Počet zaměstnanců se proti roku 2011 snížil o 259 osob, tj. o 2,3 %. Průměrná měsíční mzda v těchto podnicích Jihomoravského kraje dosáhla částky 29 743 Kč, proti roku 2011 vzrostla o 717 Kč, tj. o 2,5 %, ovšem oproti průměru ČR byla mzda v kraji o 254 Kč nižší.

Graf 48 Vybrané ukazatele stavebnictví v Jihomoravském kraji

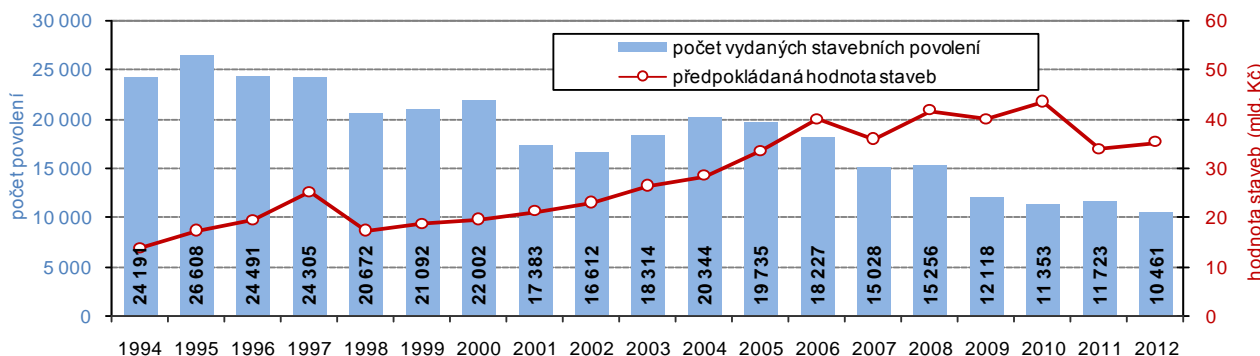

Mírné zvýšení objemu stavebních prací

Základní stavební výroba (ZSV) ve výši 21,0 mld. Kč v běžných cenách zařadila Jihomoravský kraj na 2. místo v mezikrajském srovnání. Proti roku 2011 se sice objem po dvouročním snižování zvýšil, a to o 2,8 mld. Kč (o 15,5 %), ovšem např. ve srovnání s rokem 2009 byl stále o 15 mld. Kč nižší. Relativní nárůst objemu ZSV byl mezi kraji nejvyšší, nebyl však zřejmě způsoben zlepšením celkové situace ve stavebnictví v kraji, ale byl spíše dán nízkou srovnávací základnou roku 2011.

Pozemní stavitelství v Jihomoravském kraji dosáhlo objemu 8,9 mld. Kč (zvýšení o 16,2 %), na inženýrské stavitelství připadlo 9,6 mld. Kč, což představovalo meziroční nárůst o 18,8 %. Produktivita práce vyjádřená jako přepočet objemu ZSV na 1 pracovníka dosáhla v kraji 1,95 mil. Kč, tato hodnota byla mezi kraji 2. nejvyšší.

Graf 49 Počet stavebních ohlášení a povolení v Jihomoravském kraji

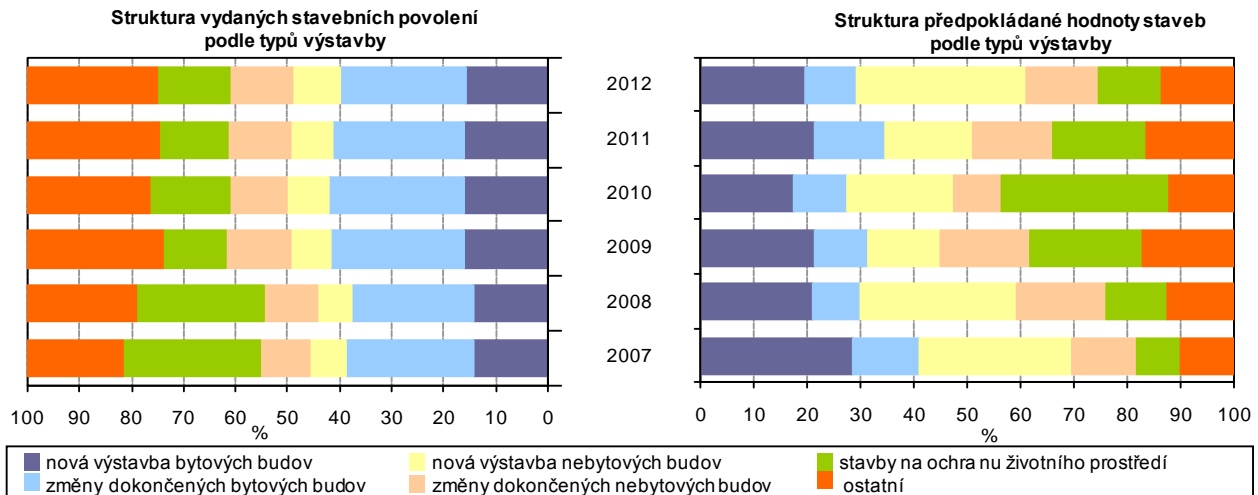

Nejnižší počet stavebních povolení

Jak je zřejmé z grafu 50, počet 10 461 vydaných stavebních povolení a stavebních ohlášení (SOP) v Jihomoravském kraji byl nejnižší v posledních letech. Proti roku 2011 se počet vydaných SOP snížil o 1 262, i když předpokládaná hodnota staveb, která v posledních 6 letech spíše kolísala, vzrostla o 1,3 mld. Kč na 35,3 mld. Kč. Průměrná hodnota připadající na jedno stavební povolení dosáhla v roce 2012 částky 3,4 mil. Kč.

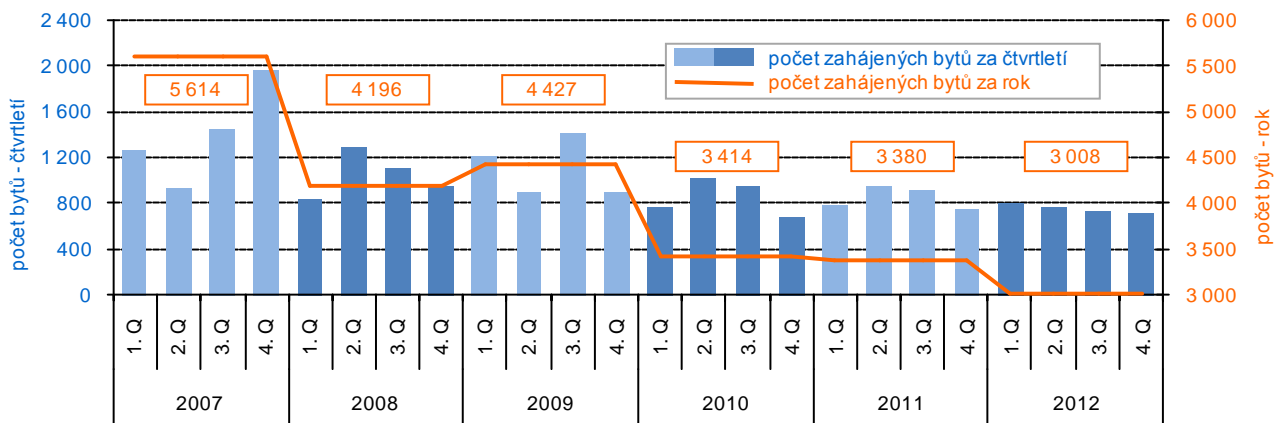
Graf 50 Vydaná stavební povolení podle typů výstavby v Jihomoravském kraji

Změna struktury povolovaných staveb

Struktura vydaných SOP v Jihomoravském kraji se nijak výrazně neměnila. V letech 2009 až 2012 bylo zastoupení jednotlivých druhů staveb prakticky totožné, v roce 2007 a 2008 však byl výrazně vyšší podíl počtu SOP vydaných na stavby na ochranu životního prostředí. Naproti tomu struktura předpokládané hodnoty staveb se měnila v každém roce bez zřejmé tendenční závislosti.

Graf 51 Zahájené byty v Jihomoravském kraji podle čtvrtletí

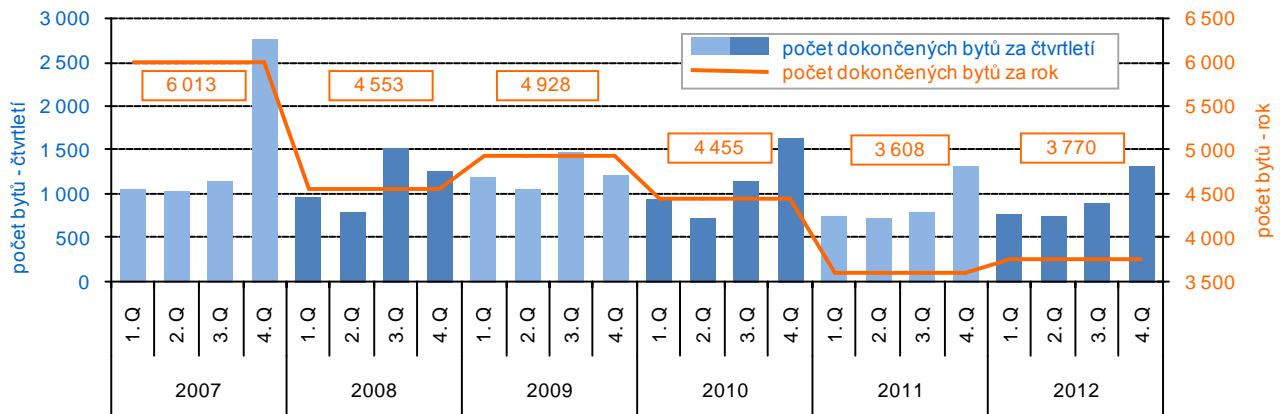
Další pokles počtu zahájených bytů

V kraji byla v roce 2012 zahájena výstavba 3 008 bytů. Tento počet byl sice druhý nejvyšší mezi kraji, ovšem zároveň byl o 372 bytů (o 11,0 %) nižší než v roce 2011, navíc byl nejnižším od roku 1996. V roce 2012 byla zahájena výstavba 1 764 bytů v rodinných domech (o 230 méně než v roce 2011), 353 bytů v bytových domech (o 41 méně), 534 v nástavbách rodinných či bytových domů (o 146 méně). Celkem 126 bytů bylo zahájeno v domovech-penzionech a domovech pro seniory (o 31 více), 205 bytů v nebytových budovách (o 17 více) a 26 bytů ve stavebně upravených nebytových prostorách (o 3 méně).

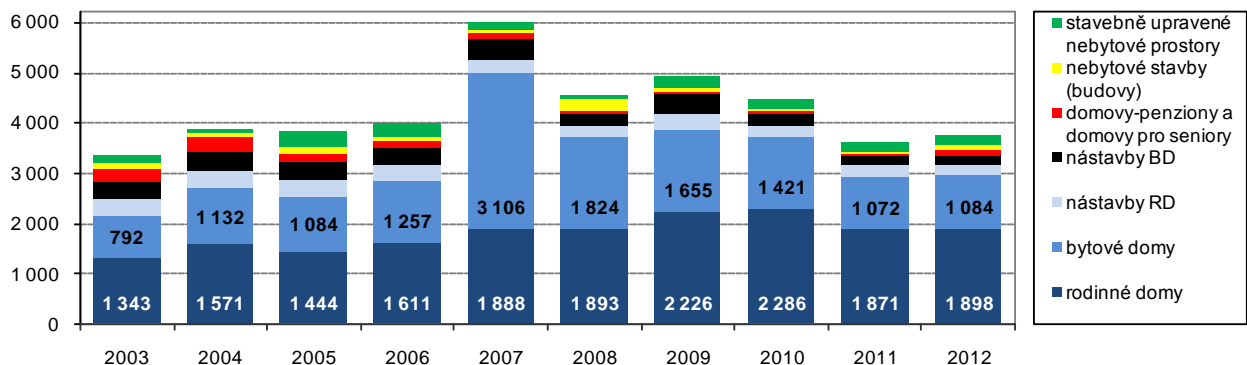
Meziroční zvýšení počtu dokončených bytů

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2012 dokončeno 3 770 bytů, tedy o 162 více než v roce 2011 (o 4,5 %). Nejvíce bytů v posledních letech bylo dokončeno v roce 2007 (6 013 bytů), především z důvodu připravované změny sazby DPH k 1. 1. 2008. V letech 2006 až 2010 se každoročně zvyšoval počet dokončených bytů v rodinných domech. Skokový nárůst počtu dokončených bytů v roce 2007 se prakticky týkal pouze bytů v bytových domech (3 106 bytů).

Graf 52 Dokončené byty v Jihomoravském kraji podle čtvrtletí

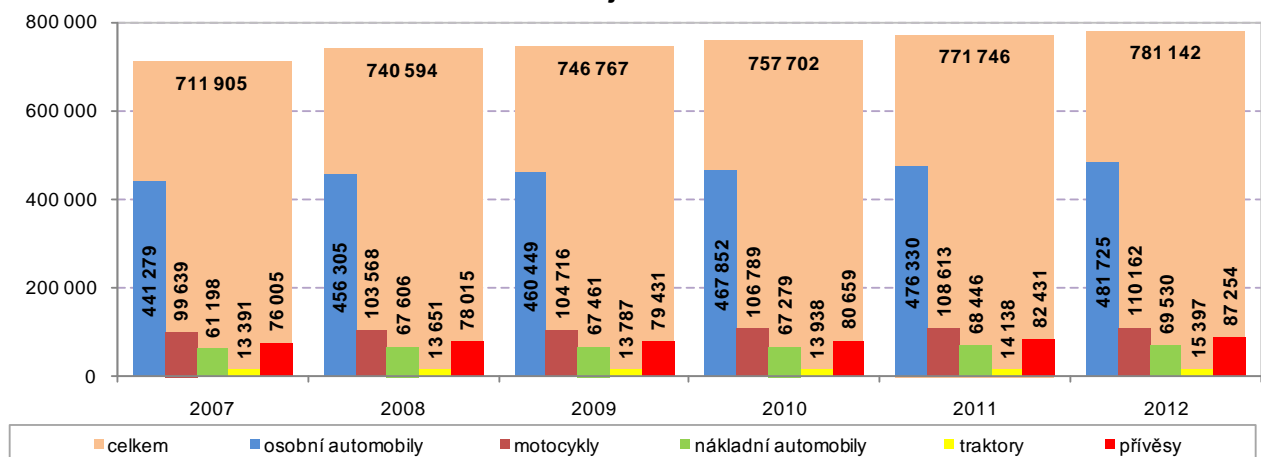
Graf 53 Dokončené byty podle druhu stavby v Jihomoravském kraji

Polovina dokončených bytů je v rodinných domech

Podle typu výstavby bylo v roce 2012 v kraji dokončeno 1 898 bytů v rodinných domech (50,3 % celku) a 1 084 bytů (28,8 %) v novostavbách bytových domů. Počet bytů dokončených v rodinných domech byl proti roku 2011 o 27 bytů vyšší, u bytů dokončených v bytových domech bylo zvýšení počtu o 12 bytů. Přístavbou a nástavbou ve starších budovách vzniklo 175 bytů (o 25 méně) v rodinných domech a 200 bytů (o 3 méně) v bytových domech. V domovech-penzionech a domovech pro seniory bylo dokončeno 99 bytů (o 60 více), v nebytových budovách bylo postaveno také 99 bytů (o 48 více) a stavební úpravou nebytových prostor vzniklo 215 bytů (o 43 více než v roce 2011).

Graf 54 Evidovaná vozidla v Jihomoravském kraji

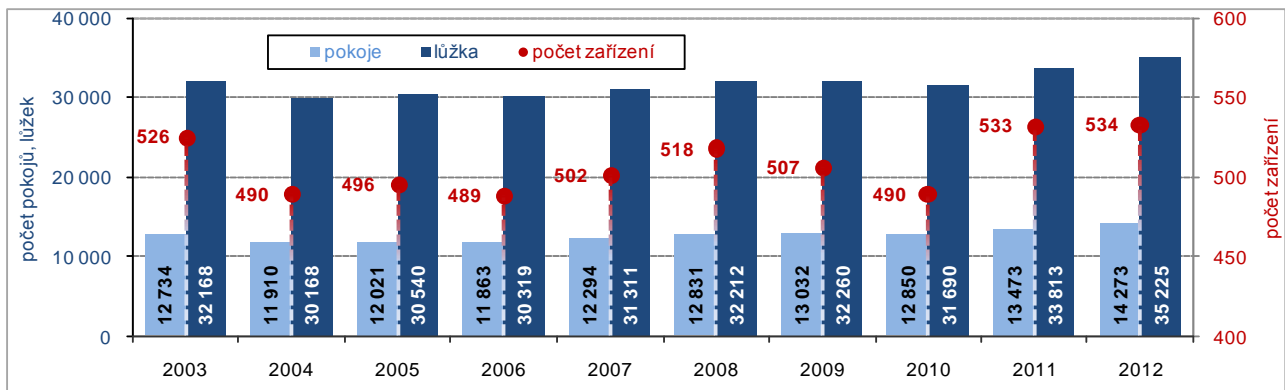
Zdroj: MV ČR, Centrální registr vozidel

Na silnicích je stále více aut

Podle předběžných údajů Centrálního registru vozidel bylo na konci roku 2012 v Jihomoravském kraji provozováno více než 781 tisíc vozidel. Počet vozidel se každoročně zvyšuje, od roku 2007 se zvýšil o více než 69 tisíc. Podíl Jihomoravského kraje na celkovém počtu vozidel v České republice (tj. 7, 45 mil. v roce 2012) činil 10,5 %. Nejpočetnější skupinu vozidel v kraji představují osobní automobily.

K poslednímu dni roku 2012 bylo v registru vozidel evidováno téměř 482 tisíc osobních automobilů, tvořily 61,7 % z celkového počtu provozovaných vozidel. V pořadí četnosti následují motocykly (více než 110 tisíc motocyklů – 14,1 % celku) a nákladní automobily (více než 69 tisíc – 8,9 % celkového počtu). V Jihomoravském kraji řidiči vozidel využívají téměř 4,5 tisíc km silnic a dálnic.

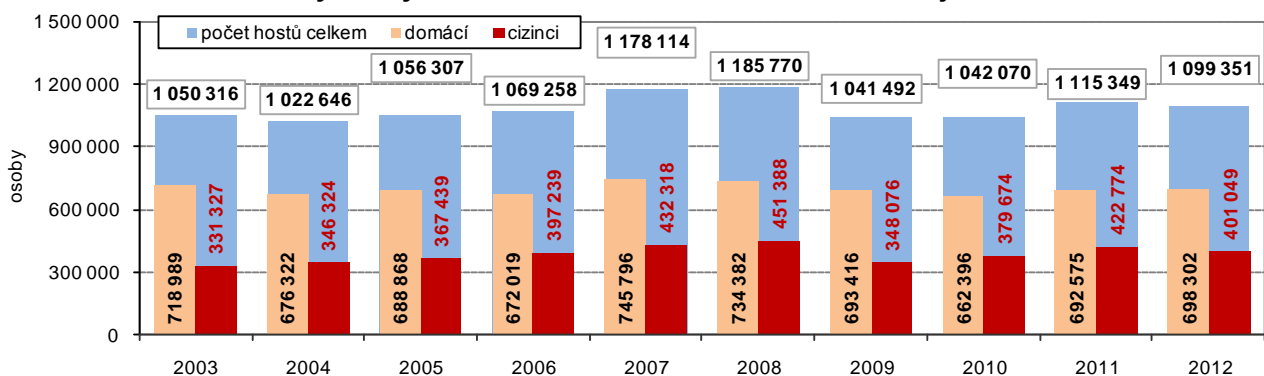
Graf 55 Kapacity hromadných ubytovacích zařízení v Jihomoravském kraji

Pokles počtu zahraničních hostů

Kapacita hromadných ubytovacích zařízení se sice v uplynulých letech každoročně měnila, ale výkyvy nebyly nijak výrazné. V roce 2012 se v hromadných ubytovacích zařízeních na území Jihomoravského kraje ubytovalo téměř 1,1 milionu hostů, což byl po Hl. m. Praze druhý nejvyšší počet. Proti roku 2011 byl ale počet hostů o 16,0 tisíc nižší, meziročně se sice zvýšil počet hostů tuzemských (o 5,7 tisíc), počet zahraničních hostů ovšem poklesl o 21,7 tisíc osob.

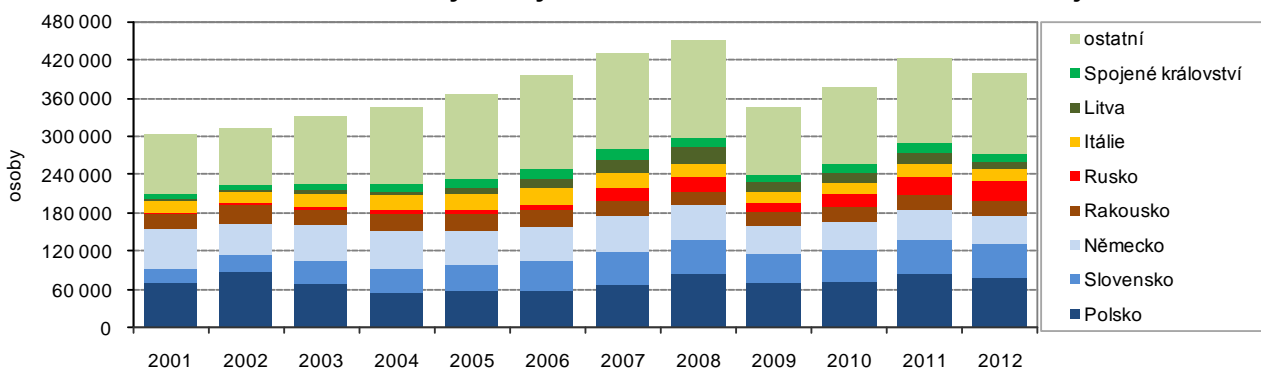
Graf 56 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Jihomoravském kraji

Host stráví v ubytovacím zařízení v průměru pouze 2 noci

Nejvíce zahraničních hostů přijelo do Jihomoravského kraje z Polska (77,8 tisíc), ze Slovenska (54,0 tisíc) a z Německa (45,3 tisíc). Spíše zajímavostí bylo, že z celkových 44,1 tisíc litevských návštěvníků ČR se 29 % ubytovalo v Jihomoravském kraji. Jihomoravský kraj dlouhodobě vykazuje nejnižší hodnotu průměrného počtu přenocování na 1 hosta. Zatímco např. v Karlovarském kraji host přenocuje nejméně šestkrát, v Jihomoravském kraji host stráví v průměru pouze 2 noci.

Graf 57 Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Jihomoravském kraji

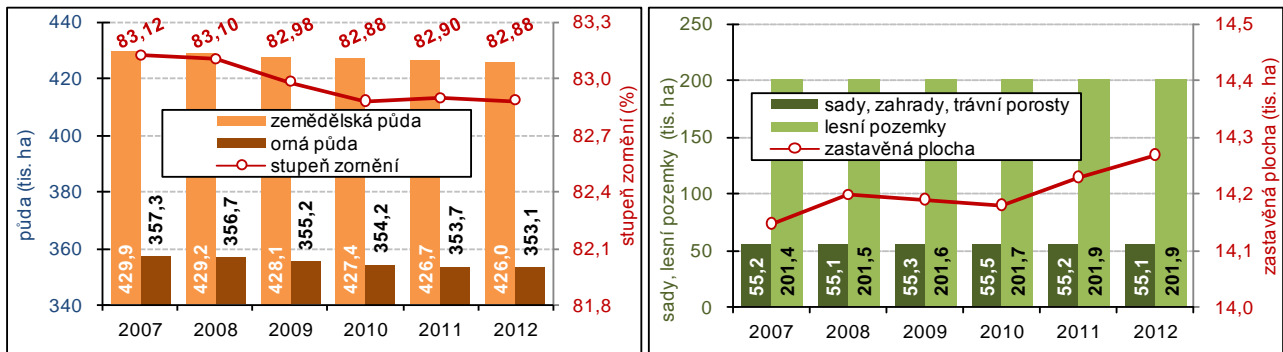

4. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Zemědělská půda tvořila 59,3 % rozlohy kraje

Jihomoravský kraj se rozkládá na ploše 719,5 tisíc hektarů, v roce 2012 zde bylo 426,0 tisíc hektarů zemědělské půdy, z toho bylo 353,1 tis. ha půdy orné. Podíl orné půdy z celkové výměry zemědělské půdy vypovídá o stupni intenzity zemědělského hospodaření. Současným trendem je snižování rozlohy orné půdy doprovázené efektivním využíváním stávající, postupné zvyšování plochy vinic a trvalých travních porostů, z nezemědělské půdy pak zvyšování rozlohy lesních pozemků.

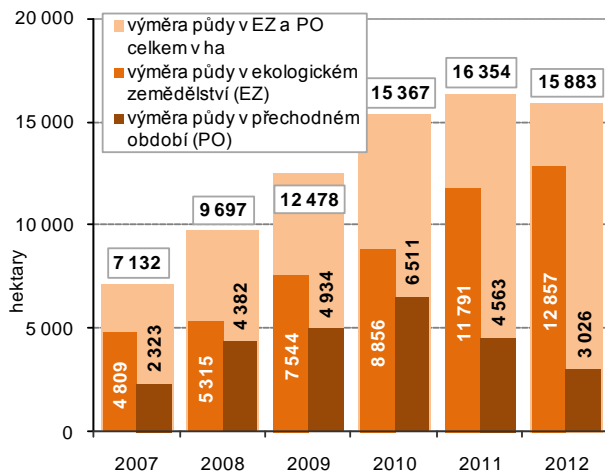
Graf 58 Plochy vybraných druhů pozemků v Jihomoravském kraji

Snížení výměry zemědělské a orné půdy

Výměra zemědělské půdy se proti roku 2007 v kraji snížila o 3,9 tis. ha, výměra orné půdy poklesla o 4,2 tis. ha, stupeň zornění (podíl orné půdy ze zemědělské), který byl v roce 2012 mezi kraji 2. nejvyšší, poklesl z 83,12 % v roce 2007 na 82,88 % v roce 2012. Přestože je rozšiřování ploch sadů, zahrad, travních porostů i lesních pozemků v souladu se zájmy péče o životní prostředí, v kraji se zvyšovaly jen nepatrně. V roce 2007 tyto ekologicky stabilní prvky v součtu zaujímaly plochu 256,6 tisíc hektarů, v roce 2012 to bylo 257,0 tisíc hektarů.

Graf 590 Výměra půdy v ekologickém zemědělství v Jihomoravském kraji

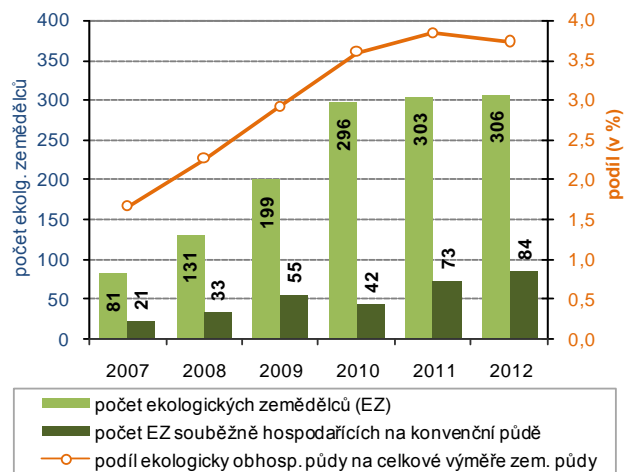

Ekologické zemědělství se v podmínkách kraje rozvíjí pomaleji

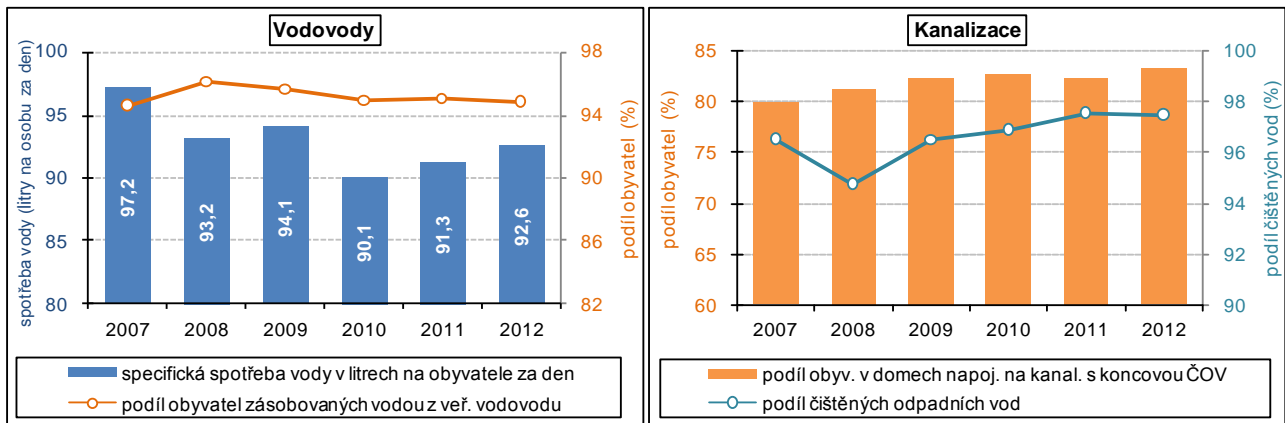
Intenzivní zemědělská výroba je spojena s používáním průmyslových hnojiv a ochranných chemických látek, tedy látek, jejichž výroba i spotřeba životní prostředí výrazně zatěžuje. K životnímu prostředí šetrnou alternativou je ekologické zemědělství, které je založeno na hospodaření bez používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů, umělých látek a genetických modifikací, a to jak v rostlinné, tak v živočišné výrobě. V Jihomoravském kraji se ekologické zemědělství rozvíjí pomaleji, neboť se uplatňuje spíše tam, kde nejsou pro konvenční zemědělství podmínky (např. v podhorských oblastech).

Půda, na níž v roce 2012 v Jihomoravském kraji hospodařili ekolozičtí zemědělci, měla rozlohu 12,9 tisíc ha, dalších 3,0 tisíc ha půdy bylo v tzv. přechodném období. V součtu tyto plochy zaujímaly 3,7 % z výměry zemědělské půdy (3. nejnižší podíl mezi kraji). Proti roku 2007 se výměra ekologicky obhospodařované půdy zvýšila o 8,0 tisíc ha a plocha v přechodném období o 702 hektarů, celková výměra půdy v ekologickém zemědělství a přechodném období meziročně o 471 hektarů poklesla.

Graf 60 Počet ekologických zemědělců v Jihomoravském kraji

Graf 61 Vodovody a kanalizace v Jihomoravském kraji

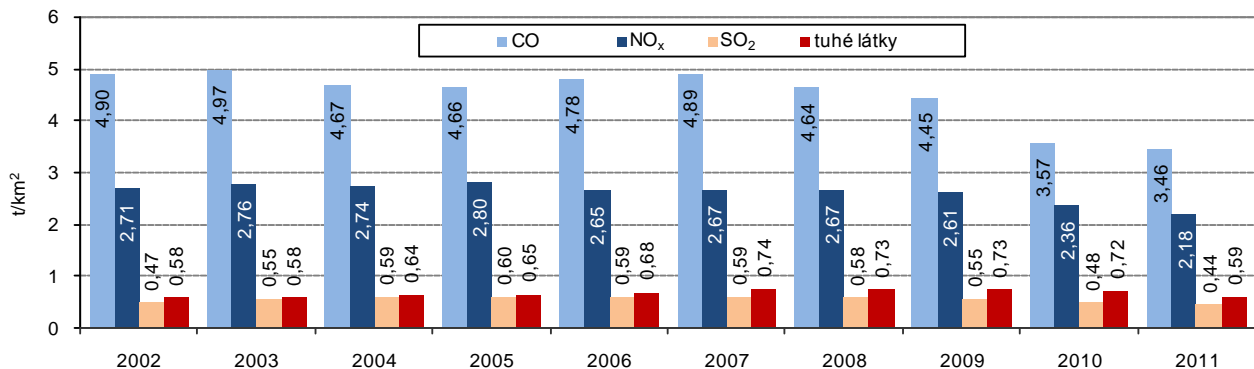
V domácnostech spotřebujeme více vody

V roce 2012 bylo v Jihomoravském kraji zásobováno pitnou vodou z vodovodů 1 107 tisíc osob (94,8 % obyvatel kraje). Délka vodovodní sítě dosahovala 7,5 tisíce km, ve srovnání s rokem 2011 došlo k prodloužení sítě o 60 km. Počet vodovodních přípojek se zvýšil o 1 837 na 257 439 a jejich délka dosahuje 2 213 km. Vyrobeno bylo 64,4 milionů m³ vody, z toho 37,5 milionů m³ bylo fakturováno domácnostem. Objem vyrobené vody byl meziročně o 0,7 % vyšší, objem fakturované vody domácnostem vzrostl o 1,8 %. Vzrostla také specifická spotřeba vody na osobu a den z 91,3 na 92,6 litrů.

Podíl čistěných odpadních vod beze změn

V roce 2012 žilo v Jihomoravském kraji v domech s napojením na kanalizaci odpadních vod více jak 1 023 tisíc osob (87,7 % počtu obyvatel). Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci s čistírnou odpadních vod (ČOV) pak dosáhl 83,3 %. Podíl čistěných odpadních vod z vod vypouštěných do kanalizace se prakticky nezměnil (v roce 2011 97,6 %, v roce 2012 97,5 %).

Graf 62 Měrné emise REZZO 1 - 4 v Jihomoravském kraji

Pocítujete zlepšení kvality ovzduší?

Mezi základní znečišťující látky patří oxid uhelnatý (CO), oxidy dusíku (NO_x), oxid siřičitý (SO₂) a tuhé emise v ovzduší. Měří se jejich celková produkce v tunách, případně měrné emise těchto látek – v přepočtu v tunách na kilometr čtvereční nebo v kilogramech na obyvatele. Množství znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší a jejich zdroje eviduje Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO)¹³. V roce 2011 bylo v Jihomoravském kraji všemi zdroji vyprodukováno 24,9 tisíc tun oxidu uhelnatého (3,46 tun na km²), 15,7 tisíc tun oxidů dusíku (2,18 tun na km²), emise oxidu siřičitého dosáhly objemu 3,2 tisíc tun (0,44 tun na km²) a tuhé látky 4,2 tisíc

¹³ Podle závislosti na druhu zdrojů a jejich tepelných výkonech se REZZO člení na:

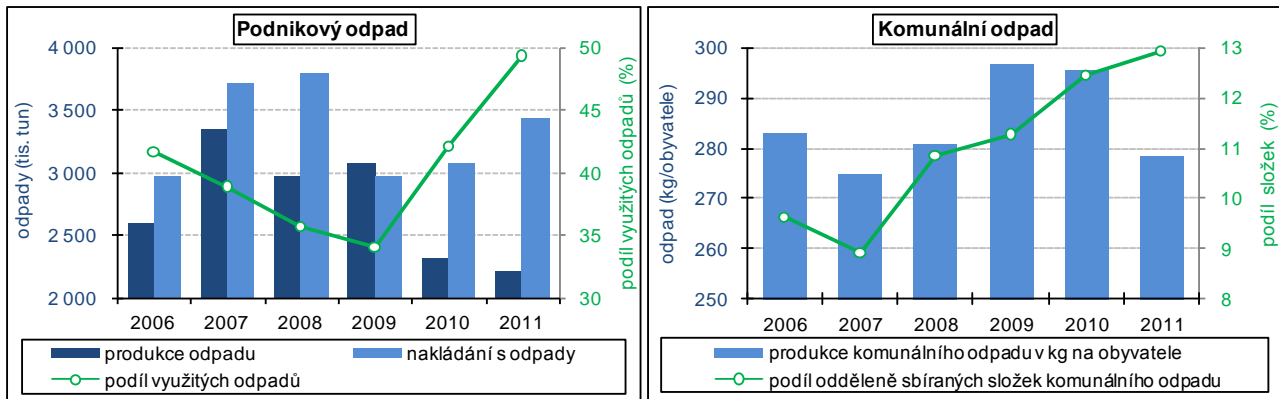
- REZZO 1 – zahrnuje stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu 5 MW a vyšším a zařízení zvlášť závažných technologických procesů. Zařízení této skupiny jsou označována jako „velké zdroje znečišťování“.
- REZZO 2 – zahrnuje technologické objekty obsahující stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu od 0,2 do 5 MW a zařízení závažných technologických procesů, jakož i uhelné lomy a obdobné plochy s možností hoření, zapaření nebo úletu znečišťujících látek. Uvedená skupina je označována jako „střední zdroje znečišťování“.
- REZZO 3 – zahrnuje stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu nižším než 0,2 MW, zařízení technologických procesů nespádajících do kategorie velkých a středních zdrojů znečišťování, plochy, na kterých jsou prováděny práce, které mohou způsobovat znečišťování ovzduší, skládky paliv, surovin, produktů a odpadů a zachycených exhalátů a jiné stavby, zařízení a činnosti výrazně znečišťující ovzduší. Uvedená skupina je označována jako „malé zdroje znečišťování“.
- REZZO 4 – zahrnuje mobilní zařízení se spalovacími nebo jinými motory, která znečišťují ovzduší, zejména silniční a motorová vozidla, železniční kolejová vozidla, plavidla a letadla. Uvedená skupina je označována jako „mobilní zdroje znečišťování“.

tun (0,59 tun na km²). Ve srovnání s rokem 2002 došlo ke snížení měrných emisí oxidu uhelnatého o 1,45 tun na km² a oxidů dusíku o 0,52 tun na km², měrné emise oxidu siřičitého poklesly jen nepatrně (o 0,03 tun na km²) a emise tuhých látek zůstaly na stejné úrovni.

Největším zdrojem znečišťování jsou mobilní zdroje

Na produkci oxidu uhelnatého, oxidů dusíku a tuhých látek se nejvíce podílí „mobilní zdroje znečišťování“ (REZZO 4). V roce 2011 z těchto zdrojů dosáhly měrné emise oxidu uhelnatého 2,43 tun na km², oxidů dusíku 1,63 tun na km² a tuhých látek 0,38 tun na km². Na produkci oxidu siřičitého mají největší podíl „velké zdroje znečišťování“ (REZZO 1), v roce 2011 měrné emise SO₂ činily 0,30 tun na km².

Graf 63 Odpady v Jihomoravském kraji

Pokles objemu produkce podnikových odpadů ...

Minimalizovat vedlejší produkty a jejich vliv na život kolem a maximalizovat jejich další možné využití je cílem podnikového i komunálního odpadového hospodářství. V roce 2011 vyprodukovaly podniky se sídlem v Jihomoravském kraji 2,2 mil. tun odpadů, meziročně se objem odpadů snížil o 106 tis. tun. (o 4,6 %). Obdobný vývoj je zřejmý i z přepočtu produkce odpadu na vytvořený HDP – v roce 2011 připadlo na 1 mil. Kč HDP 5,6 t podnikového odpadu, v roce 2010 to bylo 6,0 t odpadu (v roce 2009 7,9 t, v roce 2008 7,5 t odpadu). „Odpadová náročnost“ hospodářské činnosti tak byla v roce 2011 nejnižší z posledních let.

... a růst objemu nakládání s odpady

Objem produkce podnikového odpadu je nutno oddělit od objemu nakládání s odpady. Objem nakládání s odpady zahrnuje nejen podíl odpadů vyprodukovaných, ale i odpady převzaté ze skladů či odpady dovezené ze zahraničí. Z tohoto důvodu byl v letech 2006 až 2008 a v roce 2010 a 2011 v Jihomoravském kraji objem nakládání s odpady vyšší než objem produkce podnikového odpadu. Zatímco objem produkce odpadů v roce 2011 poklesl, objem nakládání s odpady vzrostl o 350 tis. tun (o 11,3 %) a dosáhl 3,4 mil. tun.

Zvýšení podílu využitých odpadů

Podíl využitých odpadů z nakládání s odpady celkem činil v roce 2011 49,4 %, tento podíl se v kraji snižoval až do roku 2009 na 34,0 %, v roce 2010 se však již podíl meziročně zvýšil o 8,1 bodu a v roce 2011 o dalších 7,3 bodu.

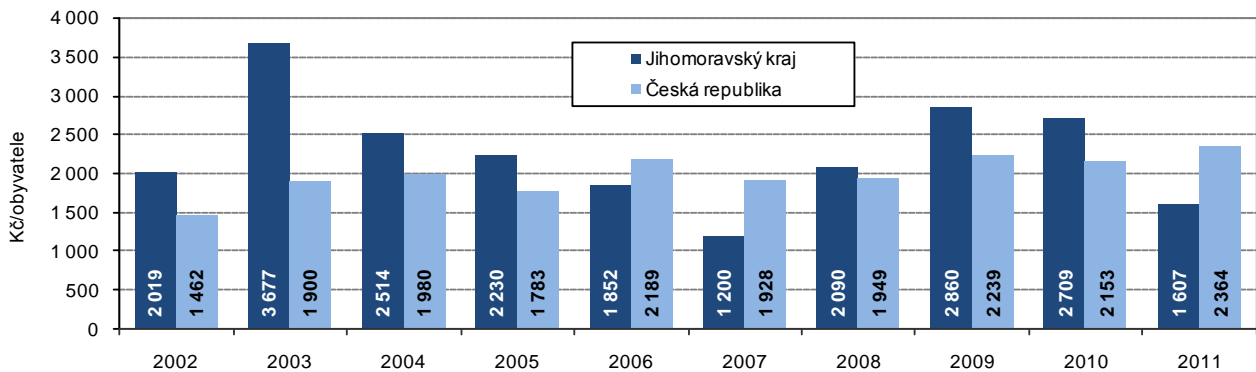
Jednou z forem využití odpadů je recyklace, v roce 2011 podíl recyklovaných odpadů tvořil 25,6 % z nakládání s odpady, tento podíl se sice meziročně nepatrně zvýšil (o 0,9 bodu), proti roku 2006 však zůstal o 9 procentních bodů nižší.

Více třídíme komunální odpad

V roce 2011 bylo v Jihomoravském kraji vyprodukováno celkem 324,4 tis. tun komunálního odpadu, na jednoho obyvatele kraje tak připadlo 279 kg odpadu. Měrná produkce komunálního odpadu v kraji měla v minulých letech vzestupný trend, zvýšila se z 275 kg odpadu na 1 obyvatele v roce 2007 na 297 kg odpadu na 1 obyvatele v roce 2009. Rok 2011 tak znamenal opětovně přiblížení ke stavu roku 2007.

Příznivým jevem ve vývoji komunálního odpadového hospodářství byl v letech 2008 až 2011 zvyšující se podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (tříděný odpad), v roce 2007 dosáhl pouze 8,9 %, v roce 2011 se zvýšil již na 12,9 %.

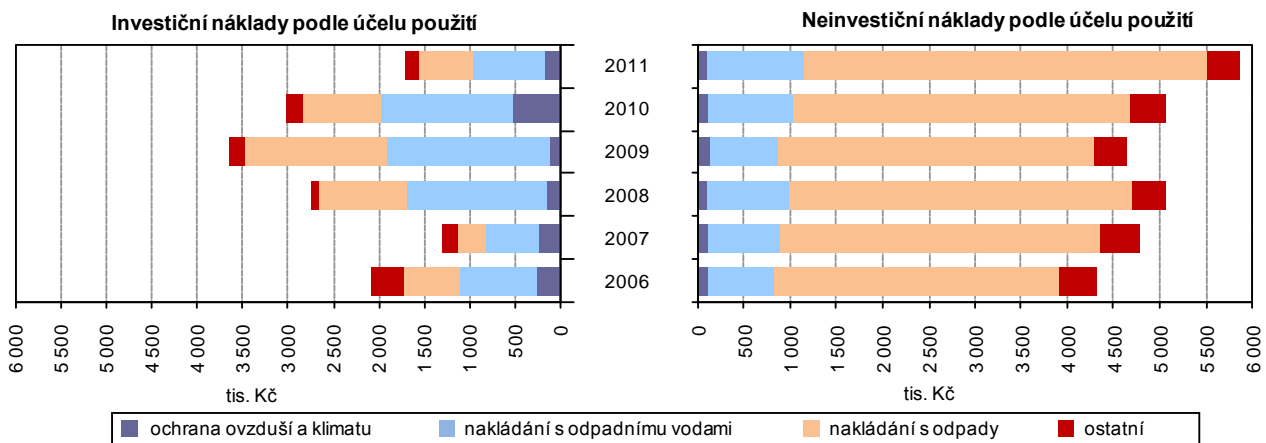
Graf 64 Pořízené investice na ochranu životního prostředí na 1 obyvatele podle místa investice

Do ochrany životního prostředí je třeba investovat více

Na ochranu životního prostředí bylo v roce 2011 na území Jihomoravského kraje investováno 1,87 mld. Kč (v přepočtu na obyvatele 1 607 Kč). Tato částka představovala pouze 59,9 % skutečnosti roku 2010 (pokles o 1,25 mld. Kč). Ve srovnání let 2002 až 2011 to byla v kraji druhá nejnižší hodnota investic po roce 2007 (1,36 mld. Kč, resp. 1 200 Kč na obyvatele).

Graf 65 Investice na ochranu životního prostředí v Jihomoravském kraji podle sídla investora

Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí převyšují objem investic

Investoři se sídlem v Jihomoravském kraji vynaložili v roce 2011 na ochranu životního prostředí celkem 7,58 mld. Kč, v této částce byly zahrnuty investice za 1,71 mld. Kč, dalších 5,86 mld. tvořily neinvestiční náklady. Objem investic se meziročně snížil o 1,30 mld. Kč. V roce 2011 bylo 10,2 % investic určeno na ochranu ovzduší, 45,7 % na nakládání s odpadními vodami a 35,1 % na nakládání s odpady.

Objem investic i poměr určení částek ovšem v jednotlivých letech kolísal. Např. nejvyšší objem investic byl zaznamenán v roce 2009 a nejnižší v roce 2007 (3,65 mld. Kč, resp. 1,31 mld. Kč). Nejvyšší podíl pro investice na ochranu ovzduší byl zjištěn v roce 2007 (18,2 %), nejvyšší podíl investic určených na nakládání s odpadními vodami v roce 2008 (55,8 %) a nejvyšší podíl investic na nakládání s odpady v roce 2009 (42,4 %).

Objem neinvestičních nákladů investorů se sídlem v Jihomoravském kraji se v roce 2011 meziročně zvýšil o 787 mil. Kč. Rozložení podle druhu určení je v tomto případě v posledních letech vcelku stále, neboť vždy přibližně 73 % připadalo na nakládání s odpady.

TABULKOVÁ PŘÍLOHA

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika														
	kraje														
	Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský	
Přirozený přírůstek na 1 000 obyvatel (‰)															
2007	1,0	0,8	1,7	1,1	0,8	1,7	1,2	1,7	1,0	1,1	1,0	0,5	0,7	0,3	0,6
2008	1,4	1,7	2,5	1,3	1,1	1,7	1,5	2,1	1,3	1,3	1,5	1,7	1,1	0,4	0,3
2009	1,0	1,7	2,0	0,9	1,0	0,9	0,9	2,0	0,6	1,2	0,7	1,4	0,7	-0,1	-0,0
2010	1,0	2,0	2,2	0,8	0,7	0,7	0,4	2,0	0,8	0,8	0,5	1,3	0,3	0,1	-0,2
2011	0,2	1,5	1,5	0,0	-0,6	-0,2	-0,2	1,0	-0,6	-0,1	0,1	0,8	-0,4	-1,0	-1,3
2012	0,0	1,4	1,3	0,2	-0,4	-0,8	-0,9	0,5	-0,6	-0,0	-0,1	0,5	-0,6	-1,0	-1,1
Přírůstek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2007	8,1	19,2	20,6	4,1	10,9	7,6	8,4	5,6	3,7	6,0	3,0	6,5	2,2	1,3	-0,1
2008	6,9	15,5	21,3	3,6	14,0	1,3	4,2	5,6	2,9	6,1	1,9	4,1	-0,5	0,6	-0,1
2009	2,7	11,0	11,6	1,2	2,9	-3,4	-0,5	1,8	-0,8	1,0	-1,5	2,6	-0,8	-0,6	-2,3
2010	1,5	4,5	11,7	0,9	-0,4	-1,3	-0,6	0,1	-0,1	0,8	-1,3	1,3	-0,8	-1,2	-3,2
2011	1,6	4,6	9,8	0,6	1,4	-1,9	-0,3	0,6	-0,7	0,4	-0,7	1,5	-0,2	-0,8	-2,0
2012	1,0	2,7	8,4	0,5	2,1	-3,9	-0,6	-0,5	-1,0	0,1	-1,3	1,5	-1,0	-1,3	-2,2
Živě narození mimo manželství (%)															
2007	34,5	30,8	31,3	33,1	35,1	51,0	49,6	40,2	35,0	30,0	25,2	28,8	34,5	25,8	39,4
2008	36,3	32,6	33,2	35,6	37,3	53,9	50,2	40,3	35,9	32,6	29,0	30,6	36,7	27,9	41,7
2009	38,8	33,7	34,5	38,0	40,9	55,1	53,6	44,6	38,8	35,7	32,1	33,8	39,5	30,5	44,2
2010	40,3	35,3	36,9	40,4	41,7	58,5	54,4	45,5	40,8	38,1	33,7	35,8	39,9	31,9	44,2
2011	41,8	36,6	38,0	42,5	43,8	58,3	56,1	47,4	42,4	39,8	35,7	36,7	43,0	32,8	46,5
2012	43,4	37,4	40,5	43,7	45,9	58,7	58,0	48,4	43,8	41,6	37,7	38,4	45,1	35,6	47,7
Index stáří (65 a více let / 0-14 let) (%)															
2007	102,4	129,4	95,3	100,2	107,3	90,9	85,0	91,2	106,1	100,6	100,6	108,9	103,5	107,2	97,2
2008	105,1	130,0	95,6	103,2	110,1	93,7	87,6	94,1	109,6	103,7	104,5	112,3	107,1	110,8	101,2
2009	107,0	129,5	95,4	105,5	112,3	96,3	90,0	96,0	111,7	106,2	107,5	114,2	109,4	113,6	104,3
2010	107,8	127,6	94,8	106,8	113,4	98,1	91,2	97,1	113,4	107,1	109,6	114,8	110,3	115,7	105,8
2011 ¹⁾	110,4	129,7	95,9	109,8	116,6	103,4	96,0	100,7	116,5	110,0	112,6	116,1	112,9	117,8	108,6
2012	113,3	129,2	97,4	113,2	119,2	108,7	100,8	105,2	120,5	113,1	116,2	118,4	116,5	121,1	112,5
Naděje dožití mužů při narození (roky) - dvouleté průměry															
2007	73,6	75,6	73,4	74,2	74,0	72,6	71,4	73,1	74,8	73,8	74,4	73,5	73,3	73,3	72,3
2008	73,8	75,9	73,8	74,3	74,4	72,8	71,7	73,3	75,0	74,2	74,5	74,1	73,5	73,4	72,3
2009	74,1	76,2	74,0	74,5	74,5	72,7	72,0	73,9	75,1	74,7	74,8	74,5	73,9	73,4	72,4
2010	74,3	76,3	74,3	74,8	74,9	72,7	72,3	74,4	75,2	74,8	75,1	74,7	74,0	73,5	72,6
2011	74,5	76,5	74,6	75,0	75,1	73,2	72,8	74,8	75,5	74,8	75,5	75,1	74,1	73,7	72,7
2012	74,8	77,0	74,9	75,1	75,2	74,0	73,0	75,3	75,6	74,9	75,6	75,2	74,3	74,4	73,3
Naděje dožití žen při narození (roky) - dvouleté průměry															
2007	79,8	80,7	79,6	79,9	79,6	78,8	78,1	79,4	80,0	79,5	81,1	80,3	79,9	80,2	79,3
2008	80,0	80,8	79,8	80,0	80,2	79,0	78,5	79,8	80,4	80,0	81,1	80,6	79,9	80,4	79,4
2009	80,1	80,8	79,9	80,1	80,2	79,1	78,5	80,1	80,6	80,5	81,0	80,8	80,0	80,5	79,4
2010	80,4	81,2	80,2	80,4	80,1	79,3	78,6	80,1	80,8	80,5	81,1	81,1	80,3	80,9	79,7
2011	80,7	81,7	80,6	80,8	80,4	79,5	78,7	80,8	81,3	80,3	81,3	81,5	80,7	81,3	79,9
2012	80,8	81,8	80,6	81,0	80,8	79,7	79,0	80,8	81,5	80,7	81,2	81,7	81,0	81,4	79,7
Úhrnná plodnost ²⁾															
2007	1,438	1,300	1,521	1,437	1,443	1,470	1,558	1,507	1,491	1,474	1,391	1,394	1,402	1,340	1,440
2008	1,497	1,377	1,599	1,498	1,497	1,533	1,616	1,565	1,528	1,490	1,482	1,486	1,455	1,404	1,463
2009	1,492	1,368	1,580	1,492	1,513	1,497	1,580	1,580	1,558	1,480	1,449	1,489	1,485	1,385	1,468
2010	1,493	1,385	1,578	1,494	1,489	1,488	1,550	1,578	1,526	1,523	1,455	1,492	1,467	1,414	1,474
2011	1,427	1,352	1,526	1,412	1,367	1,431	1,506	1,478	1,418	1,459	1,419	1,436	1,385	1,335	1,380
2012	1,452	1,377	1,536	1,512	1,448	1,370	1,465	1,495	1,463	1,509	1,474	1,447	1,413	1,345	1,406

¹⁾ promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011²⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15-49 let) neměnné

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2007	55,6	60,3	57,6	57,7	56,8	56,3	51,8	54,2	56,2	55,4	56,9	54,5	53,9	55,7	51,8
2008	55,9	60,2	58,0	57,9	57,8	56,2	52,6	53,8	55,9	56,0	56,4	54,5	53,6	55,7	53,1
2009	54,8	60,7	57,0	56,3	55,8	54,5	51,5	52,8	53,5	54,1	54,6	53,5	53,0	53,0	52,0
2010	54,2	59,9	56,6	55,0	55,6	55,0	51,1	53,9	53,5	53,3	54,1	53,7	50,6	52,0	50,9
2011	54,4	59,2	56,9	55,4	56,3	54,8	51,9	53,3	53,3	54,3	53,5	53,4	51,7	53,0	51,4
2012	54,5	60,0	57,6	54,5	56,6	53,7	50,7	52,2	53,7	54,0	53,2	53,9	52,9	53,3	51,8
Míra registrované nezaměstnanosti k 31. 12. (%) (MPSV)															
2007	6,0	2,2	4,2	4,5	4,4	7,3	11,0	6,1	4,7	5,4	5,6	6,9	6,7	6,0	9,6
2008	6,0	2,1	4,5	4,8	5,0	7,6	10,3	7,0	4,8	6,0	6,3	6,8	6,9	6,1	8,5
2009	9,2	3,7	7,0	7,8	8,2	11,1	13,6	11,2	8,0	9,6	10,3	10,6	12,2	10,8	12,1
2010	9,6	4,1	7,7	8,5	8,2	11,4	13,9	10,5	8,4	9,9	10,7	10,9	12,5	10,7	12,4
2011	8,6	3,9	7,1	7,5	7,0	9,8	12,9	9,5	7,5	8,4	9,4	9,8	11,4	9,4	11,2
2012	9,4	4,5	7,5	8,4	7,3	10,8	14,0	10,3	8,6	9,2	10,2	10,4	11,9	10,4	12,3
Dlouhodobá nezaměstnanost k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2007	2,5	0,5	1,4	1,3	1,5	3,2	5,7	2,2	1,4	1,9	2,1	2,8	2,7	2,5	5,1
2008	1,8	0,4	1,0	1,0	1,2	2,5	4,1	1,8	0,8	1,5	1,7	2,2	2,0	1,9	3,6
2009	2,2	0,4	1,3	1,3	1,6	3,1	4,5	2,6	1,2	2,0	2,3	2,6	2,5	2,5	3,8
2010	3,1	0,9	2,1	2,1	2,4	4,2	5,5	3,6	1,9	2,9	3,4	3,6	4,3	3,8	4,9
2011	3,2	1,0	2,4	2,2	2,4	4,0	5,7	3,6	2,2	2,8	3,5	3,7	4,5	3,6	5,0
2012	3,4	1,3	2,6	2,4	2,4	4,2	6,1	3,8	2,5	2,9	3,5	3,9	4,7	3,6	5,1
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2007	174,4	230,6	187,1	168,1	172,9	156,1	153,0	163,0	168,9	165,3	165,7	171,2	160,6	168,5	157,1
2008	185,0	239,8	196,2	180,5	182,9	163,2	163,6	171,0	180,4	175,2	176,9	182,4	170,5	176,3	171,2
2009	190,4	244,4	205,0	183,0	187,0	172,4	171,3	178,0	187,5	180,7	180,8	187,5	175,6	178,6	174,5
2010	190,4	252,5	207,8	179,7	187,2	171,3	170,8	179,8	182,0	175,2	179,8	188,0	170,6	175,6	173,2
2011	190,4	250,1	206,7	181,2	187,9	171,8	170,9	178,7	179,7	177,1	180,1	184,8	172,4	178,6	176,1
2012	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2007	20 908	26 090	21 891	19 312	20 921	19 380	20 211	20 521	19 327	18 927	19 737	19 969	19 992	19 238	20 365
2008	22 217	27 900	23 133	20 259	22 154	20 103	21 156	21 730	20 637	20 486	20 961	21 287	21 345	20 280	21 564
2009	22 229	28 386	23 158	19 984	22 191	19 875	21 487	21 855	20 670	20 828	20 435	21 621	21 296	20 017	21 144
2010	22 608	28 392	23 386	20 479	22 634	20 110	21 860	22 289	21 174	20 721	21 059	22 139	21 423	20 666	21 883
2011 ²⁾	21 826	26 896	22 570	20 594	21 453	19 229	20 581	21 084	20 338	20 636	20 461	21 238	20 805	20 336	21 603
2012 ²⁾	22 239	27 198	22 808	21 190	22 198	19 885	21 334	21 473	21 315	21 006	20 956	21 647	21 085	20 503	22 010
Podíl zaměstnaných cizinců na pracovní síle k 31. 12. (%) (MPSV)															
2007	5,6	13,0	6,9	3,7	8,3	5,8	3,1	5,4	4,6	6,2	3,1	4,6	1,9	2,3	2,6
2008	6,4	15,2	8,1	3,9	9,0	6,7	3,7	5,5	5,0	6,8	3,4	5,9	2,0	2,6	2,9
2009	5,6	13,6	7,2	3,1	7,1	5,8	3,3	5,0	4,2	4,2	2,2	5,4	1,7	2,2	2,7
2010	5,4	12,7	6,2	3,1	6,8	5,7	3,3	4,9	4,1	4,3	2,2	5,5	1,7	2,4	2,8
2011	5,4	14,1	6,1	3,2	6,4	5,5	3,3	4,9	4,0	4,1	2,2	4,7	1,9	2,4	3,0
2012	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců plného starobního důchodu (%)³⁾ (ČSSZ)															
2007	20,7	12,2	18,5	20,7	25,0	22,2	23,7	18,2	20,1	24,4	27,3	19,7	21,5	21,5	24,3
2008	21,6	12,4	19,2	21,8	25,9	23,3	25,0	19,3	21,2	25,5	28,5	20,4	22,9	22,3	25,6
2009	23,1	12,8	20,1	23,7	27,4	25,0	26,7	21,0	23,0	27,4	30,2	21,8	24,9	23,9	27,4
2010 ⁴⁾	24,3	12,9	21,1	25,0	28,5	26,0	27,8	22,5	24,5	29,0	31,8	22,9	26,6	25,5	28,9
2011 ⁴⁾	27,2	14,2	24,0	28,4	31,2	29,3	30,7	25,8	27,8	32,5	34,9	25,8	30,2	28,8	31,9
2012 ⁴⁾	28,2	14,7	24,8	29,7	32,2	30,3	31,4	26,8	29,0	33,7	36,2	26,7	31,5	30,0	33,0

¹⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na pracovní síle

²⁾ rok 2011 není srovnatelný s předchozími roky; na rozdíl od nich zahrnuje i data za podniky s 1-9 zaměstnanci, fyzické osoby a neziskové instituce

³⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; stav v prosinci

⁴⁾ v letech 2010, 2011 a 2012 výpočet z příjemců starobního důchodu celkem bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Parubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2007	354,8	759,8	330,7	307,0	328,7	262,9	285,8	274,2	301,8	297,5	297,8	325,2	262,4	288,5	297,3
2008	369,0	797,5	341,3	308,5	315,3	264,0	295,5	276,9	313,5	300,5	296,3	347,4	275,4	313,4	314,6
2009	358,3	764,0	321,1	307,4	310,0	265,8	300,4	267,7	311,3	290,7	294,6	338,9	270,5	308,0	294,6
2010	360,4	771,8	318,8	306,0	319,6	260,1	292,0	275,7	315,0	291,2	292,3	340,4	274,3	301,5	304,3
2011	364,2	768,2	325,8	306,6	326,5	260,1	289,9	279,7	315,3	297,8	303,3	341,0	281,5	308,6	317,8
2012	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2007	95,9	267,9	79,3	66,6	93,2	61,9	86,1	56,2	53,4	63,5	73,8	94,0	62,3	58,7	68,7
2008	98,9	281,9	74,8	67,7	75,6	67,4	81,0	75,7	54,3	70,9	57,5	95,8	62,1	59,0	85,7
2009	88,3	227,0	65,5	73,5	96,5	62,2	84,2	52,8	58,0	54,9	64,3	80,2	76,6	50,0	66,7
2010	88,5	207,5	67,8	78,8	77,8	74,2	104,9	55,5	55,4	66,7	61,9	79,0	73,4	56,0	70,5
2011	87,9	214,5	79,1	67,0	69,0	74,1	96,9	58,9	50,4	62,0	63,1	79,5	61,2	55,5	72,2
2012	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zemědělská produkce na 1 ha obhospodařované půdy (tis. Kč)															
2007	33,5	37,0	29,9	29,4	15,8	28,9	22,2	37,4	35,9	37,7	40,3	34,6	32,6	30,3	
2008	33,7	37,5	30,0	30,0	16,8	30,9	23,0	36,9	36,7	36,1	40,3	33,5	33,2	29,9	
2009	27,7	30,9	24,4	24,7	13,4	24,3	18,7	31,3	30,9	29,3	33,4	27,1	26,9	25,0	
2010	29,2	33,4	26,6	26,6	16,2	24,4	18,8	32,7	31,6	31,3	34,1	29,1	27,4	25,7	
2011 ¹⁾	33,8	38,7	29,5	30,5	17,7	27,9	21,4	35,9	38,4	36,2	41,9	34,8	32,2	28,9	
2012	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Vývoj tržeb z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy (předchozí rok = 100)															
2007	110,5	109,6	110,1	114,8	108,1	101,5	109,0	107,8	106,2	115,9	111,2	129,0	115,1	112,9	102,7
2008	101,0	106,3	92,3	112,5	104,6	102,6	110,4	92,5	93,3	95,2	94,2	99,6	99,2	100,5	108,8
2009	87,1	107,7	92,7	84,0	83,5	84,0	78,7	88,6	81,3	89,0	76,0	82,5	76,9	89,9	81,0
2010	110,6	94,6	111,1	98,5	111,5	105,7	118,8	109,2	115,9	121,0	112,8	105,1	98,2	105,1	126,8
2011	108,3	101,9	101,9	112,2	102,7	101,7	111,2	105,0	134,5	104,1	110,8	114,5	113,9	107,8	114,7
2012	102,3	98,1	102,5	100,9	101,4	100,0	105,0	99,9	100,9	102,0	103,0	97,7	105,3	105,5	105,2
Stavební práce podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2007	31,2	63,1	27,3	33,7	32,3	31,7	31,5	19,2	24,0	18,9	24,9	27,5	29,9	20,2	26,7
2008	32,0	64,6	26,6	34,4	30,1	31,3	27,8	22,7	21,3	25,8	24,6	32,5	24,2	22,1	29,5
2009	29,3	53,5	27,0	31,0	25,1	37,7	31,3	20,5	22,9	21,6	22,0	28,8	21,1	20,9	25,7
2010	25,7	46,2	19,6	27,3	23,1	36,2	27,4	19,6	17,6	17,9	17,2	26,5	19,9	20,7	24,9
2011	24,3	43,9	18,1	35,4	22,1	24,4	27,2	18,8	15,1	16,2	19,6	22,1	16,8	16,9	25,0
2012	22,7	40,6	18,0	33,1	19,4	18,7	19,2	17,3	18,6	15,9	19,2	22,9	20,0	16,0	21,3
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2007	4,0	7,9	7,2	3,3	3,4	1,8	1,4	2,8	3,3	3,7	3,3	5,3	2,8	2,8	1,6
2008	3,7	5,2	6,6	4,3	4,7	2,0	1,2	3,1	3,5	3,6	3,4	4,0	2,9	2,2	2,0
2009	3,7	6,0	6,0	3,4	3,6	1,7	1,3	3,4	2,7	3,1	2,7	4,3	3,2	3,2	2,4
2010	3,5	4,9	5,9	3,4	3,3	2,8	1,3	2,9	3,3	3,2	3,4	3,9	2,6	2,4	2,3
2011	2,7	2,8	5,0	3,2	2,5	2,1	1,5	2,2	2,4	2,5	2,6	3,1	2,0	1,8	2,0
2012	2,8	3,2	4,6	3,1	2,5	1,8	1,5	2,9	2,5	2,5	2,5	3,2	2,3	1,9	2,2
Vývoj počtu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních (předchozí rok = 100)															
2007	101,9	108,3	93,0	88,9	105,4	101,4	95,9	88,4	92,6	110,0	102,7	110,2	101,0	104,7	105,5
2008	99,0	102,3	93,2	95,6	94,8	100,1	97,4	99,2	99,3	93,0	94,5	100,6	98,1	93,4	99,6
2009	93,4	94,8	97,0	98,0	98,3	98,0	91,7	92,8	89,7	88,9	90,7	87,8	88,4	90,1	91,5
2010	101,9	109,1	97,8	97,4	101,1	100,7	86,2	96,9	99,3	98,8	93,7	100,1	100,1	103,2	90,0
2011	105,6	106,5	110,1	102,5	102,4	105,9	116,4	100,0	102,7	102,1	106,6	107,0	105,2	101,4	108,5
2012	105,8	106,8	103,2	109,9	108,8	108,5	106,7	106,7	107,5	102,2	103,4	98,6	102,0	103,1	106,1

¹⁾ semidefinitivní údaje

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – vývoj životního prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Kraj Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1-4 (t/km²)															
2006	2,7	4,6	2,1	1,0	1,5	5,1	13,4	1,1	1,7	3,1	0,4	0,6	1,1	1,8	5,5
2007	2,7	3,0	2,1	1,0	1,4	6,4	14,3	0,9	1,6	3,1	0,4	0,6	1,0	1,6	5,6
2008	2,2	3,6	2,1	1,0	1,2	3,0	11,2	1,0	1,5	2,9	0,4	0,6	0,8	1,4	4,3
2009	2,2	3,4	2,0	1,0	1,4	2,8	11,7	0,9	1,2	2,6	0,4	0,5	0,9	1,4	4,1
2010	2,2	3,1	2,1	1,0	1,0	2,9	10,9	0,8	1,3	2,9	0,4	0,5	0,8	1,2	4,1
2011	2,2	1,8	2,1	0,9	1,0	2,7	11,6	0,6	1,2	2,8	0,4	0,4	0,9	1,3	4,1
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1-4 (t/km²)															
2006	3,6	19,2	3,7	1,4	1,9	3,6	13,2	1,6	2,0	4,1	2,1	2,7	2,3	2,1	5,9
2007	3,6	18,1	3,8	1,4	1,9	3,7	13,1	1,6	2,0	4,6	2,1	2,7	2,3	2,1	6,0
2008	3,4	17,3	3,6	1,4	1,8	3,6	11,9	1,5	1,9	3,9	2,0	2,7	2,2	2,1	5,3
2009	3,2	16,3	3,4	1,3	1,6	3,3	11,8	1,4	1,8	3,6	2,0	2,6	2,1	2,0	5,0
2010	3,0	13,9	3,2	1,2	1,6	3,2	10,8	1,3	1,7	3,6	1,8	2,4	2,0	1,9	5,1
2011	2,9	18,0	3,1	1,2	1,4	2,8	10,0	1,3	1,6	3,3	1,6	2,2	1,9	1,8	5,0
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2006	296	280	343	289	306	302	319	277	279	291	305	283	283	288	287
2007	293	288	349	281	313	320	300	286	279	283	276	275	289	287	272
2008	305	299	357	276	283	305	343	315	281	288	294	281	316	283	302
2009	315	302	364	283	311	311	335	284	280	283	340	297	333	318	325
2010	317	297	416	342	239	301	307	282	267	342	302	296	307	298	335
2011	320	307	517	310	240	311	320	287	277	273	311	279	300	291	293
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)															
2006	10,8	12,5	8,1	9,1	14,4	7,2	8,6	12,0	17,1	12,2	13,3	9,6	10,8	11,8	9,4
2007	12,8	14,1	9,5	10,5	18,2	11,9	8,9	13,9	19,1	17,0	14,7	8,9	14,8	14,2	12,8
2008	14,3	15,0	11,1	12,1	14,3	9,6	13,1	19,6	21,4	20,0	15,0	10,8	16,0	14,0	15,3
2009	13,9	15,8	11,4	16,3	16,9	11,8	10,3	13,4	19,2	14,4	16,3	11,3	12,5	16,6	14,2
2010	15,9	16,0	11,6	17,5	18,6	14,2	13,5	13,3	18,4	.	16,7	12,5	14,3	16,5	15,8
2011	14,4	15,6	9,5	18,5	20,5	11,5	13,1	16,8	19,2	15,6	16,6	12,9	14,0	18,3	14,6
Podíl recyklovaného odpadu (vč. regenerace) z celkového nakládání s odpady (%)															
2006	17,6	10,2	14,2	24,8	18,9	8,3	6,4	7,5	5,2	30,3	9,6	35,3	24,6	18,7	21,5
2007	19,3	10,5	9,2	16,2	30,0	1,9	23,7	12,1	14,0	12,5	11,8	29,9	25,0	9,3	32,0
2008	18,6	17,2	8,6	22,1	27,5	11,8	9,4	7,4	14,2	10,2	8,2	24,2	11,6	17,5	30,0
2009	19,0	15,0	9,8	29,1	19,1	4,4	10,0	3,7	12,1	17,5	7,6	22,8	16,6	16,0	40,1
2010	17,6	10,0	13,0	21,9	17,1	9,1	9,7	4,3	12,0	7,9	6,2	25,3	19,4	12,2	32,7
2011	18,6	10,1	9,5	29,5	28,8	4,3	12,7	6,9	11,2	12,4	9,0	26,4	21,4	12,0	36,1
Specifické denní množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (l)															
2006	97,5	130,0	89,1	89,5	96,8	100,5	98,3	95,5	92,3	87,4	84,1	93,2	87,7	83,7	101,9
2007	98,5	128,7	92,5	92,0	99,8	97,6	97,3	98,3	91,2	90,1	84,6	97,2	87,8	83,8	101,8
2008	94,2	122,0	90,2	88,1	96,1	95,6	87,5	89,3	88,0	84,9	83,4	93,2	86,5	81,6	98,1
2009	92,5	114,1	88,5	86,8	93,1	90,7	85,0	89,9	87,7	84,3	82,4	94,1	87,2	79,6	98,3
2010	89,5	104,4	90,0	86,4	90,6	88,5	83,2	87,0	86,7	81,8	80,1	90,1	84,3	79,0	94,3
2011	88,6	105,2	89,3	85,7	83,4	84,3	81,7	86,5	82,7	80,9	79,8	91,3	83,7	78,5	94,4
2012	87,9	106,3	88,6	86,6	81,6	82,9	79,3	84,0	81,8	79,5	79,7	92,6	83,5	76,8	91,5
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2006	2 189	2 478	4 619	1 033	1 842	1 740	2 270	917	1 771	2 866	2 510	1 852	1 180	1 355	1 866
2007	1 928	1 470	2 782	1 229	3 425	1 311	2 760	1 692	1 514	1 329	2 014	1 200	1 526	1 728	2 275
2008	1 949	1 396	2 802	1 418	3 330	2 025	1 845	2 249	2 395	1 629	1 661	2 090	1 102	1 279	1 925
2009	2 239	1 371	1 999	2 994	5 453	1 132	1 814	3 826	1 891	2 101	1 152	2 860	1 002	2 348	2 160
2010	2 153	2 177	2 246	2 403	1 994	1 391	2 555	2 089	1 386	2 235	1 511	2 709	1 371	2 357	2 288
2011	2 364	1 598	1 965	2 330	2 678	2 255	3 009	3 445	1 959	2 283	2 518	1 607	1 423	2 207	4 056

Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Obyvatelstvo k 31. 12. ¹⁾	osoby	1 140 534	1 147 146	1 151 708	1 154 654	1 166 313	1 168 650
v tom: muži		555 338	559 211	562 017	563 627	570 795	571 982
ženy		585 196	587 935	589 691	591 027	595 518	596 668
z toho podíl cizinců (bez azylantů)	%	2,9	3,1	3,2	3,1	3,1	.
Sňatky	počet	6 287	5 802	5 252	5 099	4 894	4 973
Rozvody	počet	3 369	3 334	3 047	3 548	2 945	3 001
Rozvody na 100 sňatků	počet	54	57	58	70	60	60
Živě narození	osoby	12 371	13 196	13 145	13 040	12 404	12 339
z toho mimo manželství	%	28,8	30,6	33,8	35,8	36,7	38,4
Úhrnná plodnost ²⁾		1,394	1,486	1,489	1,492	1,436	1,447
Potrasy	počet	4 074	3 796	3 757	3 730	3 599	3 673
z toho umělá přerušeni těhotenství		2 569	2 348	2 225	2 311	2 221	2 328
Potrasy na 100 narozených	počet	33	29	28	29	29	30
Zemřelí celkem	osoby	11 774	11 262	11 581	11 566	11 466	11 709
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		6 252	5 917	6 035	5 852	5 846	5 838
novotvary		2 915	2 870	2 944	3 002	2 923	2 999
Přirozený přírůstek	osoby	597	1 934	1 564	1 474	938	630
Přistěhovalí celkem	osoby	16 883	12 327	10 392	9 503	8 658	9 472
z toho z ciziny		10 676	5 623	3 837	2 909	2 743	3 486
Vystěhovalí celkem	osoby	9 509	7 649	7 394	8 031	6 910	7 765
z toho do ciziny		2 006	701	1 322	1 377	1 163	2 145
Přírůstek stěhováním celkem	osoby	7 374	4 678	2 998	1 472	1 748	1 707
z toho s cizinou		8 670	4 922	2 515	1 532	1 580	1 341
Celkový přírůstek	osoby	7 971	6 612	4 562	2 946	2 686	2 337
Na 1 000 obyvatel středního stavu:							
živě narození	‰	10,9	11,5	11,4	11,3	10,7	10,6
zemřelí	‰	10,4	9,8	10,1	10,0	9,8	10,0
přirozený přírůstek	‰	0,5	1,7	1,4	1,3	0,8	0,5
přistěhovalí	‰	14,9	10,8	9,0	8,2	7,4	8,1
vystěhovalí	‰	8,4	6,7	6,4	7,0	5,9	6,7
přírůstek stěhováním	‰	6,5	4,1	2,6	1,3	1,5	1,5
celkový přírůstek	‰	7,0	5,8	4,0	2,6	2,3	2,0
Mrtvorozenost	‰	2,4	1,6	3,0	2,1	3,1	3,7
Kojenecká úmrtnost	‰	3,7	2,8	2,7	2,0	2,4	3,5
Novorozenecká úmrtnost	‰	3,1	1,6	1,8	1,2	1,5	2,1
Obyvatelstvo k 31. 12. ve věku ¹⁾ :							
0-14 let	osoby	159 102	158 728	160 012	162 565	168 031	170 460
	%	13,9	13,8	13,9	14,1	14,4	14,6
15-64 let	osoby	808 105	810 220	808 981	805 399	803 165	796 449
	%	70,9	70,6	70,2	69,8	68,9	68,2
65 a více let	osoby	173 327	178 198	182 715	186 690	195 117	201 741
	%	15,2	15,5	15,9	16,2	16,7	17,3
Průměrný věk k 31. 12. ¹⁾	roky	40,6	40,8	40,9	41,1	41,3	41,5
v tom: muži		38,9	39,1	39,2	39,4	39,7	39,9
ženy		42,2	42,4	42,5	42,7	42,8	43,0
Index stárí (65 a více let / 0-14 let) ¹⁾	%	108,9	112,3	114,2	114,8	116,1	118,4
Index ekonomického zatížení (0-14 let + 65 a více let / 15-64 let) ¹⁾	%	41,1	41,6	42,4	43,4	45,2	46,7
Naděje dožití při narození (dvouleté průměry) ¹⁾							
muži	roky	73,5	74,1	74,5	74,7	75,1	75,2
ženy	roky	80,3	80,6	80,8	81,1	81,5	81,7
Naděje dožití ve věku 65 let (dvouleté průměry) ¹⁾							
muži	roky	15,1	15,4	15,5	15,6	15,8	15,7
ženy	roky	18,4	18,6	18,7	19,0	19,3	19,5

1) v roce 2011 promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

2) počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15-49 let) neměnné

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - sociální vývoj

	Měsíční jednotka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL (VŠPS)							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	975,9	985,3	990,0	991,2	991,4	997,8
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	19,3	18,5	16,8	16,0	15,6	14,7
střední bez maturity	%	33,8	33,5	34,2	34,3	32,9	32,7
střední s maturitou	%	33,3	34,3	33,5	33,2	33,7	33,3
vysokoškolské	%	13,5	13,7	15,5	16,4	17,7	19,2
Pracovní síla	tis. osob	562,6	561,7	568,6	576,2	572,5	585,1
v tom: zaměstnaní v NH							
z toho ženy		229,6	227,2	227,3	234,0	227,7	230,6
nezaměstnaní		30,5	24,7	38,9	44,4	43,2	47,4
z toho ženy		16,8	13,9	19,0	20,9	22,8	23,6
Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	tis. osob	413,3	423,6	421,5	415,0	418,9	412,6
z toho: studující (vč. učňů)							
důchodci		248,1	250,9	255,2	257,3	260,2	.
Zaměstnaní v NH podle sektorů:							
zemědělství	%	3,8	2,9	2,6	2,9	2,9	2,9
průmysl a stavebnictví	%	39,9	41,3	37,2	35,7	36,0	36,9
služby	%	56,3	55,8	60,2	61,4	61,2	60,2
Zaměstnaní v NH podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci	%	83,5	84,2	82,8	81,5	81,8	82,4
zaměstnavatelé	%	3,2	2,8	3,1	4,0	4,4	3,2
pracující na vlastní účet	%	12,4	12,4	13,4	14,0	13,4	13,8
Míra ekonomické aktivity	%	57,7	57,0	57,4	58,1	57,8	58,6
v tom: muži							
ženy		48,7	47,4	48,2	49,8	49,0	49,5
Míra zaměstnanosti	%	54,5	54,5	53,5	53,7	53,4	53,9
v tom: muži							
ženy		45,4	44,6	44,5	45,8	44,5	44,9
Míra nezaměstnanosti	%	5,4	4,4	6,8	7,7	7,5	8,1
v tom: muži							
ženy		4,4	3,4	6,2	7,3	6,3	7,2
v tom: ženy							
ženy		6,8	5,8	7,7	8,2	9,1	9,3
NEZAMĚSTNANOST k 31. 12. (MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce	osoby	44 239	43 063	65 944	69 342	62 722	66 435
z toho: ženy							
absolventi škol a mladiství		2 920	3 019	4 730	4 644	4 461	4 579
osoby se zdravotním postižením		8 665	8 136	9 046	9 281	8 187	7 950
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		14 164	16 547	23 063	22 009	16 360	13 074
dosažitelní		41 658	41 157	65 163	68 099	61 192	64 975
v tom podle věku:							
15-24 let		6 866	7 192	11 973	11 696	11 545	12 247
25-34 let		10 561	10 406	16 145	16 643	14 780	15 134
35-44 let		9 131	8 874	13 940	15 082	14 109	14 840
45-54 let		11 134	10 205	14 668	15 366	13 584	14 058
55 a více let		6 547	6 386	9 218	10 555	8 704	10 156
průměrný věk	roky	40,1	39,6	39,0	38,9	38,9	38,4
v tom podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	osoby	12 002	11 313	15 483	15 820	14 736	15 672
střední bez maturity	osoby	19 096	18 478	29 964	31 418	27 328	29 469
střední s maturitou	osoby	10 629	10 458	16 214	17 265	16 273	16 681
vysokoškolské	osoby	2 512	2 814	4 283	4 839	4 385	4 613

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby						
vysoce kvalifikovaní (třídy 1 - 3)		6 497	7 200	11 470	11 919	9 439	6 119
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		10 779	10 800	16 766	18 650	20 009	17 066
manuální pracovníci	osoby						
kvalifikovaní (třídy 6 - 8)		9 482	9 954	18 936	20 358	16 160	13 470
nekvalifikovaní (třída 9)		11 624	11 437	16 304	16 263	14 640	11 963
z toho podle délky evidence:							
do 3 měsíců	osoby	13 269	15 601	20 780	23 003	18 191	17 996
3-6 měsíců	osoby	7 376	8 184	14 370	11 975	11 484	12 283
6-12 měsíců	osoby	3 691	3 771	8 468	6 161	9 850	12 046
od 1 roku do 2 let	osoby	3 012	2 470	6 414	5 389	10 399	10 542
více než 2 roky	osoby	5 791	4 591	7 932	12 578	12 798	13 568
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč	4 776	5 289	5 619	5 670	5 490	5 918
Míra registrované nezaměstnanosti	%	6,9	6,8	10,6	10,9	9,8	10,4
v tom: muži		5,6	5,6	9,7	11,6	11,0	9,3
ženy		8,6	8,5	11,7	10,3	8,9	11,9
Dlouhodobá nezaměstnanost ¹⁾	%	2,8	2,2	2,6	3,6	3,7	3,9
Volná pracovní místa	počet	13 725	8 253	3 040	2 955	2 775	2 289
Uchazeči na 1 volné pracovní místo	počet	3,2	5,2	21,7	23,5	22,6	29,0
ZAMĚSTNANOST CIZINCŮ							
Zaměstnaní cizinci k 31. 12.	osoby	27 839	35 609	33 203	34 316	29 207	.
z toho ze zemí mimo EU ²⁾		11 662	18 775	16 660	16 904	11 051	.
v tom podle postavení na trhu práce:							
evidovaní na úřadech práce	osoby	21 938	29 524	26 281	26 398	20 205	.
z toho ženy		7 084	10 102	8 646	8 748	6 732	.
s platným živnostenským oprávněním	osoby	5 901	6 085	6 922	7 918	9 002	8 588
z toho ženy		1 459	1 535	1 781	2 016	2 430	2 360
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	194 348	208 545	215 630	216 733	215 251	.
na 1 obyvatele	Kč	171 168	182 356	187 503	188 011	184 823	.
průměr ČR = 100	%	98,2	98,6	98,5	98,7	97,1	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD³⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	23 303	25 109	25 700	26 223	24 651	25 281
v tom: muži		26 178	28 445	29 126	29 672	27 370	28 327
ženy		19 467	20 639	21 151	21 727	21 268	21 643
Medián mezd	Kč	19 969	21 287	21 621	22 139	21 238	21 647
v tom: muži		21 982	23 746	23 718	24 293	23 074	23 493
ženy		17 489	18 502	18 776	19 482	18 978	19 371
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA							
Přiznané dávky celkem	počet	3 247 658	2 074 496	1 764 647	1 561 328	1 323 185	.
z toho příspěvek na dítě		2 266 555	1 231 719	934 831	727 603	650 513	.
Hodnota vyplacených dávek celkem	tis. Kč	5 345 819	4 603 262	4 503 003	4 496 423	4 004 229	.
z toho příspěvek na dítě		1 169 877	722 745	545 316	441 431	393 670	.
Hodnota vyplacených dávek státní sociální podpory na 1 obyvatele	Kč	4 708	4 025	3 916	3 901	3 438	.
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ							
Příjemci důchodů celkem	počet	309 976	313 210	316 736	319 865	325 472	324 087
z toho ženy		191 515	19 269	193 891	194 964	197 290	196 004
Příjemci starobního důchodu celkem ⁴⁾	počet	163 530	166 988	171 120	183 471	192 054	191 565
z toho ženy		92 211	93 503	95 033	100 758	105 023	104 397
Příjemci předčasného starobního důchodu ⁵⁾	počet	32 291	34 060	37 235	40 141	47 420	49 034
z toho ženy		18 062	19 067	20 688	22 036	25 472	26 159
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem ⁶⁾	%	19,7	20,4	21,8	22,9	25,8	26,7
v tom: muži		20,0	20,4	21,7	23,1	26,5	27,6
ženy		19,6	20,4	21,8	22,7	25,2	26,0

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Průměrná měsíční výše důchodu celkem	Kč	8 410	9 267	9 639	9 713	10 126	10 313
v tom: muži		8 944	9 832	10 245	10 334	10 770	10 963
ženy		8 081	8 913	9 254	9 315	9 708	9 888
Průměrná měsíční výše starobního důchodu celkem (sólo)	Kč	8 653	9 540	9 941	10 003	10 430	10 649
v tom: muži		9 643	10 574	11 022	11 076	11 534	11 772
ženy		7 887	8 727	9 076	9 122	9 515	9 713
Podíl průměrné výše starobního důchodu celkem (sólo) na mzdovém mediánu	%	43,3	44,8	46,0	45,2	49,1	49,2
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	4 042 485	3 680 399	3 015 201	2 601 023	2 422 153	2 149 065
z toho dávky:							
nemocenské		3 280 915	2 881 896	2 124 429	1 732 764	1 511 338	1 264 720
peněžitá pomoc v mateřství		667 253	715 882	808 815	824 848	845 936	816 150
ošetřovné		93 961	82 274	81 388	42 775	64 116	67 221
ZDRAVOTNICTVÍ							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	počet	5 178	5 321	5 464	5 526	5 676	5 738
z toho lékaři v nestátních zařízeních		3 560	3 648	3 835	3 897	3 986	4 072
Lékaři na 1 000 obyvatel	počet	4,6	4,7	4,8	4,8	4,9	4,9
Nemocnice							
lůžka	počet	7 955	7 968	7 906	7 886	7 476	7 297
hospitalizovaní pacienti	tis. osob	267 939	264 905	263 096	264 656	257 410	261 724
průměrná ošetřovací doba	dny	8,4	8,1	8,1	8,0	7,9	7,6
využití lůžek	dny	282	271	268	268	265	272
ŠKOLSTVÍ							
Děti, žáci a studenti k 30. 9.	počet						
mateřských škol		32 170	33 181	34 615	36 377	38 072	39 489
základních škol		91 546	88 365	85 711	84 974	85 672	87 444
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		65 668	64 853	63 509	60 689	56 999	53 129
vyšších odborných škol (denní studium)		2 750	2 646	2 625	2 703	2 638	2 482
Studenti vysokých škol k 31. 12.	počet						
s trvalým bydlištěm v kraji		37 360	39 219	40 424	40 289	39 458	38 010
s místem výuky v kraji		65 894	69 154	71 611	72 183	71 323	68 949
z toho v prezenčním studiu	%	77,0	76,6	76,9	79,6	.	.
Absolventi vysokých škol s místem výuky v kraji	počet	13 284	15 280	16 063	16 581	17 341	17 406
KRIMINALITA, NEHODY							
Zjištěné trestné činy	počet	33 347	31 699	30 095	29 312	29 933	29 533
na 1000 obyvatel		29	28	26	25	26	25
Objasněné trestné činy	počet	13 315	12 447	12 273	11 105	11 083	11 211
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	počet	131	99	81	70	67	50

1) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na pracovní síle

2) v roce 2007 mimo EU 25, v letech 2008-2011 mimo EU 27

3) Zdroj: MPSV ČR (Informační systém o průměrném výdělků) a MF ČR (Informační systém o platu a služebním příjmu); rok 2011 a 2012 není

4) příjemci tzv. "sólo" starobních důchodů - bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem; od 1. 1. 2010 jsou do počtu příjemců starobních důchodů zahrnuti i příjemci invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

5) předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu (sólo) podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

6) v letech 2010 a 2011 výpočet z příjemců starobního důchodu celkem bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
MAKROEKONOMIKA								
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	369 283	397 332	389 770	392 398	397 168	.	
Vývoj HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100)	%	106,2	105,1	96,1	102,6	101,9	.	
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	Kč	325 239	347 435	338 928	340 397	341 024	.	
průměr ČR = 100	%	91,7	94,2	94,6	94,4	93,6	.	
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	Kč	672 087	706 447	713 474	709 547	719 838	.	
průměr ČR = 100	%	93,3	95,5	97,0	94,7	95,2	.	
Hrubá přidaná hodnota (HPH) v tom sektory:	mil. Kč	333 165	359 287	351 534	354 039	357 805	.	
primární	%	2,7	2,9	2,1	1,8	2,7	.	
sekundární	%	35,8	38,0	36,5	36,5	36,7	.	
terciární	%	61,5	59,2	61,4	61,7	60,6	.	
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	106 737	109 592	92 271	91 088	92 587	.	
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	Kč	94 007	95 830	80 235	79 017	79 499	.	
průměr ČR = 100	%	98,1	96,9	90,9	89,3	90,4	.	
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) podle místa pracoviště ¹⁾	osoby	549 457	562 437	546 299	552 720	551 338	.	
z toho zaměstnanci		457 779	472 050	455 305	454 069	450 687	.	
NÁKLADY PRÁCE								
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	28 114	30 173	30 206	30 678	31 487	.	
z toho: přímé náklady		20 027	21 862	21 863	22 179	22 797	.	
sociální požitky		484	364	322	393	315	.	
sociální náklady a výdaje		7 342	7 735	7 832	7 944	8 181	.	
personální náklady a výdaje		295	263	242	258	254	.	
VĚDA A VÝZKUM								
Výdaje na vědu a výzkum celkem	mil. Kč	5 726	6 047	8 127	8 411	11 170	.	
z toho: mzdové		2 520	2 875	3 776	3 728	4 198	.	
financované z veřejných zdrojů		3 207	3 279	3 835	3 881	4 449	.	
Zaměstnanci ve vědě a výzkumu celkem	přep. os.	6 205	7 501	8 387	8 732	8 941	.	
z toho výzkumní pracovníci		3 749	4 723	5 136	5 446	5 205	.	
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE								
Domácnosti používající: ²⁾								
osobní počítač	%	41,0	48,4	55,7	62,4	66,8	.	
internet	%	34,5	43,0	51,3	59,6	65,0	.	
REGISTR EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ								
Registrované subjekty k 31. 12.	počet	269 366	276 783	275 189	283 202	291 162	294 308	
z toho fyzické osoby		209 057	212 806	207 947	211 952	216 592	217 394	
z toho živnostníci		183 044	186 702	192 875	195 743	198 756	197 399	
Z celku jednotky typu podnik k 31. 12. ³⁾	počet	134 678	148 562	149 294	155 739	163 547	168 603	
z toho fyzické osoby		99 711	107 912	110 896	112 760	117 009	117 877	
z toho živnostníci		86 801	94 785	100 337	100 133	102 671	102 473	
Vzniklé subjekty	počet	11 031	12 038	12 314	13 988	13 650	11 807	
z toho fyzické osoby		6 752	7 732	7 670	8 627	8 040	7 180	
z toho živnostníci		6 500	7 377	7 162	7 319	7 244	6 877	
ZEMĚDĚLSTVÍ								
Zemědělská produkce celkem ⁴⁾	mil. Kč	14 805	14 802	12 267	12 401	15 149	.	
z toho: rostlinná produkce		8 627	8 234	6 732	7 732	10 082	.	
živočišná produkce		5 238	5 677	4 704	3 993	4 204	.	
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	369 403	365 885	369 144	364 380	362 381	361 435	
z toho orná		324 952	324 238	326 560	323 304	321 537	319 016	
Sklizeň: obilovin	t	977 226	1 276 143	1 220 157	1 080 301	1 319 126	855 094	
brambor	t	42 897	49 752	45 749	32 008	47 592	31 779	
Stavy hospodářských zvířat k 1. 4. následujícího roku:	skot	počet	72 250	66 786	61 635	58 782	60 167	59 506
prasata	počet	344 014	286 267	275 242	261 098	194 801	173 734	
drůbež	počet	4 170 086	4 402 640	4 006 760	3 672 693	3 299 773	3 029 128	

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Výroba masa v jatečné hmotnosti celkem (bez drůbežího)	t	54 171	47 400	44 432	43 900	41 809	40 153
z toho: hovězí (včetně telecího)		5 016	4 126	3 875	3 468	3 175	2 756
vepřové		49 141	43 265	40 551	40 427	38 627	37 390
Výroba mléka	tis. l	169 325	178 610	169 211	146 827	153 576	157 291
Snáška vajec (konzumních)	tis. ks	121 428	110 227	107 535	94 905	102 468	90 687
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	1 595	1 622	1 367	1 514	1 637	1 626
Těžba dřeva	m ³ b. k.	916 929	1 030 525	1 068 125	1 260 568	1 094 231	1 177 594
z toho nahodilá živelní		212 836	334 798	154 366	425 907	92 003	70 086
PRŮMYSL							
(za subjekty se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	275	280	284	248	255	254
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy celkem	mil. Kč	190 007	189 296	156 137	164 107	187 881	183 610
na 1 zaměstnance	tis. Kč	2 375	2 427	2 260	2 596	2 685	2 711
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	80 001	78 009	69 100	63 213	69 984	67 716
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	19 759	21 804	22 510	23 451	23 978	25 158
STAVEBNICTVÍ							
(za subjekty s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	114	98	96	91	79	79
Základní stavební výroba celkem	mil. Kč	32 518	35 646	36 067	23 572	18 210	21 039
na 1 zaměstnance	tis. Kč	1 970	2 173	2 196	1 819	1 646	1 948
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	16 503	16 402	16 425	12 956	11 061	10 802
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	24 293	27 370	28 658	26 942	29 026	29 743
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby celkem ⁵⁾	mil. Kč	31 229	37 207	33 173	30 545	25 774	26 775
z toho pro veřejné zadavatele		13 052	15 076	15 958	10 758	10 568	11 372
STAVEBNÍ POVOLENÍ A OHLÁŠENÍ							
Orientační hodnota staveb celkem	mil. Kč	35 971	41 804	40 101	43 634	34 029	35 335
z toho: budov (bytových a nebytových)		29 337	31 795	24 748	24 478	22 398	26 339
na ochranu životního prostředí		2 987	4 685	8 467	13 803	6 024	4 146
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	2 394	2 740	3 309	3 843	2 903	3 378
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty	počet	5 614	4 196	4 427	3 414	3 380	3 008
z toho v rodinných domech		2 270	2 241	1 987	1 920	1 994	1 764
Dokončené byty	počet	6 013	4 553	4 928	4 455	3 608	3 770
z toho v rodinných domech		1 888	1 893	2 226	2 286	1 871	1 898
Průměrná hodnota 1 m ² obytné plochy dokončeného bytu							
v rodinném domě	Kč	28 715	30 463	32 530	33 272	34 459	34 307
v bytovém domě	Kč	30 147	31 771	32 631	30 191	35 361	33 204
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení k 31. 12.	počet	502	518	507	490	533	534
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních	počet	31 311	32 212	32 260	31 690	33 813	35 225
Hosté celkem	osoby	1 178 114	1 185 770	1 041 492	1 042 070	1 115 349	1 099 351
z toho ze zahraničí		432 318	451 388	348 076	379 674	422 774	401 049
Průměrná doba pobytu	dny	3,0	2,9	3,0	3,0	3,0	3,0
z toho ze zahraničí		2,8	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7

1) odhad celkového počtu zaměstnaných podle metodiky ESA95 (Evropský systém účtů 1995)

2) tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2011 je vypočten z dat roku 2010, 2011 a 2012)

3) subjekt, který podle statistického zjišťování nebo administrativních zdrojů vykazuje ekonomickou aktivitu

4) v roce 2011 semidefinitivní výsledky

5) za subjekty s 20 a více zaměstnanci

Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - vývoj životního prostředí

	Měřicí jednotka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda	ha	429 851	429 187	428 099	427 411	426 703	426 041
z toho: orná půda		357 309	356 662	355 249	354 248	353 724	353 116
zahrady a ovocné sady		25 342	25 293	25 354	25 440	25 254	25 187
trvalé travní porosty		29 837	29 848	29 952	30 042	29 990	29 916
Nezemědělská půda	ha	289 703	290 354	291 356	292 052	292 776	293 449
z toho: lesní pozemky		201 418	201 467	201 611	201 675	201 866	201 898
zastavěné plochy a nádvoří		14 147	14 198	14 190	14 179	14 229	14 269
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ (MZe)							
Ekologičtí zemědělci	počet	81	131	199	296	303	306
Výměra půdy v ekologickém zemědělství	ha	4 809	5 315	7 544	8 856	11 791	12 857
Výměra půdy v přechodném období	ha	2 323	4 382	4 934	6 511	4 563	3 026
Podíl ekologicky obhospodařované půdy na celkové výměře zemědělské půdy	%	1,7	2,3	2,9	3,6	3,8	3,7
VODOVODY A KANALIZACE							
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	97,2	93,2	94,1	90,1	91,3	92,6
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	86,5	87,2	87,9	88,3	87,7	87,7
z toho na kanalizaci s koncovou ČOV		79,9	81,2	82,5	82,8	82,5	83,1
Podíl čištěných odpadních vod	%	96,5	94,8	96,5	96,9	97,6	97,5
OVZDUŠÍ							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1-4) ¹⁾	t/km ²	0,74	0,71	0,73	0,72	0,59	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,06	0,06	0,06	0,05	0,04	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,50	0,47	0,49	0,48	0,38	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1-4)	t/km ²	0,59	0,58	0,55	0,48	0,44	.
z toho velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,46	0,44	0,41	0,34	0,30	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1-4)	t/km ²	2,67	2,67	2,61	2,36	2,18	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,36	0,45	0,45	0,45	0,41	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		2,15	2,08	2,03	1,77	1,63	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1-4)	t/km ²	4,89	4,64	4,45	3,57	3,46	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,34	0,48	0,51	0,50	0,58	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		4,17	3,74	3,54	2,63	2,43	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	2 949	2 608	2 682	2 014	1 899	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	275	281	297	296	279	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	8,9	10,8	11,3	12,5	12,9	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	24,5	30,5	33,5	36,8	36,0	.
Nakládání s odpady celkem	tis. t	3 719	3 794	2 979	3 088	3 438	.
z toho nebezpečné odpady	%	4,0	3,3	3,7	3,6	2,1	.
Podíl využitých odpadů	%	38,9	35,7	34,0	42,1	49,4	.
z toho recyklovaných (vč. regenerace)		29,9	24,2	22,8	25,3	26,4	.
Podíl odstraněných odpadů	%	14,5	13,5	18,1	15,3	11,5	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 200	2 090	2 860	2 709	1 607	.
Investice na ochranu ŽP podle sídla investora	tis. Kč	1 308 390	2 743 891	3 648 383	3 015 567	1 712 224	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	18,2	5,8	2,9	17,4	10,2	.
nakládání s odpadními vodami	%	44,0	55,8	49,9	48,2	45,7	.
nakládání s odpady	%	24,3	35,3	42,4	28,2	35,1	.
Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	4 786 686	5 060 647	4 645 190	5 076 922	5 863 639	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	2,2	1,8	3,0	2,2	1,6	.
nakládání s odpadními vodami	%	16,5	17,8	15,7	17,9	17,9	.
nakládání s odpady	%	72,3	73,4	73,6	72,1	74,8	.

1) od roku 2007 včetně emisí z chovů hospodářských zvířat, od roku 2008 navíc včetně emisí ze stavebních činností

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje

	Rok, roční průměr	Kraj celkem	v tom okresy						
			Blansko	Brno- město	Brno- venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo
Obyvatelstvo k 31. 12.	2007	1 140 534	105 663	368 533	195 644	113 171	157 176	87 519	112 828
	2012 ¹⁾	1 168 650	107 354	378 327	208 667	114 940	156 165	89 765	113 432
Přírůstek na 1 000 obyvatel:									
přirozenou měnou	2007-09	1,2	1,3	1,3	2,5	0,4	-0,3	1,3	1,1
	2010-12	0,9	0,9	1,5	2,0	0,2	-0,7	0,6	-0,3
stěhováním	2007-09	4,4	3,2	2,9	14,6	1,5	-0,6	4,7	2,1
	2010-12	1,4	3,3	-2,9	9,6	1,3	-1,6	4,0	1,4
(%):									
0-14 let	2007	13,9	14,4	12,8	15,0	14,1	14,0	14,5	14,9
	2012 ¹⁾	14,6	14,9	13,9	16,2	14,3	13,7	15,0	14,8
15-64 let	2007	70,9	70,4	70,5	70,3	72,1	71,4	71,0	71,4
	2012 ¹⁾	68,2	67,7	67,2	67,5	69,7	69,4	68,7	69,3
65 a více let	2007	15,2	15,2	16,7	14,7	13,8	14,6	14,5	13,7
	2012 ¹⁾	17,3	17,4	18,9	16,4	16,0	16,8	16,3	15,9
Průměrný věk k 31. 12.	2007	40,6	40,4	41,8	40,0	40,0	40,2	40,0	39,7
	2012 ¹⁾	41,5	41,3	42,3	40,4	41,2	41,7	40,9	40,9
Index stáří (%) (65 a více let / 0-14 let)	2007	108,9	106,1	131,0	98,0	97,4	104,5	100,1	92,4
	2012 ¹⁾	118,4	116,8	136,1	101,2	112,1	122,4	108,7	107,3
Index ekonomického zatížení (%) (0-14 let + 65 a více let / 15-64 let)	2007	41,1	42,1	41,9	42,3	38,8	40,1	40,8	40,1
	2012 ¹⁾	46,7	47,7	48,9	48,2	43,5	44,0	45,5	44,2
Uchazeči o zaměstnání celkem k 31. 12.	2007	44 239	3 225	13 249	4 923	4 774	8 908	2 350	6 810
	2012	66 435	5 222	20 154	8 826	7 055	12 288	4 324	8 566
z toho:									
ženy	2007	24 092	1 869	7 436	2 884	2 322	4 542	1 313	3 726
	2012	32 386	2 668	10 231	4 469	3 223	5 479	2 038	4 278
absolventi škol a mladiství	2007	2 920	215	782	368	389	615	139	412
	2012	4 579	444	1 075	719	546	798	355	642
osoby se zdravotním postižením	2007	8 665	882	2 221	1 189	993	1 947	514	919
	2012	7 950	864	1 958	1 197	851	1 700	554	826
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2007	14 164	1 256	3 353	1 754	1 797	2 619	857	2 528
	2012	13 074	1 009	3 257	1 978	1 795	2 112	940	1 983
dosažitelní	2007	41 658	2 992	12 397	4 451	4 463	8 441	2 265	6 649
	2012	64 975	5 086	19 440	8 787	6 932	11 981	4 186	8 563
Podíl uchazečů o zaměstnání z celkového počtu uchazečů k 31. 12. (%):									
ve věku 50 a více let	2007	29,8	32,5	27,6	30,4	31,3	28,1	30,8	33,4
	2012	26,1	27,3	24,7	24,5	27,5	26,1	27,4	28,4
evidovaných 12 a více měsíců	2007	38,2	32,2	43,9	32,9	32,5	41,1	31,9	35,9
	2012	36,3	36,4	39,6	31,8	31,3	40,1	32,9	33,6
Míra registrované nezaměstnanosti k 31. 12. (%)	2007	6,9	5,6	6,0	4,5	7,5	10,7	4,9	11,5
	2012	10,4	9,4	8,9	8,2	11,4	14,9	8,7	15,1
v tom: muži	2007	5,6	4,2	4,8	3,3	6,8	9,1	3,7	9,3
	2012	9,3	8,1	7,6	7,2	11,1	14,8	8,1	13,1
ženy	2007	8,6	7,4	7,4	6,1	8,3	12,9	6,5	14,3
	2012	11,9	11,0	10,8	9,7	11,9	15,1	9,6	17,8
Dlouhodobá nezaměstnanost k 31. 12. (%) ²⁾	2007	2,8	1,9	2,8	1,6	2,6	4,6	1,6	4,2
	2012	3,9	3,5	3,7	2,6	3,6	6,1	3,0	5,1

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje

dokončení

	Rok, roční průměr	Kraj celkem	v tom okresy						
			Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem - stav v prosinci (%) ³⁾	2007	19,7	23,8	14,5	20,7	18,7	21,0	22,2	31,3
	2012	26,7	31,5	18,8	26,2	28,8	29,9	29,6	43,0
v tom: muži	2007	20,0	23,2	14,8	19,9	20,1	20,8	21,8	32,7
	2012	27,6	31,4	19,1	26,5	31,5	30,8	29,0	45,3
ženy	2007	19,6	24,4	14,4	21,4	17,7	21,2	22,5	30,3
	2012	26,0	31,7	18,6	26,0	26,6	29,0	30,1	41,2
Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel	2007	29,4	17,2	50,7	19,4	26,8	13,5	15,3	23,9
	2011	25,7	15,3	42,4	18,1	20,3	15,0	16,6	20,8
Soukromí podnikatelé (živnostníci) - počet vzniklých na 1 000 obyvatel	2007-09	6,1	5,1	6,2	6,0	6,2	6,1	6,8	6,5
	2010-12	6,2	5,3	6,4	6,4	5,8	6,1	6,1	6,2
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč) ⁴⁾	2007-09	29,6	13,4	49,8	16,8	35,8	16,0	18,4	22,9
	2010-12	23,8	16,8	43,7	13,6	17,0	13,0	12,4	14,2
Počet bytů na 1 000 obyvatel:									
zahájených	2007-09	4,2	4,7	3,8	6,8	4,1	2,2	3,6	3,4
	2010-12	2,8	3,3	2,1	4,5	2,7	2,2	3,1	2,6
dokončených	2007-09	4,5	3,8	5,5	7,1	3,3	1,5	3,6	3,6
	2010-12	3,4	3,0	3,4	5,2	3,3	2,1	3,0	2,6
Hromadná ubytovací zařízení:									
lůžka	2007	31 311	2 962	9 002	3 505	5 193	4 147	1 017	5 485
	2012	35 225	3 611	10 970	3 742	6 267	3 991	1 175	5 469
lůžka na 1 000 obyvatel	2007	27,6	28,1	24,5	18,2	45,9	26,4	11,7	48,7
	2012	30,2	33,7	29,0	18,0	54,5	25,5	13,1	48,3
Podíl na celkové výměře k 31. 12. (%):									
orné půdy	2007	49,7	34,1	23,1	48,4	51,5	49,0	49,8	62,3
	2012	49,1	33,8	22,5	48,1	49,9	48,6	49,4	61,8
zastavěných ploch, nádvohí a dopravních ploch	2007	5,6	4,6	20,1	5,3	5,7	5,8	4,9	4,6
	2012	5,8	4,7	20,5	5,5	5,9	5,8	5,0	4,8
Měrné emise (t/km ²) (REZZO 1-3):									
tuhých znečišťujících látek	2007	0,19	0,21	0,56	0,23	0,09	0,20	0,25	0,11
	2011	0,15	0,18	0,54	0,19	0,08	0,16	0,09	0,13
oxidu siřičitého	2007	0,58	0,39	0,86	0,16	0,10	2,53	0,12	0,27
	2011	0,44	0,39	0,74	0,21	0,09	1,47	0,09	0,33
oxidů dusíku	2007	0,52	0,37	2,93	0,67	0,38	0,71	0,15	0,27
	2011	0,55	0,25	3,38	0,91	0,33	0,77	0,11	0,20
oxidu uhelnatého	2007	0,72	0,68	1,60	1,52	0,43	0,35	0,28	0,56
	2011	1,03	0,66	2,02	2,30	0,34	0,47	0,30	1,12

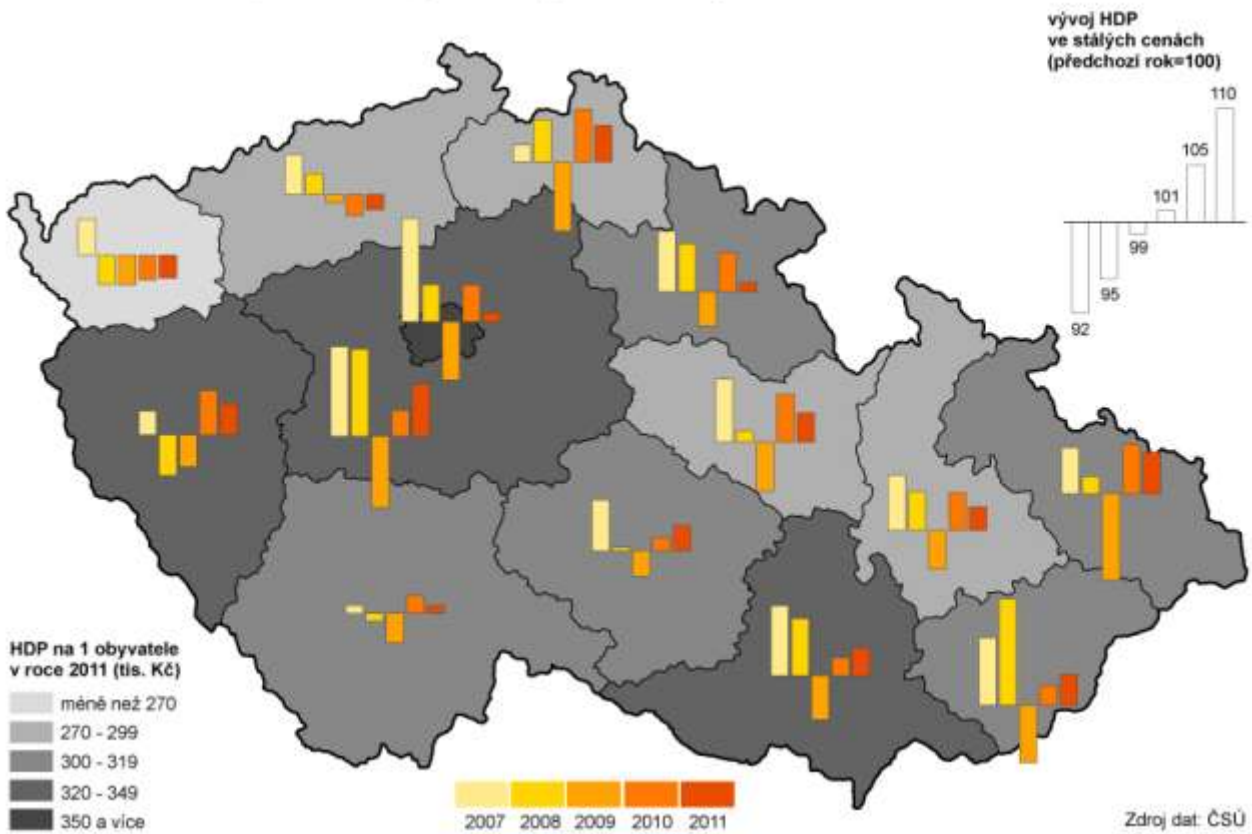
1) promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

2) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na pracovní síle

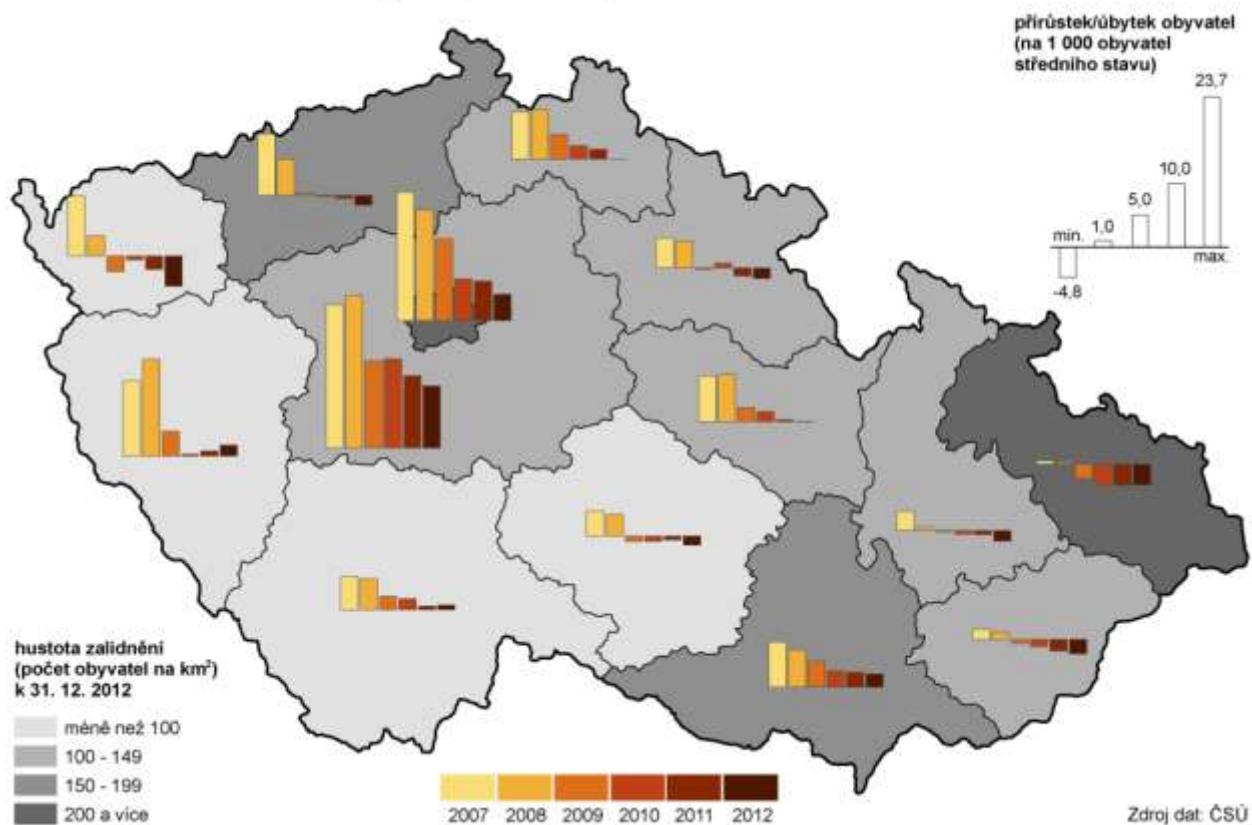
3) údaje za příjemce tzv. "sólo" důchodů - bez souběhu s vdovským nebo vdovečským důchodem; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

4) za subjekty s 20 a více zaměstnanci

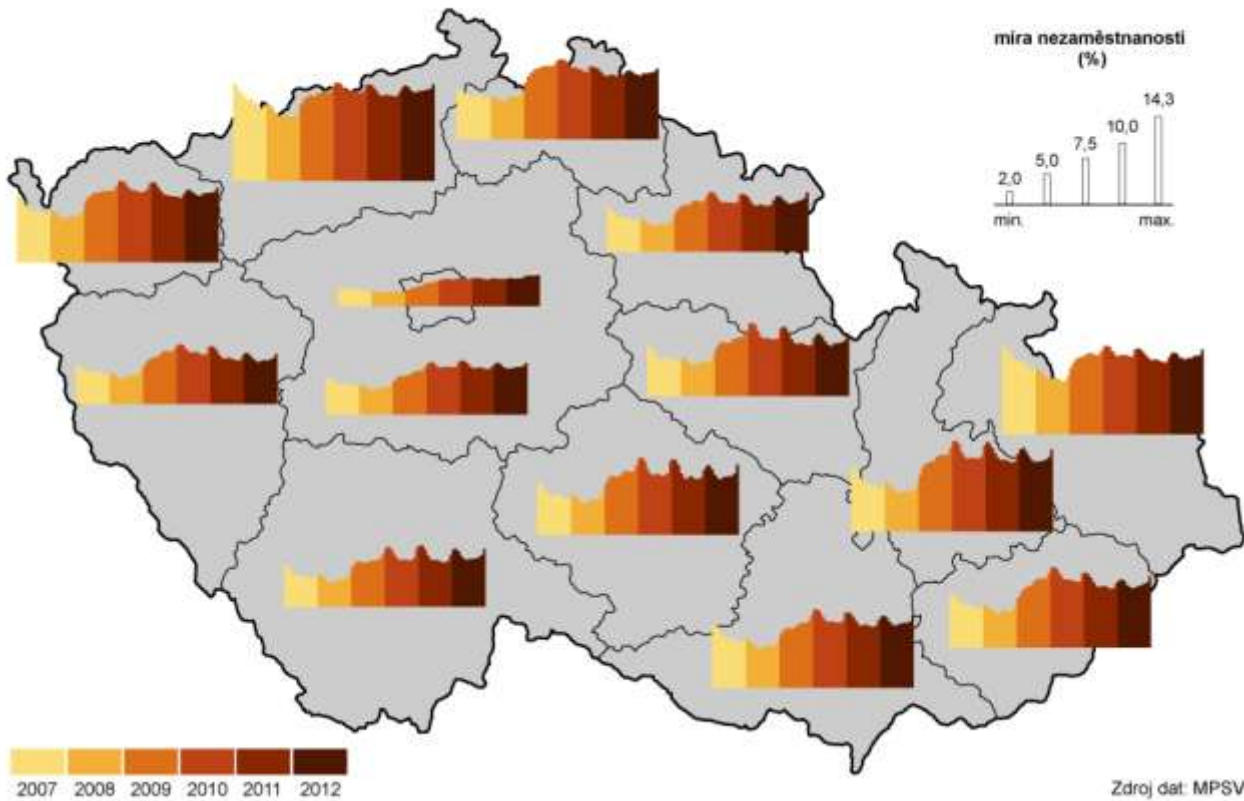
Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2007 až 2011

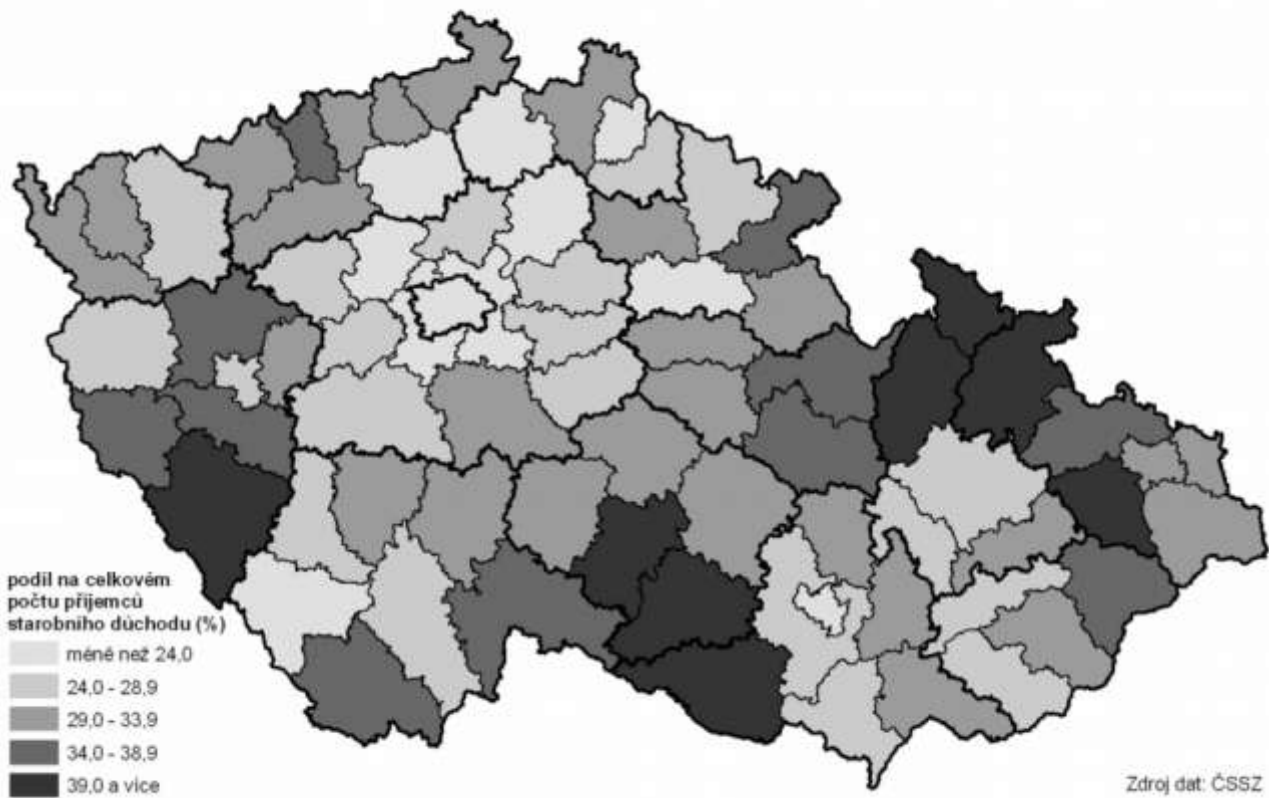
Pohyb obyvatel v krajích v letech 2007 až 2012

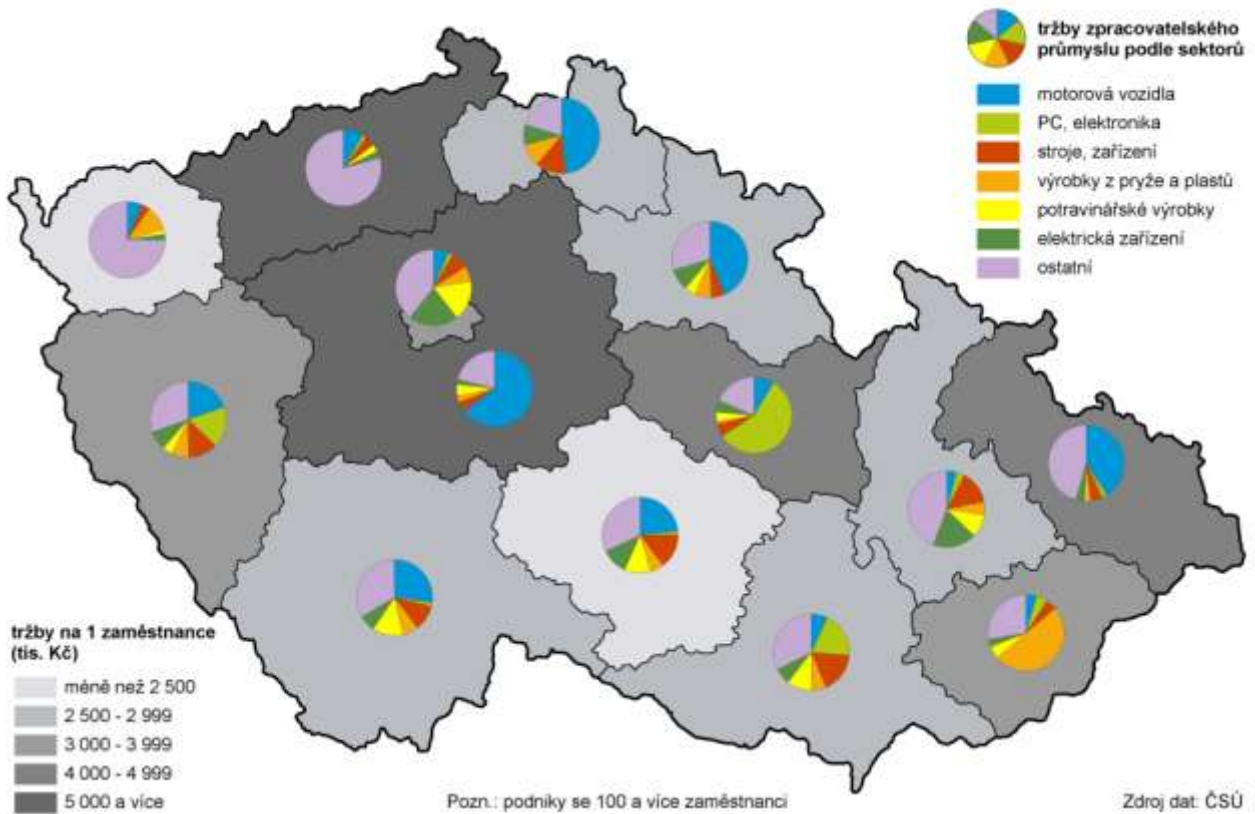
Míra registrované nezaměstnanosti v krajích v letech 2007 až 2012 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

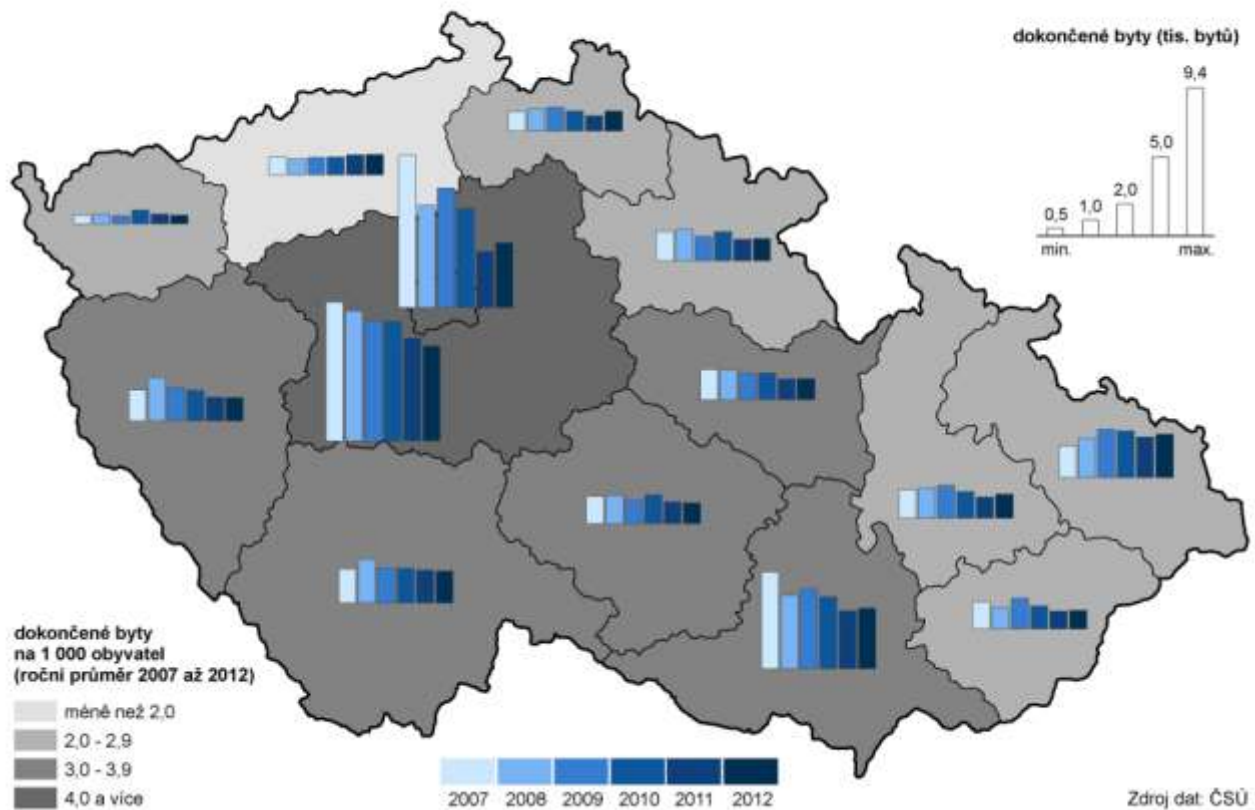
Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2012

Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v krajích v roce 2012

Bytová výstavba v krajích v letech 2007 až 2012

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2007 až 2011

